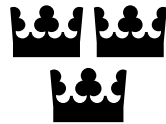

Näringsliv

24

Förslag till statens budget för 2018

Näringsliv

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	5
Diagramförteckning	8
1 Förslag till riksdagsbeslut	9
2 Näringsliv.....	11
2.1 Omfattning.....	11
2.2 Utgiftsutveckling	11
2.3 Skatteutgifter.....	12
2.4 Mål för utgiftsområdet.....	13
3 Näringspolitik.....	15
3.1 Omfattning.....	15
3.2 Utgiftsutveckling	16
3.3 Skatteutgifter.....	16
3.4 Mål för näringspolitiken	22
3.5 Resultatredovisning.....	22
3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	23
3.5.2 Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse.....	28
3.5.3 Stärkt entreprenörskap – för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv	36
3.5.4 Ramvillkor som stärker företags konkurrenskraft	42
3.5.5 Väl fungerande marknader	48
3.5.6 Särskild insats – enklare vägar till jobb.....	53
3.6 Förvaltningen av bolag med statligt ägande	54
3.6.1 Återrapportering av vissa frågor	55
3.6.2 Stiftelsen Norrlandsfonden.....	56
3.7 Politikens inriktning	56
3.7.1 Skapa – möta framtidens utmaningar med nya lösningar.....	58
3.7.2 Växa – utveckla befintligt näringslivs konkurrenskraft.....	59
3.7.3 Exportera – stärka Sveriges attraktivitet i omvärlden.....	61
3.7.4 Särskilda åtgärder – enklare vägar till jobb.....	62
3.8 Budgetförslag.....	64
3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem.....	64
3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	64
3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	66

3.8.4	1:4 Tillväxtverket.....	67
3.8.5	1:5 Näringslivsutveckling.....	67
3.8.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.....	70
3.8.7	1:7 Turistfrämjande.....	70
3.8.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	71
3.8.9	1:9 Geovetenskaplig forskning.....	71
3.8.10	1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	73
3.8.11	1:11 Bolagsverket.....	73
3.8.12	1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien.....	74
3.8.13	1:13 Konkurrensverket.....	75
3.8.14	1:14 Konkurrensforskning.....	75
3.8.15	1:15 Upprustning och drift av Göta kanal.....	76
3.8.16	1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	77
3.8.17	1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	77
3.8.18	1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	78
3.8.19	1:19 Finansiering av rättegångskostnader.....	78
3.8.20	1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	79
3.8.21	1:21 Patent- och registreringsverket.....	79
3.9	Övrig statlig verksamhet.....	80
3.9.1	Bolagsverket.....	80
3.9.2	Patentombudsnamnden.....	80
3.9.3	Revisorsinspektionen.....	80
4	Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.....	81
4.1	Omfattning.....	81
4.2	Utgiftsutveckling.....	82
4.3	Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.....	82
4.4	Resultatredovisning.....	82
4.4.1	Exportfrämjande.....	82
4.4.2	Investeringsfrämjande.....	88
4.4.3	Exportfinansiering.....	89
4.4.4	EU:s inre marknad.....	92
4.4.5	Internationell handelspolitik.....	94
4.4.6	Myndigheter och övriga aktörer.....	96
4.4.7	Insatser inom andra politikområden.....	99
4.5	Politikens inriktning.....	100
4.6	Budgetförslag.....	104
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	104
4.6.2	2:2 Kommerskollegium.....	105
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet.....	106
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande.....	107
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	107
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen.....	108
4.6.7	2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning.....	108
4.6.8	Exportkreditnämnden.....	109
4.6.9	Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit.....	110

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	10
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden	10
Tabell 2.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv.....	11
Tabell 2.2	Härledning av ramnivån 2018–2020. Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	12
Tabell 2.3	Ramnivå 2018 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv	12
Tabell 2.4	Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv	13
Tabell 3.1	Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik	16
Tabell 3.2	Skatteutgifter inom näringspolitiken.....	17
Tabell 3.3	Sveriges konkurrenskraft	23
Tabell 3.4	Näringslivets utveckling	24
Tabell 3.5	Näringslivets forskning och utveckling (FoU)	24
Tabell 3.6	Innovationsverksamhet i företagen.....	25
Tabell 3.7	Innovativa snabbväxande företag	25
Tabell 3.8	Patent och varumärken	26
Tabell 3.9	Dynamik i näringslivet.....	26
Tabell 3.10	Lagar och myndighetsregler	27
Tabell 3.11	Företagens tillgång till kapital	27
Tabell 3.12	Förmågor och attityder till företagande	27
Tabell 3.13	Marknadskompletterande utlåning	39
Tabell 3.14	Marknadskompletterande riskkapitalinvesteringar.....	40
Tabell 3.15	Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem.....	64
Tabell 3.16	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:1 Verket för innovationssystem.....	64
Tabell 3.17	Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	64
Tabell 3.18	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	65
Tabell 3.19	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	66
Tabell 3.20	Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	66
Tabell 3.21	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	66
Tabell 3.22	Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket	67
Tabell 3.23	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:4 Tillväxtverket	67
Tabell 3.24	Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling.....	67
Tabell 3.25	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:5 Näringslivsutveckling...	68
Tabell 3.26	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling	69
Tabell 3.27	Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	70
Tabell 3.28	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.....	70
Tabell 3.29	Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande.....	70

Tabell 3.30	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:7 Turistfrämjande	70
Tabell 3.31	Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	71
Tabell 3.32	Offentligrättslig verksamhet.....	71
Tabell 3.33	Uppdragsverksamhet.....	71
Tabell 3.34	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning	71
Tabell 3.35	Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning.....	71
Tabell 3.36	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning	72
Tabell 3.37	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:9 Geovetenskaplig forskning	73
Tabell 3.38	Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	73
Tabell 3.39	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	73
Tabell 3.40	Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket	73
Tabell 3.41	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:11 Bolagsverket	74
Tabell 3.42	Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien.....	74
Tabell 3.43	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien.....	74
Tabell 3.44	Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket	75
Tabell 3.45	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:13 Konkurrensverket	75
Tabell 3.46	Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning.....	75
Tabell 3.47	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Konkurrensforskning	76
Tabell 3.48	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:14 Konkurrensforskning.....	76
Tabell 3.49	Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal.....	76
Tabell 3.50	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	76
Tabell 3.51	Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	77
Tabell 3.52	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	77
Tabell 3.53	Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	77
Tabell 3.54	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	77
Tabell 3.55	Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	78
Tabell 3.56	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	78
Tabell 3.57	Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader.....	78
Tabell 3.58	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader.....	78
Tabell 3.59	Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation ...	79
Tabell 3.60	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	79
Tabell 3.61	Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket	79
Tabell 3.62	Offentligrättslig verksamhet.....	79
Tabell 3.63	Uppdragsverksamhet.....	79
Tabell 3.64	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:21 Patent- och registreringsverket	80
Tabell 3.65	Offentligrättslig verksamhet.....	80
Tabell 3.66	Uppdragsverksamhet.....	80

Tabell 3.67	Offentligrättslig verksamhet	80
Tabell 3.68	Offentligrättslig verksamhet	80
Tabell 4.1	Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	82
Tabell 4.2	Grundläggande exportservice	85
Tabell 4.3	Småföretagsprogrammet	85
Tabell 4.4	NKI exportfrämjande, aggregerad nivå	85
Tabell 4.5	Riktat exportfrämjande	86
Tabell 4.6	Projektexportfrämjande – aggregerat resultat	87
Tabell 4.7	Investeringsfrämjande	89
Tabell 4.8	Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet	91
Tabell 4.9	Översikt avseende kunder i Exportkredit-nämndens verksamhet	91
Tabell 4.10	Utestående balans I Exportkreditnämndens verksamhet	91
Tabell 4.11	Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit	91
Tabell 4.12	Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter	91
Tabell 4.13	Faktisk utveckling av handeln med varor och tjänster inom den inre marknaden; EU respektive EU inklusive Norge, Island och Liechtenstein	93
Tabell 4.14	Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	104
Tabell 4.15	Budget för avgiftsbelagd verksamhet – ackreditering m.m. samt internationellt utvecklingsarbete	105
Tabell 4.16	Budget för avgiftsbelagd verksamhet – metrologi	105
Tabell 4.17	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	105
Tabell 4.18	Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium	105
Tabell 4.19	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:2 Kommerskollegium	106
Tabell 4.20	2:3 Exportfrämjande verksamhet	106
Tabell 4.21	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet	106
Tabell 4.22	Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande	107
Tabell 4.23	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:4 Investeringsfrämjande	107
Tabell 4.24	Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	107
Tabell 4.25	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	108
Tabell 4.26	Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen	108
Tabell 4.27	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:6 Bidrag till standardiseringen	108
Tabell 4.28	Anslagsutveckling 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	108
Tabell 4.29	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	109
Tabell 4.30	Uppdragsverksamhet	109

Diagramförteckning

Diagram 3.1	Antal sysselsatta i näringslivet	24
Diagram 3.2	Antal ansökningar och beviljade projekt per år	28
Diagram 3.3	Fördelning av beviljade medel från Verket för innovationssystem.....	28
Diagram 3.4	Fördelning av intäkter	29
Diagram 3.5	Antal gällande undersökningstillstånd	32
Diagram 3.6	Nyutlåning (antal lån)	40
Diagram 4.1	Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet ..	85
Diagram 4.2	Projektexportfrämjande – fördelning per region.....	86
Diagram 4.3	Projektexportfrämjande – fördelning per sektor	86
Diagram 4.4	Nya garantier fördelade på världsmarknader	90
Diagram 4.5	Nya garantier fördelade på bransch.....	90

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

---

1. bemyndigar regeringen att tillskjuta 200 000 000 kronor till den statliga stiftelsen Stiftelsen Norrlandsfonden (avsnitt 3.6.2),
2. bemyndigar regeringen att under 2018 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8),
3. bemyndigar regeringen att under 2018 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8),
4. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor för systemet med statsstödda exportkrediter (avsnitt 4.6.9),
5. för budgetåret 2018 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1.1,
6. bemyndigar regeringen att under 2018 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Verket för innovationssystem	237 566
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 915 255
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	740 629
1:4	Tillväxtverket	272 106
1:5	Näringslivsutveckling	1 081 022
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	59 735
1:7	Turistfrämjande	114 613
1:8	Sveriges geologiska undersökning	239 005
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 923
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
1:11	Bolagsverket	53 285
1:12	Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327
1:13	Konkurrensverket	145 803
1:14	Konkurrensforskning	13 804
1:15	Upprustning och drift av Göta kanal	153 210
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	23 200
1:17	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000
1:18	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780
1:19	Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation	309 472
1:21	Patent- och registreringsverket	317 386
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	25 042
2:2	Kommerskollegium	87 474
2:3	Exportfrämjande verksamhet	382 389
2:4	Investeringsfrämjande	72 772
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517
2:6	Bidrag till standardiseringen	31 336
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	10 000
Summa		7 370 651

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 500 000
1:5	Näringslivsutveckling	1 285 750
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 000
1:14	Konkurrensforskning	12 000
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		3 802 750

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2016	Budget 2017 ¹	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Näringspolitik	5 293	5 870	5 829	6 741	6 839	6 731
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	578	586	599	630	654	487
Äldreanslag	19					
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	5 890	6 456	6 428	7 371	7 493	7 218

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 7 371 miljoner kronor anvisas under utgiftsområde 24 Näringsliv för 2018. För 2019 beräknas anslagsnivån till 7 493 miljoner kronor och för 2020 till 7 218 miljoner kronor.

I tabell 2.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2018–2020 jämfört med statens budget för 2017 fördelat på olika komponenter. Den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen för förvaltningsändamål som görs för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

Tabell 2.2 Härlledning av ramnivån 2018–2020. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	6 456	6 456	6 456
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	38	70	104
Beslut	831	922	606
Varav BP18 ³	711	675	831
Överföring till/från andra utgiftsområden	22	22	29
Varav BP18 ³	22	22	22
Övrigt	23	23	23
Ny ramnivå	7 371	7 493	7 218

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2018 realekonomiskt fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter samt investeringar.

Tabell 2.3 Ramnivå 2018 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2018
Transfereringar ¹	4 143
Verksamhetsutgifter ²	3 222
Investeringar ³	6
Summa ramnivå	7 371

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2016 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen inom ett visst skatteslag. Förutom skatteutgifter redovisas i förekommande fall även skattesanktioner, där skatteuttaget är högre än den angivna normen inom skatteslaget. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2017 (skr. 2016/17:98, bet. 2016/17:SkU32, rskr. 2016/17:306). I tabell 2.4 summeras de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Prognos 2017	Prognos 2018
Näringspolitik	34 470	36 370
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	34 470	36 370

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1, utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030 samt målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, som omfattar de tre prioriteringarna smart, hållbar och inkluderande tillväxt.

Målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är:

- Högsta möjliga grad av frihandel.
- En effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU.
- Ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO).
- Ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen.
- Ökade utländska investeringar i Sverige (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24 avsnitt 4.3, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98).

Sverige ska främja en fri och rättvis världshandel. Vi kommer att arbeta för progressiva internationella handelsavtal och riva handelshinder samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen och människors hälsa. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företag, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova),

Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsnämnden, Bolagsverket, Konkurrensverket och Revisorsinspektionen.

Statligt ägda bolag och stiftelser som berörs i det följande är bl.a. Almi Företagspartner AB (Almi), V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE), Saminvest AB med dotterbolagen Inlandsinnovation AB och Fouriertransform AB samt Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Norrlandsfonden.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik
Miljoner kronor

	Utfall 2016	Budget 2017 ¹	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
<i>Näringspolitik</i>						
1:1 Verket för innovationssystem	222	222	223	238	241	246
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 645	2 893	2 847	2 915	3 120	3 200
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	622	630	630	741	752	764
1:4 Tillväxtverket	271	273	270	272	277	281
1:5 Näringslivsutveckling	497	460	463	1 081	962	827
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	84	58	55	60	61	62
1:7 Turistfrämjande	140	120	120	115	130	135
1:8 Sveriges geologiska undersökning	196	198	202	239	247	257
1:9 Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14	14	14	14	14	14
1:11 Bolagsverket	21	23	22	53	52	54
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8	8	8	8	8	8
1:13 Konkurrensverket	148	143	143	146	148	151
1:14 Konkurrensforskning	14	14	14	14	14	14
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	73	123	123	153	155	160
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	14	23	32	23	25	25
1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag	5	1	1	1	1	1
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16	18	17	18	18	18
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18	18	20	18	18	18
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	279	309	309	309	269	159
1:21 Patent- och registreringsverket		316	312	317	321	332
Summa Näringspolitik	5 293	5 870	5 829	6 741	6 839	6 731
<i>Äldreanslag</i>						
2016 1:11 Patentbesvärslagen	15					
2016 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	4					
Summa Äldreanslag	19					

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2017 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 5 829 miljoner kronor.

Regeringens förslag till anslag för 2018 för näringspolitiken innebär att 6 741 miljoner kronor anvisas. För 2019 beräknas anslagsnivån till 6 839 miljoner kronor och för 2020 till 6 731 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

Skatteutgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt en definition av begreppet redovisas i avsnitt 2.3. I tabell 3.2 följer en redovisning av de skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. I anslutning till tabellen ges en kortfattad beskrivning av respektive skatteutgift.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken

Miljoner kronor

	Prognos 2017	Prognos 2018
Lönebaserat utrymme i fåmansföretag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar	-	-
Utdelning på kvalificerade andelar	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.	0	0
Sjöinkomstavdrag	70	70
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	530	540
Utjämning av småföretagares inkomst	-	-
Kostförmån vid tjänsteresa och vid representation	-	-
Gåvor till anställda	-	-
Kapitalvinst på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter	2 990	3 220
Tonnagebeskattning	-	-
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	0	0
Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag	650	670
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar	6 580	6 830
Utdelning av andelar i dotterföretag	-	-
Investeraravdrag	-	-
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare	450	480
Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare	80	70
Nedsatt särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare	2 110	2 190
Nedsatt särskild löneskatt för anställda som är födda 1937 eller tidigare	400	360
Transport i skidliftar	270	280
Restaurang- och cateringtjänster	10 660	11 230
Rumsuthyrning	2 210	2 320
Omsättningsgräns för mervärdesskatt	280	280
Nedsatt energiskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet	250	250
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin	630	630
Nedsatt energiskatt på el inom industrin och i datorhallar	13 500	14 500
Energiskattebefrielse på el vid deltagande i PFE inom industrin	0	u
Nedsatt koldioxidskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet	150	140
Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU ETS	260	u
Skattereduktion för sjöinkomst	50	50
Fastighetsskatt på lokaler	-6 080	-6 170
Fastighetsskatt på industrienheter	-1 570	-1 570
Avdragsrätt för representationsmåltider	-	-
Summa område Näringspolitik	34 470	36 370

"-." betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.

"u" innebär att skatteutgiften har upphört.

Lönebaserat utrymme i fåmansföretag

Enligt 57 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) jämfört med 16–19 a §§ samma kapitel tillkommer vid tillämpning av huvudregeln enligt ovan ett utdelningsutrymme baserat på företagets lönesumma, utöver den schablonavkastning som baseras på den s.k. klyvningsräntan och aktiernas anskaffningsvärde. Detta gäller endast om det s.k. löneuttagskravet är uppfyllt och bara om delägaren äger en andel som motsvarar minst fyra procent av kapitalet.

En skatteutgift uppkommer i den mån huvudregeln tillämpas och löneuttagskravet och ägarkravet är uppfyllt, såvida det lönebaserade utrymmet resulterar i att viss del av avkastningen som baseras på löner till anställda beskattas i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt och består i skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst. Det lönebaserade utrymmet ingår i det s.k. gränsbeloppet.

Kapitalvinst på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 21 och 22 §§ inkomstskattelagen ska kapitalvinst på kvalificerade andelar som överstiger gränsbeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Den kapitalvinst som ska redovisas som inkomst av tjänst är maximerad till 100 inkomstbasbelopp under en femårsperiod. Kapitalvinst utöver 100 inkomstbasbelopp beskattas som kapitalinkomst till 30 procent. Den del av kapitalvinsten som överstiger gränsbeloppet (dvs. utrymmet för kapitalbeskattning till 2/3) men som på grund av basbeloppsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift avseende skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst.

Utdelning på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 20 och 20 a §§ inkomstskattelagen ska utdelning på kvalificerade andelar som överstiger gränsbeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Under ett och samma beskattningsår ska dock högst 90 inkomstbasbelopp beskattas som tjänsteinkomst. Ytterligare utdelning beskattas som kapital-

inkomst. Den del av utdelningen som överstiger gränsbeloppet (dvs. utdelningsutrymmet för kapitalbeskattning till 2/3) men som på grund av begränsningsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift som avser skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst.

Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.

Underskott av aktiv näringsverksamhet får dras av som allmänt avdrag under vissa förutsättningar (maximalt under fem års tid med högst 100 000 kronor per år; restriktionerna gäller dock inte litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet), se 62 kap. 2–4 §§ inkomstskattelagen. Normen är annars att underskottet får sparas och kvittas mot senare överskott i den aktiva näringsverksamheten. Den tidigare lagda kvittningen är en skattecredit. Skatteutgiften utgörs av räntan på skattekrediten och avser skatt på inkomst av tjänst.

Sjöinkomstavdrag

Skattskyldiga som har sjöinkomst under hela beskattningsåret ges, i stället för grundavdrag, sjöinkomstavdrag med 36 000 kronor om fartyget till övervägande del går i fjärrfart och 35 000 kronor om det går i närfart (64 kap. 2 § inkomstskattelagen). Om den skattskyldige inte har arbetat ombord hela året ges avdrag för varje dag som sjöinkomst uppbärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Vissa förmåner och ersättningar till utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner kan under vissa förutsättningar undantas från beskattning (11 kap. 22 och 23 §§ inkomstskattelagen). Bland annat undantas 25 procent av lönen och vissa ersättningar för utgifter, t.ex. avgifter för barns skolgång i grund- och gymnasieskola, från beskattning. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Utjämning av småföretagares inkomst

Inkomstutjämnande åtgärder i små företag, t.ex. avsättningar till skogskonto (21 kap. inkomstskattelagen) och periodiseringsfond (30 kap. inkomstskattelagen) samt överavskrivningar (18 kap. inkomstskattelagen), leder till en skatteutgift när åtgärderna medför att ägarens marginalskatt blir olika vid avsättning och uttag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Kostförmån vid tjänsteresa och vid representation

Förmån av kost på allmänna transportmedel vid tjänsteresa och frukost på hotell eller liknande i samband med övernattnings under tjänsteresa ska inte tas upp till beskattning, om kosten obligatoriskt ingår i priset för transporten eller övernattnings (11 kap. 2 § inkomstskattelagen). Förmån av kost vid representation ska inte heller tas upp. För intern representation gäller detta enbart vid sammankomster som är tillfälliga och kortvariga. Skatteutgiften avser inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Gåvor till anställda

Förmån i form av gåva ska inte tas upp till beskattning om det rör sig om julgåvor av mindre värde till anställda, sedvanliga jubileums- gåvor till anställda, eller minnesgåvor till varaktigt anställda, om gåvans värde inte överstiger 15 000 kronor och den ges i samband med att den anställde uppnår en viss ålder eller efter viss anställningstid eller när en anställning upphör, dock vid högst ett tillfälle förutom när anställningen upphör (11 kap. 14 § inkomstskattelagen). Skattefriheten gäller inte om gåva lämnas i pengar. Skatteutgiften avser inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Kapitalvinst på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter

Kapitalvinst på enskildas näringsfastigheter och näringsbostadsrätter beskattas som kapitalinkomst (13 kap. 6 § inkomstskattelagen). Skatteutgiften avser att en större del av näringsinkomsten beskattas som kapitalinkomst än vad som är förenligt med normen. Skatte-

utgiften utgörs av skillnaden mellan skattesatsen för näringsinkomst (inklusive särskild löneskatt) och skattesatsen på kapitalinkomst.

Tonnagebeskattning

Inkomster från sjöfartsverksamhet kan, om näringsidkaren ansöker om det, beskattas schablonmässigt baserat på storleken på tonnaget (39 b kap. inkomstskattelagen). Den schablonmässiga inkomsten beskattas med bolagsskatt. I de fall den schablonmässiga inkomsten understiger den faktiska beskattningsbara inkomsten uppstår en skatteutgift. Om den schablonmässiga inkomsten i stället är större än den faktiska uppstår en skattesanktion.

Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal

I vissa fall kan en skattskyldig få avräkning för den skatt som skulle ha tagits ut i det andra avtalslandet även om sådan skatt inte har betalats. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Koncernbidragsdispens

Regeringen kan i vissa fall medge att avdrag får göras enligt reglerna för koncernbidrag trots att alla förutsättningar inte är uppfyllda (35 kap. 8 § inkomstskattelagen). Detta förutsätter bl.a. att bidraget lämnas för en näringsverksamhet som är av väsentlig betydelse från samhällsekonomisk synpunkt. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag

Enligt 42 kap. 15 a § inkomstskattelagen tas endast 5/6 av kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag upp till beskattning i inkomstslaget kapital. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 25 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar

För den del av utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar i fåmansföretag som understiger gränsvärdet tas endast 2/3 upp till beskattning enligt 57 kap. 20 och 21 §§ inkomstskattelagen. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 20 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning av andelar i dotterföretag

Beskattning av aktieutdelning i form av andelar skjuts i det fall ett antal villkor är uppfyllda upp till dess att mottagaren säljer andelarna, se den s.k. lex Asea, 42 kap. 16 § inkomstskattelagen. Räntan på denna skattecredit är en skatteutgift. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Investeraravdrag

Enligt 43 kap. inkomstskattelagen får investeraravdrag göras av fysiska personer. Avdraget motsvarar hälften av betalningen för förvärvade andelar och får göras med högst 650 000 kronor per person och år. Investeraravdraget ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital. För den som inte har tillräcklig inkomst av kapital för att nyttja hela avdraget medför avdraget ett underskott av kapital. Underskottet minskar skatten på tjänsteinkomster genom en skattereduktion.

Ersättning skiljemannauppdrag

Ersättning för skiljemannauppdrag ingår inte i underlaget för socialavgifter om parterna är av utländsk nationalitet enligt 2 kap. 20 § socialavgiftslagen (2000:980). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (lagen

[2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), betalas enbart ålderspensionsavgiften (3 kap. 15 § socialavgiftslagen [2000:980]) och en särskild löneskatt för äldre på 6,15 procent (lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster). Skatteutgiften avser skillnaden mellan särskild löneskatt och ålderspensionsavgiften plus särskild löneskatt för äldre.

Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare

För egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), betalas enbart en särskild löneskatt för äldre på 6,15 procent (punkt 6 i övergångsbestämmelserna till socialavgiftslagen [2000:980] och lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster). Skatteutgiften avser skillnaden mellan särskild löneskatt och särskild löneskatt för äldre.

Nedsatt särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (lagen [2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), betalas enbart ålderspensionsavgiften (2 kap. 27 § socialavgiftslagen [2000:980]) och en särskild löneskatt för äldre på 6,15 procent (lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster). Skatteutgiften avser skillnaden mellan särskild löneskatt och ålderspensionsavgiften plus särskild löneskatt för äldre.

Nedsatt särskild löneskatt för anställda som är födda 1937 eller tidigare

För anställda som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster) betalas enbart en särskild löneskatt för äldre på 6,15 procent (punkt 5

i övergångsbestämmelserna till socialavgiftslagen [2000:980] lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster). Skatteutgiften avser skillnaden mellan särskild löneskatt och särskild löneskatt för äldre.

Transport i skidliftar

Av 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200) följer att mervärdesskatten för transport i skidlift är nedsatt till 6 procent. Transport i skidlift räknas som antingen idrottstjänst eller personbefordran. Transport i skidlift sker normalt med syfte att nyttja nedfarterna i skid-anläggningen och därmed som utnyttjande av idrottsanläggning. I de fall den som köper en transport i skidlift inte utnyttjar nedfarterna i anläggningen, t.ex. då liftanläggningen är öppen sommartid, kan transportmomentet anses vara det dominerande, och transporten faller därför under kategorin personbefordran. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Restaurang- och cateringtjänster

För restaurang- och cateringtjänster gäller nedsatt mervärdesskatt till 12 procent enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen. Så kallad takeaway inkluderas i denna post och i livsmedel. Nedsättningen gäller för omsättning med undantag för den del som avser spritdrycker, vin och starköl. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Rumsuthyrning

Enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen är skattesatsen för rumsuthyrning nedsatt till 12 procent. Nedsättningen gäller rumsuthyrning inom ramen för hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Omsättningsgräns för mervärdesskatt

Enligt 9 d kap. 1 § mervärdesskattelagen undantas en beskattningsbar person från mervärdes-

skatt om den beskattningsbara personen har en omsättning som understiger 30 000 kronor under beskattningsåret och inte har överstigit 30 000 kronor för något av de två närmast föregående beskattningsåren. Denna skattebefrielse ger upphov till en skatteutgift.

Nedsatt energiskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi (1994:1776) gäller energiskattebefrielse med 89 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Normen utgörs av energiskattesatsen på dieselbränsle i miljöklass 1.

Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin

För industrin inom och utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 lagen om skatt på energi energiskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Normen utgörs av full energiskatt för uppvärmningsbränsle.

Nedsatt energiskatt på el inom industrin och i datorhallar

El som används i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet och i datorhallar beskattas med 0,5 öre/kWh, se 11 kap. 9 § första stycket 8 och 9 lagen om skatt på energi. Normen utgörs av den energiskattesats på el som följer av 11 kap. 3 § lagen om skatt på energi.

Energiskattebefrielse på el vid deltagande i PFE inom industrin

För energiintensiva industriföretag, som deltar i program för energieffektivisering (PFE) gäller befrielse från energiskatten på el (11 kap. 9 § 6 och 7 lagen om skatt på energi) i fem år. Detta innebär en ytterligare skattenedsättning från den tidigare nedsatta skattesatsen för el inom industrisektorn på 0,5 öre/kWh. Den ytterligare

skatteutgiften uppgår till 0,5 öre/kWh. Lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering upphörde att gälla den 1 januari 2013, men gäller fortfarande för företag som före utgången av 2012 godkännts som deltagare i programmet. Därmed upphör skatteutgiften 2018.

Nedsatt koldioxidskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi gäller koldioxidskattebefrielse med 40 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Normen utgörs av full koldioxidskattesats.

Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU ETS

För industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 b lagen om skatt på energi koldioxidskattebefrielse med 20 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att nedsättningen ska slopas 2018.

Skattereduktion för sjöinkomst

Skattskyldiga med sjöinkomst under hela beskattningsåret har enligt 67 kap. 3 § inkomstskattelagen rätt till skattereduktion med 14 000 kronor per år om fartyget till övervägande del gått i fjärrfart och med 9 000 kronor per år om det gått i närfart. Om den skattskyldige haft sjöinkomst under endast en del av året, ska reduktion medges för varje dag som sjöinkomst uppbärs.

Fastighetsskatt på lokaler

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt (1984:1052) ska statlig fastighetsskatt betalas för lokaler i hyreshus. Fastighetsskatten på lokaler är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighets-

skatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

Fastighetsskatt på industrienheter

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt ska statlig fastighetsskatt betalas på industrienheter. Fastighetsskatten på industrienheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

Avdragsrätt för representationsmåltider

Från och med den 1 januari 2017 medges inte längre avdrag för representationsutgifter som avser lunch, middag, supé eller annan förtäring, utom för enklare förtäring av mindre värde (16 kap. 2 § inkomstskattelagen). Tidigare har kostnader upp till 90 kronor per person och tillfälle varit avdragsgilla. Skattesanktionen består i att kostnader i näringsverksamheten normalt är avdragsgilla.

3.4 Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1, utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030 samt målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, som omfattar de tre prioriteringarna smart, hållbar och inkluderande tillväxt.

Ett övergripande sysselsättningsmål vägleder regeringens politik. Sysselsättningen och antalet arbetade timmar ska öka så att Sverige 2020 når EU:s lägsta arbetslöshet. Regeringens jobbpolitik vilar på en grund av stabila offentliga finanser och spänner över en rad områden som omfattar såväl investeringar i infrastruktur,

utbildning och bostäder som åtgärder för bättre matchning på arbetsmarknaden.

I näringsutskottets betänkande avseende budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 24, bet. 2016/17:NU1, rskr. 2016/17:103) efterfrågades ett förtydligande av hur de olika målen förhåller sig till varandra. Regeringen vill därför förtydliga att det näringspolitiska målet är sammankopplat med sysselsättningsmålet. Näringspolitiken ska, genom främjande av ett konkurrenskraftigt näringsliv, skapa förutsättningar för företag att både stärka sin produktivitet och sina möjligheter för att utveckla nya produktiva verksamheter, nya affärsmodeller och nya marknader. I den ekonomiska omvandlingsprocessen, där företag växer fram, utvecklas och utmanas på marknader i konkurrens med andra företag, kommer arbetskraft att röra sig mellan företag och sektorer i ekonomin. Genom insatser för ökad produktivitet i näringslivet och insatser för att främja marknadsdynamik och underlätta struktur- och omvandling, förväntas en ökad tillväxt och ett ökat arbetskraftsbehov. Den samhälleliga strukturomvandlingen är generellt trög och påverkas i hög grad av andra samtidiga förändringar i samhället inom exempelvis utbildningsväsende, offentlig sektor och infrastruktur.

3.5 Resultatredovisning

Konkurrenskraft anger den svenska ekonomins produktivitet i jämförelse med andra länders ekonomier. För att mäta den svenska konkurrenskraften används vissa ekonomiska indikatorer som sammantaget anger denna produktivitet samt svenska företags konkurrensförmåga på internationella marknader.

Nedan följer en redovisning av hur regeringen valt att gå tillväga för att stärka den svenska konkurrenskraften genom insatser inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Utvecklingen i näringslivet påverkas av en rad olika faktorer. På så sätt har många av regeringens ansvarsområden relevans för svensk konkurrenskraft. En god ekonomisk utveckling samt stabila offentliga finanser är en förutsättning för efterfrågan på näringslivets produkter samt för statens möjligheter att göra nödvändiga investeringar. Skatter, boende, kompetensförsörjning, regionala tillväxtfrågor, jordbruks-

politik och infrastruktur är exempel på centrala förutsättningar för svensk konkurrenskraft. På väl fungerande marknader ökar marknadsdynamiken och omvandlingstrycket då mindre konkurrenskraftiga företag får lämna plats för företag med starkare konkurrenskraft. Inom utgiftsområde 24 Näringsliv genomförs insatser som skapar goda villkor för företag och företagsutveckling, ett modernt och hållbart näringsliv som möter förändringar och utmaningar i samhället och omvärlden, insatser som främjar entreprenörskap, innovation och insatser för att skapa och vårda väl fungerande marknader. Aktiviteterna inom utgiftsområdet ska sammantaget leda till att svenska företag, både existerande och potentiella, ges goda förutsättningar att utveckla sin kompetens, effektivitet och innovationsförmåga på väl fungerande marknader. På så sätt kan företag utvecklas, växa och sysselsätta fler i hela Sverige och stärka den svenska konkurrenskraften.

Med anledning av näringsutskottets synpunkter i betänkandet avseende budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 24, bet. 2016/17:NU1, rskr. 2016/17:103) pågår ett arbete med att tydliggöra hur insatserna bidrar till målet för näringspolitiken. Regeringen avser att fortsätta utvecklingsarbetet även efter denna proposition.

Resultatredovisningen inleds med en genomgång av indikatorer som på en övergripande nivå följer utvecklingen i näringslivet. Resultat av insatser redovisas därefter under avsnitten:

- Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse.
- Stärkt entreprenörskap – för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.
- Ramvillkor som stärker företags konkurrenskraft.
- Väl fungerande marknader.

I avsnittet Särskild insats – enklare vägar till jobb beskrivs regeringens arbete för att skapa förutsättningar för enklare vägar till jobb i näringslivet.

Regeringens samlade bedömning är att de näringspolitiska insatserna bidragit till att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag.

3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen i näringslivet påverkas av många olika faktorer. Nedan presenteras de indikatorer som används för att på en övergripande nivå följa utvecklingen i näringslivet:

- Sveriges internationella konkurrenskraft (relativ enhetsarbetskostnad och exportförmåga).
- Näringslivets utveckling (antal sysselsatta, produktion, antalet arbetade timmar och produktivitet).
- Innovation bland svenska företag (näringslivets forskning och utveckling, innovationsverksamhet i företagen samt immateriella rättigheter).
- Dynamik i näringslivet (växande företag och nystartade företag).
- Förutsättningar för företagen att utvecklas (lagar och myndighetsregler, tillgång till kapital, förmågor och attityder till företagande).

Sveriges internationella konkurrenskraft

För att åstadkomma en starkt konkurrenskraft behövs det insatser inom ett stort antal politikområden. Hur konkurrenskraften utvecklas beror även på utvecklingen i omvärlden. Eftersom konkurrenskraft innehåller många olika aspekter så kan den också mätas på många olika sätt. Nedan redovisas relativt arbetskraftskostnad och exportförmåga som övergripande mått på konkurrenskraften i det svenska näringslivet.

Tabell 3.3 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000=100

	2013	2014	2015	2016
Relativ enhetsarbetskostnad per producerad enhet	104,7	100,9	96,1	96,7
Exportförmåga	85,9	87,8	89,9	90,5

Källa: OECD Economic Outlook 2016.

Den relativa enhetsarbetskostnaden (arbetskraftskostnaden för att producera en enhet) speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. Ökade lönekostnader och lägre produktivitetstillsättning påverkar måttet negativt. En god pro-

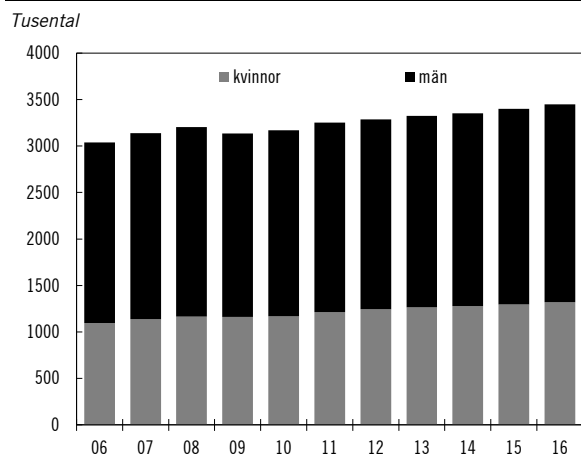
duktivitetstillväxt möjliggör dock för ökade löner utan att konkurrenskraften försämras. I Sverige steg de relativa enhetsarbetskostnaderna mellan 2009 och 2013. Därefter har de relativa enhetsarbetskostnaderna sjunkit, vilket inneburit ett förbättrat konkurrensläge i förhållande till konkurrentländerna. Under 2016 ökade dock den relativa enhetsarbetskostnaden marginellt.

Exportförmåga mäts som den faktiska tillväxten i exporten i förhållande till tillväxten på Sveriges exportmarknader. Från början av 1990-talet och fram till millennieskiftet växte svensk export snabbare än exportmarknaderna, men därefter har exporten vuxit långsammare än exportmarknaderna. Denna utveckling är inte unik för Sverige, utan har även skett i många andra länder i Västeuropa och Nordamerika. De länder som gått i motsatt riktning, med en export som vuxit betydligt snabbare än dess exportmarknader, är Kina, Indien och Sydkorea. Även Tyskland har haft en positiv utveckling. Under de senaste fyra åren har dock den svenska exportförmågan återhämtat sig något med en svag uppgång.

Näringslivets utveckling

Antalet sysselsatta i näringslivet växer snabbare än befolkningen i arbetsför ålder och nådde 3,45 miljoner personer 2016. Av dessa var 62 procent män och 38 procent kvinnor, vilket betyder att det är betydligt fler män än kvinnor som är sysselsatta i näringslivet.

Diagram 3.1 Antal sysselsatta i näringslivet

Källa: Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningarna.

Produktivitetstillväxt kan bidra till att ett land stärker sin samlade konkurrensförmåga. Förädlingsvärdet kan öka både genom att fler

arbetar och att arbetet sker effektivare. Produktionen i det svenska näringslivet växer och denna utveckling drivs både av att fler är sysselsatta och att produktiviteten ökar.

Tabell 3.4 Näringslivets utveckling

Index 2000=100

	2013	2014	2015	2016
Förädlingsvärde i näringslivet	135	140	146	151
Antal arbetade timmar i näringslivet	107	109	111	113
Arbetsproduktiviteten i näringslivet	126	128	132	134

Källa: Statistiska centralbyrån, Nationalräkenskaperna.

Innovation bland svenska företag

För att främja innovation genomför bl.a. staten, landsting, regionala samverkansorgan, kommuner och privata företag olika typer av innovationsinsatser, i varierande storlek och på olika samhällsnivåer. Innovation är ett brett begrepp som innefattar ett stort antal aktiviteter och utfall. För att kunna ge en övergripande bild över utvecklingen redovisas därför ett antal mått som speglar olika delar av innovation.

Forskning och utveckling (FoU) är en viktig innovationsdrivare inom många verksamheter. Nedan visas näringslivets utgifter för FoU som andel av bruttonationalprodukten (BNP), för att visa hur FoU-insatserna i näringslivet utvecklas över tid. Näringslivets FoU-utgifter som andel av BNP minskade mellan 2009 och 2011, men ökade åter något mellan 2011 och 2015.

Tabell 3.5 Näringslivets forskning och utveckling (FoU)

Utgifter som andel av BNP, procent

	2009	2011	2013	2015
Företagens utgifter för egen FoU	2,45	2,24	2,28	2,30

Källa: Statistiska centralbyrån.

FoU är centralt för att utveckla vissa verksamheter, medan andra verksamheter utvecklas med hjälp av andra typer av innovationsaktiviteter. Nedan redovisas andelen företag med innovationsverksamhet för att ge en kompletterande bild. Då några nya siffror inte finns tillgängliga är tabellen och den beskrivande texten i stort sett oförändrad jämfört med föregående år. I år redovisas även företags internationella innovationssamarbeten.

Innovationsverksamhet kan förekomma i olika former, t.ex. produkt- och processutveck-

ling, utveckling av företagets organisation eller förändring i marknadsföringen av produkter.

Tabell 3.6 Innovationsverksamhet i företagen

Procent

	2008– 2010	2010– 2012 ¹	2012– 2014
Andel företag med innovationsverksamhet	60	56	54
varav produktinnovativa företag ²	36	32	31
varav processinnovativa företag ²	26	24	26
varav organisatoriskt innovativa företag ²	29	25	23
varav marknadsföringsinnovativa företag ²	32	30	28
Andel företag med innovationssamarbeten	19	14	15
varav samarbete med leverantör ³	16	12	11
varav samarbete med kunder eller klienter ³	13	12	11
varav samarbete med universitet eller högskolor ³	7	8	7
Andel företag med internationella innovationssamarbeten ⁴	11	9	9
Andel av de produktinnovativa företagens omsättning som kommer från, för företaget, nya produkter	15	11	12
varav nya även för företagets marknad	8	7	7

¹ I både denna undersökning och i omgången 2012–14 har det tillkommit näringsgrenar. Här är dock dessa exkluderade för att möjliggöra jämförelser mellan perioderna.

² Ett företag kan bedriva innovationsverksamhet inom fler än ett område.

³ Det finns flera samarbetsaktörer i grundmaterialet, här har tre exempel valts.

⁴ Ett företag kan bedriva samarbeten m.fl. olika aktörer.

⁵ Innovationssamarbeten med EU-länder, EU-kandidatländer eller EFTA-medlemmar.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Andelen företag med innovationsverksamhet minskade från perioden 2008–2010 till perioden 2012–2014. Nedgången återfinns inom alla redovisade innovationsverksamheter, förutom för företag med processinnovationer där andelen är oförändrad.

Innovationsprocesser är starkt beroende av kunskap och kunskapsspridning. Ett sätt att sprida och utveckla ekonomiskt värdefull kunskap är att företagen samarbetar med olika aktörer. I tabell 3.6 visas mått på företagens innovationssamarbeten med några utvalda aktörer. Under perioden 2012–2014 uppgav 15 procent av företagen att de hade innovationssamarbeten, vilket var en liten ökning sedan föregående period, men en minskning sedan 2008–2010. Innovationssamarbetena med leverantörer och kunder har minskat. Samarbetena med universitet och högskolor har minskat sedan 2010–2012 men ligger på samma nivå som 2008–2010. Andelen företag med internationella innovationssamarbeten är relativt oförändrad sedan 2008–2010.

Vidare visas andelen av företagets omsättning som kommer från nya produkter, som en form av mått på innovationsgrad. Andelen av företagets omsättning som härrör från nya produkter har haft en något vikande trend mellan 2008–2010 och 2010–2012, och har ökat marginellt 2012–2014.

Europeiska kommissionen har på senare år utvecklat en indikator för att mäta förekomsten av företag som är både snabbväxande och innovativa. Indikatoren mäter antalet sysselsatta i innovativa snabbväxande företag som andel av sysselsatta i alla snabbväxande företag. Indikatoren är tänkt att fånga ett lands förmåga att snabbt ställa om sin ekonomi för att möta nya behov och för att dra nytta av framväxande efterfrågan. Utvecklingen av sysselsättningen i snabbväxande innovativa företag i Sverige har endast förändrats marginellt de senaste åren. Om man jämför Sverige med andra EU-länder ligger Sverige en bit över EU-genomsnittet, men hör inte till de länder som har högst nivå på sysselsättning i innovativa snabbväxande företag. Skillnaderna mellan Sverige och liknande länder är dock relativt små.

Tabell 3.7 Innovativa snabbväxande företag

Andel, procent

	2012	2013	2014
Sysselsatta i innovativa snabbväxande företag	17,5	17,2	16,6

Källor: Statistiska centralbyrån, Företagens och arbetsställdenas dynamik och egna beräkningar.

Patent och andra immateriella rättigheter har central betydelse för många företag eftersom det ger dem en möjlighet att ta igen gjorda investeringar och få avkastning på forskning och annan innovationsverksamhet.

Patenteringsverksamheten ser olika ut i olika branscher och för olika typer av produkter. För att visa en bredare bild av immateriella rättigheter inkluderas även antalet registrerade varumärken, vilket i högre utsträckning speglar utvecklingen av innovation i tjänstesektorn.

Tabell 3.8 Patent och varumärken

Antal	2013	2014	2015	2016
Beviljade patent i Sverige (svenska sökandes)	600	520	730	740
Svenska sökandes patentansökningar i Sverige	2 120	1 980	2 040	2 030
Svenska sökandes patentansökningar vid europeiska patentverket, EPO	3 670	3 870	3 840	i.u.
Svenska sökandes patentansökningar i USA (USPTO)	4 510	4 930	5 160	i.u.
Registrerade varumärken, nationellt	6 800	5 800	6 400	7 790
Svenska registrerade varumärken i EU (Community Trade Marks)	2 100	2 280	2 590	2 860

Källor: Patent- och registreringsverket och European Union Intellectual Property Office (EUIPO).

Trenden fram till 2014 var att antalet patent som beviljades i Sverige minskade. Från 2015 har trenden vänt och antalet beviljade patent ökade även 2016. Antalet svenska patentansökningar i Sverige har legat runt 2 000 per år de senaste åren. Samtidigt har antalet svenska sökandes patentansökningar utomlands ökat under senare år. Det finns dock ännu inga uppgifter för 2016. Antalet varumärkesregistreringar i Sverige har legat på ungefär samma nivå sedan 2000, dock med betydande skillnader mellan enskilda år. År 2016 var antalet högre än tidigare. Antalet svenska registrerade varumärken i EU har samtidigt ökat.

Dynamik i näringslivet

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en underliggande dynamik. I många företag ökar antalet sysselsatta samtidigt som sysselsättningen minskar i ett stort antal andra företag. I drygt 10 procent av de befintliga företagen ökar antalet sysselsatta från ett år till nästa. Det betyder att det är över 50 000 företag som årligen ökar sin sysselsättning.

Snabbväxande företag har betydelse för skapandet av nya arbetstillfällen, vilket bidragit till att dessa företag har fått stor uppmärksamhet under de senaste åren. Här definieras ett snabbväxande företag som ett företag som haft en genomsnittlig sysselsättningsstillväxt på minst 20 procent per år i tre år i följd. Antalet snabbväxande företag är relativt få, men de har ändå stor betydelse för skapandet av nya jobb.

En annan viktig del i sysselsättningsdynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ner. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt över en längre tidsperiod. De senaste åren har dock antalet nystartade företag legat på ungefär samma nivå, med vissa variationer mellan enstaka år.

Tabell 3.9 Dynamik i näringslivet

	2013	2014	2015	2016
Antalet företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	56 600	55 500	i.u.	i.u.
Antalet företag med positiv sysselsättning relativt föregående år per 1000 existerande	106	103	i.u.	i.u.
Antalet snabbväxande företag per 1000 existerande	2,83	2,51	i.u.	i.u.
Antalet nystartade företag	69 200	71 700	70 100	71 800

Källor: Statistiska centralbyrån, Företagens och arbetsställets dynamik och egna beräkningar samt Tillväxtanalys.

Förutsättningar för företagen att utvecklas

Att skapa goda villkor för företagande är en viktig del i politiken, för att ge företagen bättre möjligheter att utvecklas. En del av den verklighet som företag möter är de lagar och myndighetsregler som företagen ska följa. Tillväxtverket genomför vart tredje år enkätundersökningen Företagens villkor och verklighet där myndigheten bl.a. ställer frågor om företag upplever lagar och myndighetsregler som hinder för sin utveckling och tillväxt. Resultaten för 2014 visar att 21,7 procent av de tillfrågade småföretagen upplevde lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för utveckling och tillväxt. Detta är en marginell minskning sedan 2011. Mellan 2008 och 2011 skedde en större minskning av andelen småföretagare som upplevde lagar och myndighetsregler som ett hinder. Mellan 2008 och 2014 minskade andelen i alla branscher utom utbildning.

Tabell 3.10 Lagar och myndighetsregler

Andel, procent¹

	2008	2011	2014
Andel småföretag som anger lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för företagets utveckling och tillväxt	30,0	22,0	21,7

¹ Baserat på ca 16 000 svar 2014.

Källa: Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet.

För många företag är tillgång till finansiellt kapital en förutsättning för start, utveckling och tillväxt. Den främsta källan för tillförsel av finansiellt kapital till företagen är via banklån. Utvecklingen av den totala utlåningen till icke finansiella företag i Sverige visar på en ökning under senare år.

Tabell 3.11 Företagens tillgång till kapital

Miljarder kronor

	2013	2014	2015	2016
Monetära finansinstituten utlåning till icke-finansiella företag	1 870	1 930	1 980	2 060
Riskkapitalinvesteringar ¹	2,00	2,57	2,26	i.u.

¹ Riskkapitalinvesteringar i tidiga skeden och tillväxtfaser. Riskkapital som investeras av riskkapitalbolag, inklusive flera av de offentliga riskkapitalaktörerna.

Källa: Statistiska centralbyrån och Tillväxtanalys.

För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta saknar. Då krävs andra former av kapitaltillförsel t.ex. i form av riskkapital (ägarkapital). De företag som erhåller riskkapitalinvesteringar är ofta

tillväxtorienterade företag som har potential att bidra relativt starkt till utvecklingen i näringslivet. Det gör att utvecklingen av riskkapitalinvesteringar är intressant att följa även om de jämfört med lånefinansiering står för relativt blygsamma belopp. Som tabellen visar kan omfattningen av riskkapitalinvesteringarna variera från år till år. Det beror bl.a. på att det är under perioden genomförda investeringar, och inte stocken investerat kapital, som avses. Omfattningen av riskkapitalinvesteringarna kan delvis förklaras av konjunkturen. Mellan 2009 och 2012 minskade riskkapitalinvesteringarna kraftigt. Trenden vände uppåt igen 2013 och 2014 ökade investeringarna för andra året i rad. Enligt Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser beror ökningen 2014 på en kraftig ökning av investeringar från utländska fonder. År 2015 minskade återigen den totala investeringsvolymen till 2,26 miljarder kronor. Såväl utländska som offentliga investeringar minskade under 2015.

Befolkningens attityder till företagande kan också ha betydelse för hur företagen utvecklas. Även befolkningens förmåga att driva företag har betydelse, liksom tilltron till den egna förmågan. Det är huvudsakligen genom enkätundersökningar som information om upplevda attityder och förmågor erhålls.

Tabell 3.12 Förmågor och attityder till företagande

Andel av befolkningen, 18–70 år, procent¹

	2004	2012	2016
Som känner till vad som krävs för starta och driva företag	61	59	54
kvinnor	53	53	46
män	69	66	61
Som helst vill vara företagare	27	32	32
kvinnor	21	25	27
män	33	39	37

¹ Baserat på ca 10 300 svar 2016

Källa: Tillväxtverket, Entreprenörskapsbarometern.

Andelen personer i Sverige som känner till vad som krävs för att starta och driva företag var 54 procent 2016. Denna andel har minskat något jämfört med de tidigare mätningarna och gäller för både kvinnor och män. Andelen av befolkningen som anger att de helst skulle vilja vara företagare har däremot ökat från 27 procent 2004 till 32 procent 2016. Enligt Tillväxtverkets Entreprenörskapsbarometer har män i större utsträckning än kvinnor såväl större kännedom

om vad som krävs för att starta och driva företag (61 procent jämfört med 46 procent) som vilja att vara företagare (37 procent jämfört med 27 procent).

3.5.2 Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Ett förnyelsebenäget näringsliv med innovativa företag är en central drivkraft för långsiktig produktivitet utveckling och ekonomisk omvandling. Därför är insatser för att främja innovationsförmåga i näringslivet och skapa bästa möjliga innovationsklimat prioriterat för att skapa förutsättningar för fler jobb och växande företag i hela landet. Området omfattar insatser som syftar till att det utvecklas ny kunskap som kan komma att omsättas i nya eller utvecklade varor och tjänster eller andra former av ekonomiska nyttigheter. Området omfattar också operativa innovationssatsningar i företag och offentliga verksamheter.

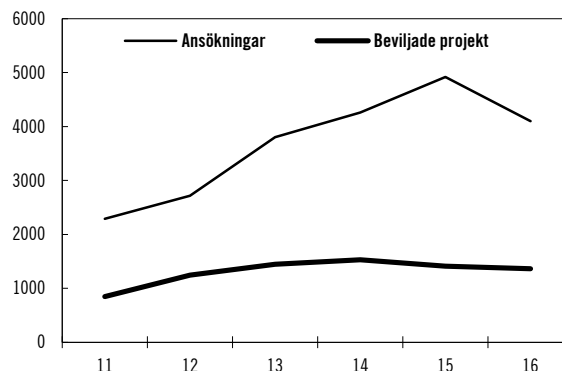
Resultat

Behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga

Stöd till forskning och innovation via Vinnova för ökad innovationsförmåga

Verket för innovationssystem (Vinnova) har i uppdrag att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. Detta sker genom ett antal insatser av olika karaktär som sammantaget stimulerar innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. Under 2016 beviljade Vinnova 2 984 miljoner kronor till 1 366 forsknings- och innovationsprojekt. Det är något färre projekt än året innan, vilket i huvudsak förklaras av att projektstorleken ökat. Summan av utbetalade medel är 357 miljoner kronor högre 2016 än föregående år.

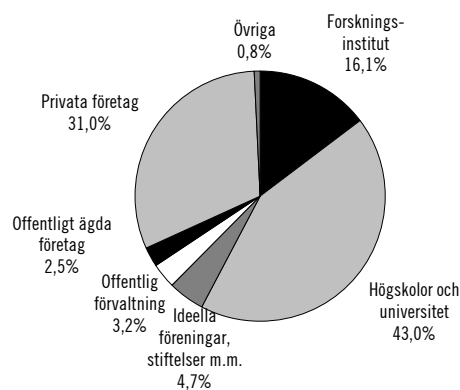
Diagram 3.2 Antal ansökningar och beviljade projekt per år

Källa: Vinnova, årsredovisningar 2011–2016.

Jämfört med 2015 har andelen beviljade medel till offentligt ägda företag och offentlig förvaltning ökat mest, medan forskningsinstitut har den största ökningen i absoluta tal. Beviljade medel till samtliga andra aktörsgrupper har ökat mellan 2015 och 2016 med undantag för ideella föreningar, stiftelser, fysiska personer m.fl. där det skett en nedgång med elva procent. Ökningen av beviljade medel till offentliga aktörer ligger i linje med den övergripande strategin att arbeta mer utmaningsdrivet.

Diagram 3.3 Fördelning av beviljade medel från Verket för innovationssystem

Källa: Vinnova, årsredovisning 2016.

En viktig strategisk fråga för att stärka innovationssystemets kompetens och variationsrikedom är kvinnors aktiva deltagande i statens utlysningar. Det är betydligt fler män än kvinnor som söker och tar del av utlysningar, vilket innebär att insatser behövs för att få fler kvinnor att ta del av statens resurser på området. Under 2016 inkom totalt 4 098 projektansökningar till Vinnova, varav 1 363 projekt med kvinnor som projektledare och 2 735 inlämnades av män, dvs. 33 procent var projekt som leddes av kvinnor och 67 procent var projekt som leddes av män.

Motsvarande uppgifter för 2015 var 32 procent för kvinnor och 68 procent för män. Beviljandegraden av ansökningarna är lika mellan kvinnor och män. Sett till ansökningarna fördelade på organisationstyp framgår att män har den största andelen sökta och beviljade projekt i samtliga sektorer, utom i offentlig sektor där kvinnor som projektledare överväger. Under året har arbetet med att öka andelen kvinnor som söker finansiering i Vinnovas utlysningar intensifierats och i en ny satsning på s.k. startup-bolag har kvinnors delaktighet ett särskilt fokus.

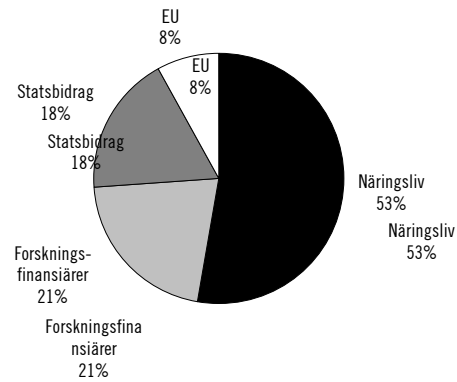
Under 2016 har Vinnova genomfört särskilda satsningar på digitalisering inom industrin och inom hälso- och sjukvården. Ett exempel är projektstöd till it-stöd för avancerad cancer-sjukvård i hemmet, som infördes i stor skala inom Skåne läns landsting. Vinnova tog också beslut om att finansiera tre nya regionala initiativ som kan etableras som internationellt starka och attraktiva innovationsmiljöer inom programmet Vinnväxt. De nya initiativen handlar om visualisering och bildanalys, smarta hållbara städer och automation i industrin.

Insatser via industriforskningsinstitut

Industriforskningsinstitutet har en viktig position i innovationssystemet som en relevant nod och samarbetspartner för akademi, näringsliv och offentlig verksamhet. De vidareutvecklar kunskap och kompetens och bidrar därigenom till att stärka industrins och näringslivets konkurrenskraft samt bidrar till nyttiggörande och kommersialisering av forskning och utveckling. En konsolidering av de svenska industriforskningsinstituterna ägde rum 2016 genom att tre av institutgrupperna, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, Innventia och Swedish ICT gick samman i den nya RISE-koncernen (RISE Research Institutes of Sweden AB).

Efterfrågan från näringslivet på RISE:s tjänster är fortsatt stor. Den totala omsättningen i verksamheten har ökat, från 3 121 miljoner kronor 2015 till 3 228 miljoner kronor 2016, dvs. en ökning med 107 miljoner kronor. En kundgrupp som RISE riktar särskilda insatser till är små och medelstora företag. Av näringslivsintäkterna, som uppgick till 1 699 miljoner kronor, kom cirka en tredjedel från små och medelstora företag och ungefär lika mycket från internationella kunder.

Diagram 3.4 Fördelning av intäkter

Källa: RISE, årsberättelse 2016.

En viktig del i RISE:s verksamhet är deltagande i nationella program för att därigenom bidra till stärkandet av innovationssystemet. RISE-institutet är t.ex. mycket aktiva i de strategiska innovationsprogrammen, en satsning som Vinnova, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Statens energimyndighet drivit sedan 2013, där RISE-institutet leder fyra program och deltar i 16. Sedan tidigare har institutet också deltagit i de strategiska forskningsområdena som drivs av lärosäten. RISE-institutet deltar i 12 av dessa. Även forskningsinstitutets test- och demonstrationsanläggningar är en viktig del av innovationsinfrastrukturen som påskyndar innovationsprocessen. Utnyttjandet av de ca 100 test- och demonstrationsanläggningar som finns inom RISE fortsätter att öka. Under 2016 har anläggningarna utnyttjats av över 100 nya små och medelstora företag och ca 200 forskare från lärosäten har genomfört projekt vid anläggningarna.

Inom det europeiska forskningsprogrammet Horisont 2020 är RISE den femte största mottagaren av EU-medel i Sverige och avseende pelarna Industriellt ledarskap och Samhällsutmaningar är RISE sammantaget den största svenska mottagaren av medel från EU. Totalt svarar EU-projekten hos forskningsinstitutet för 332 miljoner kronor i intäkter, lika mycket som föregående år.

Under 2016 har regeringen tilldelat RISE totalt 621 miljoner kronor i statsbidrag, s.k. strategiska kompetensmedel. RISE ansvarar för att fördela de strategiska kompetensmedlen till industriforskningsinstitutet som ingår i RISE. Medlen används för kompetensuppbyggnad hos RISE-institutet, för vissa strukturåtgärder för

att skapa en sammanhållen institutsektor, samt till driften av RISE.

RISE har tillsammans med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) arbetat med effektmätningar av sitt arbete. I detta arbete har analyser inom begränsade områden gjort, vilka visat på stora effekter. I en fallstudieanalys studerades ”Optimerad driftspraxis av varmapparater vid SSAB Oxelösund”. Analysen visade att kostnadsbesparingarna var 2,81 miljoner kronor, vilket innebar intäkter som var 13,5 gånger så stora som kostnaderna. Dessutom uppskattades den positiva miljöeffekten innebära 5,5 miljoner kronor i besparing för samhället. I en annan fallstudie studerades ”Brandbekämpningssystem i Norra länken och Förbifart Stockholm”. Detta projekt genererade enligt analysen en samhällsekonomisk nytta på 440 miljoner kronor, dvs. 49 gånger större än utvecklingskostnaderna. De strategiska kompetensmedlen bedöms ha varit avgörande för projekten.

Internationellt forskningssamarbete

Insatser för att främja företagens innovationsarbete genomförs även genom internationella samarbeten. De största insatserna genomförs inom ramen för EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, där svenska aktörer kontrakterat finansiering på sju miljarder kronor under ramprogrammets tre första år. Näringslivet i Sverige kontrakterar en fjärdedel av dessa beviljade medel och står för nära en tredjedel av det svenska deltagandet. Inom det s.k. ”SME-instrumentet”, som riktar sig till enskilda innovativa företag har hittills 100 svenska företag beviljats drygt 380 miljoner kronor.

Eureka är ett internationellt samarbetsnätverk för marknadsnära forskning, teknisk utveckling och innovation med fokus på små och medelstora företag. Inom ramen för nätverket stödjer drygt 40 medlemsländer marknadsnära transnationella samarbetsprojekt. Från och med juni 2015 t.o.m. juni 2016 var Sverige ordförande i Eureka. Regeringens ambition var att utveckla Eureka-samarbetet till att bli ett tydligare strategiskt verktyg för internationalisering. Det svenska ordförandeskapet identifierade tre prioriterade områden; att utveckla nya verktyg för internationella FoU-samarbeten med länder som inte är medlemmar i nätverket, att skapa en plattare och mer effektiv organisation och att

fördjupa Eurekas roll inom den europeiska innovationspolitiken. Dessa resulterade bl.a. i ett nytt program för bi- och multilaterala projektutlysningar som underlättar projektsamarbeten med länder utanför Europa, samt en plan med konkreta insatser för att stärka Eurekas position i medlemsländerna och på europeisk nivå för att nå ett ökat inflytande i forsknings- och innovationsfrågor. Internationella forsknings- och innovationssamarbeten som bidrar till nytta för Sverige stöds bl.a. av Vinnova. Under året har detta t.ex. innefattat fördjupat innovationssamarbete inom flygområdet med Brasilien.

I 2016 års ekonomiska vårproposition (prop. 2015/16:100) aviserade regeringen att de ändamål och verksamheter som avsåg den utlandsplacerade funktionen för omvärldsbevakning, analys och kontaktskapande verksamhet vid Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser skulle överföras till Regeringskansliet. Skälen för detta var att förstärka Sveriges globala kopplingar till strategiska internationella högre utbildnings-, forsknings- och innovationsmiljöer. Därtill vill regeringen främja Sverige som en attraktiv kunskapsnation samt öka det internationella genomslaget för svensk högre utbildning, forskning och innovation. Den 1 januari 2017 övergick verksamheten till Regeringskansliet med Näringsdepartementet som huvudman. All verksamhet vid de fem utlandskontoren har sedan verksamhetsövergången flyttat in på ambassaderna i de aktuella länderna och en stegvis omdaning av verksamheten är under genomförande.

Samverkan och smart industri

Samverkan för innovativa lösningar

Regeringen inrättade 2015 ett nationellt innovationsråd. Innovationsrådet har identifierat tre områden som centrala för att lösa vårt samhälles utmaningar; digitalisering, life science och miljö- och klimatteknik. Genom regeringens strategiska samverkansprogram, som lanserades den 1 juni 2016, kraftsamlar regeringen tillsammans med näringsliv, akademi och offentlig sektor på områden relaterade till samhällsutmaningar där Sverige ligger långt framme och har komparativa fördelar. Befintliga resurser samlas och fokuseras på definierade och prioriterade områden via samverkansprogrammen. Dessa resurser växlas upp genom samverkan med näringslivet. Satsningen

på strategiska innovationsområden är ett centralt verktyg för att förverkliga regeringens samverkansprogram. Samverkansprogrammen, dess olika teman och den utmaningsdrivna ansatsen relaterar även till flera av de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030.

Fem samverkansprogram har inrättats: Nästa generations resor och transporter, Smarta städer, Cirkulär och biobaserad ekonomi, Life Science och Uppkopplad industri och nya material. Till varje samverkansprogram har knutits en samverkansgrupp med representanter från bl.a. näringsliv, offentlig sektor, universitet, högskolor och institut från de branscher som omfattas av respektive program. Dessa samverkansgrupper har identifierat utmaningar och möjligheter för respektive samverkansprogram och gjort prioriteringar av viktiga områden för gemensam kraftsamling.

Som konsekvens av samverkansprogrammet Uppkopplad industri och nya material har flera åtgärder initierats, exempelvis satsningar på testbäddar av strategisk betydelse för verkstads- och processindustri, som ska påskynda innovationstakten i branscherna. Gemensamt för merparten av åtgärderna är att de bygger vidare på tidigare satsningar och innebär att aktörer och resurser koncentreras, i syfte att uppnå större effekt.

Inom samverkansprogrammet Cirkulär och biobaserad ekonomi pågår arbete med att identifiera och prioritera behov för att viktiga steg ska tas mot omställningen av ekonomin, på kort och lång sikt. De övergripande områden som har identifierats gäller ökat träbyggande, cirkularitet och resurseeffektivitet, innovativa bioråvaror, biodrivmedel, nya material samt uppskalning och kommersialisering. I samband med arbetet med den tidigare aviserade Agendan för biobaserad näringslivsutveckling har regeringen identifierat behovet av ytterligare kraftsamling och regeringen återkommer i frågan om biobaserad näringslivsutveckling.

Som en följd av samverkansprogrammet för Life science har flera insatser som är centrala för att öka dialog och sektorsövergripande samverkan mellan akademi, näringsliv och hälso- och sjukvård identifierats och realiserats. Genom stöd från Vinnova har bl.a. innovationsarbete för att främja teknisk och semantisk interoperabilitet på systemnivå inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten kunnat stödjas liksom en

testbädd för industriell produktion av biologiska läkemedel.

För samverkansprogrammet Smarta städer se utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. För samverkansprogrammet Nästa generations resor och transporter se utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Samverkansprogrammen är även en plattform för strategiska internationella samarbeten. Ett innovationspartnerskap, med samverkansprogrammen som grund, har inletts med Tyskland. Partnerskapet kommer bl.a. stärka förutsättningarna för näringslivet att nyttja testbäddar i respektive länder samt att berörda myndigheter gemensamt utvecklar metod och strategi för elvägar.

Samverkansprogrammen framhålls också i regeringens strategi För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi (N2017/03643/D) som viktiga i arbetet med att åstadkomma ett förstärkt innovationsklimat för datadriven och digitalt driven innovation, se vidare utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Handlingsplan för smart industri

Regeringen beslutade i juni 2016 om en handlingsplan för smart industri med totalt 45 åtgärder. Handlingsplanen innefattar åtgärder inom strategins fyra fokusområden samt horisontella åtgärder. Nedan nämns några exempel. Handlingsplanens horisontella åtgärder innefattar bl.a. 25 miljoner kronor för stärkt genomförande av smart industri på regional nivå, t.ex. genom beviljande av projektmedel till aktörer med regionalt utvecklingsansvar. Inom området digitalisering satsas 78 miljoner kronor via Tillväxtverket för stärkt digitalisering av små och medelstora företag. Som ett mer samlat erbjudande av statens digitaliseringsfrämjande åtgärder gentemot företagen inom hållbar produktion tillförs 35 miljoner kronor för arbetet med att minska industrins processutsläpp och stärka innovationskraften och regeringen har uppdragit åt Naturvårdsverket att utarbeta statistik för miljö-tillståndens ledtider. Under perioden 2016–2019 satsas 68 miljoner kronor på projektering, förstudier och annan planering som ökar användningen av spetstekniker och avancerade systemlösningar i stadsmiljöer. En ny generation avancerad miljöteknik behöver utvecklas. Inom ramen för forsknings- och innovationsområdet stärks investeringsfrämjandet med fokus på

testbäddar med 11,5 miljoner kronor. Vidare uppdrogs åt Tillväxtverket inom området kompetensförsörjning att stärka samverkan mellan industri och skola för att öka industrirelevanta utbildningars attraktionskraft och att genom validering stärka företagens strategiska kompetensförsörjning. De flesta åtgärder sträcker sig över flera år och deras genomförande kommer att fortsätta. Under 2017 utarbetas en ny handlingsplan som bygger vidare på befintliga insatser och stärker det nuvarande genomförandet av nyindustrialiseringsstrategin, Smart industri.

Regeringen har genomfört tre industrisamtal med olika teman. Industrisamtalen, där företag och industrins parter deltar, adresserar viktiga frågor för industrin och ger regeringen inspel till åtgärder och prioriteringar i genomförandet av strategin Smart industri. Vid det första samtalet diskuterades logistik, transporter och infrastruktur för att främja innovation och samverkan inom transportsektorn i Sverige. Temat för det andra industrisamtalet var arbetskraftens omställning. Här behandlades livslångt lärande samt hur åtgärder kan stärkas och komma till stånd tidigare vid omställning till följd av exempelvis varsel. Vid det tredje industrisamtalet var temat investeringsfrämjande. Här diskuterades vad som gör att investerare väljer Sverige, och hur det investeringsfrämjande arbetet kan stärkas.

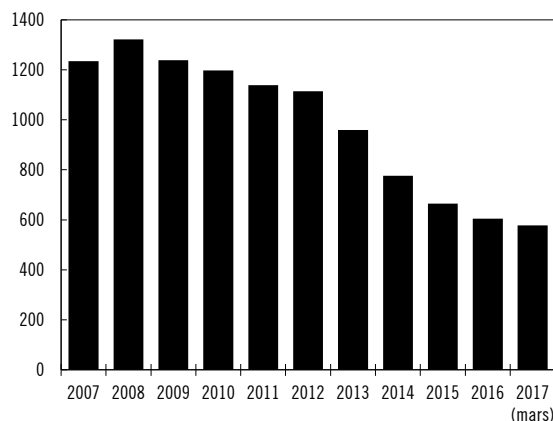
Hållbar mineralnäring

Sverige är EU:s ledande metallproducerande land. Under 2016 bröts 75 miljoner ton malm i Sverige, vilket var en ökning med 3 procent jämfört med föregående år. Gruvbranschens sammanlagda omsättning under 2016 uppgick till ca 30 miljarder kronor och vid årets utgång var ca 6 700 personer anställda direkt i gruvnäringen (underentreprenörer ej inräknade). En viktig faktor som skiljer gruvindustrin från många andra industrier är att produktionsvärdet i större utsträckning skapas i glesbygd.

Metallprisåret 2016 kännetecknades av ökade metallpriser vilket även har resulterat i en ökad ordervolym hos gruvutrustningsföretag. Efter flera år av minskade prospekteringsinsatser och dramatiskt fallande antal gällande undersökningstillstånd, ses nu en svag ökning av inkomna ansökningar. Totalt minskar dock fortfarande antalet gällande undersökningstillstånd, se

diagram 3.5. Vid årsskiftet 2016/2017 fanns 604 gällande undersökningstillstånd vilket motsvarar en minskning med 9 procent från föregående år och 47 procent färre än 2011.

Diagram 3.5 Antal gällande undersökningstillstånd

Källa: Bergsstatens register över undersökningstillstånd.

Sveriges mineralstrategi

Den svenska mineralstrategin som antogs 2013 har som övergripande vision att genom ett långsiktigt hållbart användande av landets mineralresurser, i samklang med miljö-, natur- och kulturvärden, skapa tillväxt i hela landet.

Åtgärdsprogrammet för genomförandet av mineralstrategin var under 2016 i sin slutfas och de sista rapporterna redovisades den 28 februari 2017. Bland annat har Tillväxtanalys redovisat hur regeringens tidigare satsningar för att korta ledtider i miljötillståndsprövningar utfallit vid prövningar av gruv- och täktverksamhet. Redovisningen visar på att ledtiderna för prövningar har ökat, men inte i högre grad än för andra motsvarande verksamheter. Inom ramen för regeringens nyindustrialiseringsstrategi Smart industri tas en bredare ansats när det gäller effektivisering av miljöprövning för minskade ledtider för tillståndsprövning.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har i uppdrag redovisat vikten av regional materialförsörjningsplanering för underlag i samhällsplanering. I rapporten pekar SGU på vikten av en sammanhållen materialförsörjningsplanering som beaktar aspekter som bidrar till effektiva och hållbara transporter, minskad användning av naturgrus och som underlättar återvinning av bergmaterial (N2017/01480/FÖF).

Riksantikvarieämbetet har redovisat ett uppdrag om att främja attraktiva natur- och kulturmiljöer i nya och befintliga gruvsamhällen. Slutredovisning inkom under februari 2017 (N2017/01660/FÖF). Rapporten konstaterar att

kulturmiljö och kulturarv gör skillnad inom de utvalda samhällsområdena arbetsmarknad, besöksnäring och samhällsdeltagande. Historisk förankring och kunskap om gruvnäringen är positivt för möjligheterna att utveckla dagens gruvnäring; för Sveriges varumärke som gruvnation och för att skapa förståelse för de villkor som gäller vid gruvverksamhet.

Utöver åtgärdsprogrammet inom mineralstrategin har regeringen under 2016 uppdragit till SGU och Naturvårdsverket att ta fram en långsiktig strategi för hantering av gruvavfall (N2016/02787/FÖF). Inom ramen för regeringens nyindustrialiseringsstrategi Smart industri har även Tillväxtanalys fått i uppdrag att kartlägga behovet av metaller och mineral för miljö- och teknikinnovationer (N2016/06367/FÖF). Vidare regeringen uppdragit åt SGU att kartlägga potentialen att utvinna dessa metaller i Sverige från primära och sekundära källor (gruvavfall), (N2016/06368/FÖF).

Geologisk verksamhet

SGU har i uppdrag att ta fram geologisk information som samhället behöver på kort och på lång sikt. SGU är aktiv inom Geodatarådet som Lantmäteriet leder (se utg.omr. 18), och har inom ramen för det arbetet bidragit till framtagande av en nationell geodatastrategi. Vidare har utvecklingsarbeten i tredimensionell modellering och visualisering utförts för att bl.a. underlätta fysisk planering i storstäder och grundvattenbaserad vattenförsörjning. Särskilda insatser har utförts när det gäller grundvatteninformation och stöd till länsstyrelser och kommuner när det gäller sinande grundvattenresurser främst på Öland. SGU stödjer regional och i viss mån lokal nivå med att ta fram och utarbeta regionala vattenförsörjningsplaner.

Immaterialrätt

I en kunskapsbaserad ekonomi är företag till stora delar uppbyggda kring immateriella tillgångar. Immaterialrätten blir därmed viktig för tillväxt, konkurrenskraft och jobbskapande. Immaterialrättsintensiva företag, genererar i dag

fler än vart tredje arbetstillfälle i Sverige och minst 40 procent av Sveriges BNP¹.

Patent- och registreringsverket (PRV) ansvarar för handläggningen av patent, varumärke och mönster. PRV är sedan den 1 januari 2017 en anslagsfinansierad myndighet. På lång sikt ska PRV främja tillväxten samt stärka innovationsförmågan och konkurrenskraften i hela landet genom att informera om, och bidra till ökad förståelse för, hanteringen av immateriella tillgångar hos företag och aktörer inom det offentliga innovationssystemet.

Trenden vad avser nationella patentansökningar är fortsatt stabil. Antalet varumärkesansökningar ökade något 2016 jämfört med föregående år. PRV har sedan ett par år tillbaka intensifierat informationen till nystartade bolag om vikten av strategisk hantering av företagets immateriella tillgångar, vilket nu börjar ge effekt.

Under 2016 fick PRV, tillsammans med Vinnova, ett särskilt uppdrag att, genom informationsspridande och kunskapshöjande insatser, nå fler målgrupper och därmed ytterligare förstärka företags och aktörers förståelse för betydelsen av en affärsstrategisk hantering av immateriella tillgångar. I ljuset av en ökad digitalisering omfattar det utökade uppdraget även informationsinsatser kopplade till frågor om upphovsrättsintrång i den digitala miljön. Det kan röra frågor som illegal nedladdning eller s.k. streaming av upphovsrättsskyddat material. Ett första steg har varit att kartlägga problemen med upphovsrättsintrång i den digitala miljön för att framöver kunna göra informationsinsatser gentemot allmänheten.

I samarbete med Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) och World Intellectual Property Organization (WIPO, FN-organet för immaterialrätt) bedriver PRV internationella kursprogram i syfte att bidra till utvecklingen av immaterialrättssystem i de minst utvecklade länderna. Programmen har sedan 2015 arbetats om för att följa en för Sida gemensam programstruktur. Såväl deltagare som arrangörer ser mycket positivt på utfallet och antalet program har därför utökats från 2017.

¹ Källa: EPO och EUIPO, Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union Industry-Level Analysis Report, 2013.

Kommersialisering

Goda förutsättningar för kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för samhällets långsiktiga innovationskraft, förnyelse och tillväxt i företag inom såväl befintliga som potentiella eller framväxande tillväxtområden. Almi Företagspartner AB erbjuder såväl finansiering som rådgivning i hela landet till små och medelstora företag med lönsamhets- och tillväxtpotential. Vid finansiering av innovationsprojekt erbjuder Almi flera möjligheter, bl.a. innovationslån som är ett villkorslån avsett för företag med projekt i tidiga skeden. Almi kan även bevilja förstudiemedel som kan användas till att skaffa nödvändig experthjälp, att göra en kommersiell eller teknisk utvärdering eller för att skydda idén om det är möjligt. Under 2016 beviljades 263 företag innovationslån om totalt 108 miljoner kronor. Beviljade förstudiemedel uppgick till 40 miljoner kronor. Under 2016 fick 3 797 kunder innovationsrådgivning, fördelat på 26 procent privatpersoner, 36 procent nya företag och 38 procent etablerade företag. Av dessa kunder var 23 procent kvinnor och 77 procent män.

Vinnova finansierar insatser för validering av teknik- och affärskoncept i syfte att fler innovativa idéer ska nå marknaden. Under 2016 finansierade Vinnova 93 projekt med en total finansiering på 102 miljoner kronor. En tredjedel av projekten har koppling till inkubatorer.

Från och med 2015 har regeringen uppdragit åt Vinnova att ansvara för att lämna statligt stöd till inkubation. Insatserna ska bidra till att öka antalet nya och kunskapsintensiva tillväxtföretag i Sverige. Under 2016 utvärderade inkubatorerna sammantaget drygt 4 350 affärsidéer, varav drygt 420 har antagits för inkubation. 236 företag och projekt har fullgjort inkubationsprocessen under 2016 och vid årsskiftet 2016/17 var 92 projekt och 720 företag anslutna till inkubatorerna. Dessa omsatte ca 650 miljoner kronor och sysselsatte drygt 2 000 personer.

Totalt attraherade 210 företag i inkubatorerna drygt 675 miljoner kronor i ägarkapital under 2016. Föregående år investerades ca 500 miljoner kronor i 173 företag. Utöver investeringar i ägarkapital beviljades projekt och företag i inkubatorerna drygt 150 miljoner kronor i lån och 125 miljoner kronor i bidrag under 2016.

Analys och slutsatser

Sett till näringslivets investeringar i FoU som andel av BNP har andelen legat på ungefär samma nivå som föregående mätning, vilket innebär att näringslivets investeringar ökat i absoluta tal eftersom BNP ökat. Då det gäller innovationsverksamhet i företag och andelen innovativa snabbväxande företag är de mest aktuella uppgifterna från 2014. Båda dessa indikatorer visar en nedgång över tid. Med detta som utgångspunkt har regeringen tagit initiativ för att stärka innovationsverksamhet i företag och öka andelen innovativa snabbväxande företag, bl.a. i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50). I propositionen uppmärksammade regeringen även näringslivets investeringar i FoU. Inriktningen har varit att öka näringslivets investeringsvilja genom att stärka incitamenten för olika typer av gränsöverskridande samverkan. En rad initiativ har därför satts under 2016 där universitets och högskolors samverkan med näringsliv, offentlig sektor och övriga aktörer premieras. Dessutom startades satsningar på test- och demonstrationsmiljöer, testbäddar, industriforskningsinstitut, strategiska innovationsområden och samverkansprogram som alla på olika sätt syftar till att öka samverkan mellan näringsliv, akademi, intresseorganisationer och offentlig sektor. Samverkan är ett nyckelord i regeringens innovationsfrämjande arbete och präglar flera större initiativ inom innovationsområdet under 2016.

I och med att ekonomin omvandlas ändras förutsättningarna för näringslivet att utveckla ny kunskap och ta till vara, utnyttja och kommersialisera sina innovativa idéer. Sammantaget har dessa samarbeten skapat förutsättningar och incitament för näringslivets investeringsvilja i FoU vilket bidrar till fler och växande företag.

Innovationssamarbeten och smart industri

Samverkansprogrammen ska bidra till att möta flera av de samhällsutmaningar som Sverige står inför. Det handlar om nya sätt att resa, bo, göra affärer, leva, kommunicera, tillvarata och bevara jordens resurser och ekosystem. Regeringen konstaterar att programmen nu börjar visa på

resultat i form av nya samverkansprojekt och testbäddar, vilket främjar näringslivets förnyelseförmåga och stärker konkurrenskraften. Det nya konsoliderade RISE är en mer effektiv organisation och har en viktig position i det svenska innovationssystemet för att knyta samman forskning och affärsverksamheter. RISE har dessutom en betydelsefull roll i regeringens samverkansprogram och för utvecklingen av svenska testbäddar. Regeringen bedömer att verksamheten genom RISE bidragit till näringslivets innovationsförmåga och ekonomins sammanlagda förnyelseförmåga.

Vinnova är involverat i centrala delar av statens insatser för att stärka näringslivets förnyelseförmåga och innovationskraft. Det är nödvändigt med ett helhetsperspektiv och ett utvecklat samspel mellan utbildning, forskning och innovation samt övriga relevanta områden för att statliga investeringar i forskning och utbildning ska leda till ökad effektivitet i det svenska innovationssystemet. Sammantaget gör regeringen bedömningen att Vinnovas insatser bidragit till att nya kunskaper utvecklats som kan bidra till att näringslivets förnyelseförmåga stärkts.

För att upprätthålla en internationellt konkurrenskraftig kunskapsnivå på innovationsområdet är dessutom de internationella samarbetena betydelsefulla. Det svenska ordförandeskapet i Eureka har varit ett viktigt instrument för att stärka Sveriges renommé som innovationsland vilket skapar goda samarbetsrelationer med kunskapsmiljöer i omvärlden. Under året har dessutom integreringen av Tillväxtanalys utlandsbaserade verksamhet i Regeringskansliets organisation förstärkt förutsättningarna för att utveckla innovationspolitiken i takt med samtida kunskaps- och innovationsutveckling i omvärlden. Regeringen bedömer att det internationella arbetet bidragit till att stärka det svenska näringslivets innovationsförmåga.

Arbetet med att stärka industrins förmåga till omställning och konkurrenskraft fortsätter genom genomförandet av nyindustrialiseringsstrategin Smart industri. Flera åtgärder har initierats och samverkan mellan aktörer och myndigheter har intensifierats. Åtgärderna sträcker sig över flera år och kommer att utvärderas i takt med att de genomförs samt samlas. Vikten av att fortsätta förenkla och samla erbjudandet gentemot näringslivet är fortsatt

relevant för att åtgärderna ska få god effekt på lång såväl som kort sikt.

Hållbar mineralnäring

Metallpriser följer den globala konjunkturen samtidigt som mineralnäringen genomgår omställningar i samband med en generell efterfrågan på mer fossiloberoende. Global optimism har påverkat metallpriserna som har drivits upp av större aviserade infrastruktursatsningar i USA och en fortsatt fastighetsboom i Kina. Osäkerheter råder dock om aviserade satsningar kommer att realiseras och om Kinas fortsatta utveckling. Kina har aviserat en större satsning på förnybar energi, vilket kan komma att påverka tillgången till sällsynta jordartsmetaller. Förnybar energi och produktionen av högteknologiska produkter har under de senaste åren lett till global efterfrågan på metaller som tidigare inte varit särskilt eftertraktade. De redovisade åtgärdsrapporterna inom ramen för den svenska mineralstrategin, är ett betydelsefullt underlag för utvecklingen på området.

Kommersialisering

Utvecklingen av nya eller växande kunskapsbaserade företag har stor betydelse för den svenska konkurrenskraften. Efterfrågan på både rådgivning och finansiering från Almi har fortsatt varit hög, vilket bl.a. avspeglas i en hög utlåning av det s.k. Tillväxtlånet, vars målgrupp i huvudsak är innovativa företag med tillväxtpotential. Uppföljning av verksamheten visar att företag som får del av Almis insatser generellt uppvisar högre tillväxt än andra likvärdiga företag. Verksamheten bedöms bidra till att idéer kommersialiseras i nya eller befintliga företag. Likaså bidrar inkubationsverksamhet till att nya och kunskapsintensiva tillväxtföretag växer fram i hela landet.

Det finns ett stort samhällsekonomiskt värde i att tidiga utvecklingsinvesteringar, ofta i innovativa verksamheter, kommer till stånd. Regeringen gör bedömningen att innovationsstöd till företag och projekt i tidiga utvecklingsfaser behöver förstärkas. Ett stärkt innovationsstöd bedöms ha stor påverkan på möjligheterna att få fram fler tillväxtprojekt och innovativa företag. Den samlade effekten av investeringar i forsk-

ning och utveckling som görs i Sverige kan därigenom få större genomslag.

Behovet av att generellt stärka näringslivets och andra organisationers kunskaper om immaterialrättsliga tillgångar är ett prioriterat utvecklingsområde för svensk tillväxt, inte minst med tanke på ett ökat fokus på företeelser som öppen innovation, delningsekonomi, en allt mer internationaliserad ekonomi och upphovsrättsliga oklarheter i samband med digitaliseringens framväxt. För att nå ut med kunskaper om immaterialrättsliga tillgångar har Patent- och registreringsverket (PRV) i samarbete med olika partner intensifierat informationsarbetet på området. Indikatorerna för patent och varumärken visar en positiv utveckling och regeringen bedömer att PRV:s insatser bidrar till att stärka förutsättningarna för näringslivet att bättre nyttja immateriella tillgångar på ett mer systematiskt och strategiskt sätt.

Riksrevisionen har granskat statliga stöd till innovation och företagande. Granskningen redovisas i rapporten Statliga stöd till innovation och företagande (RiR 2016:22). Regeringen konstaterar i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statliga stöd till innovation och företagande (skr. 2016/17:79) att insatser för att främja innovation och företagande leder till att förändringsprocesser initieras. Dessa låter sig inte till fullo analyseras och utvärderas i många av de effektanalyser som genomförs. Regeringen anser att det i dag saknas framför allt utvecklade analys- och utvärderingsmetoder för att skapa systematisk kunskap om ekonomiska omvandlingsprocesser. Tillväxtanalys fick därför i juni 2017 i uppdrag att lämna förslag på hur tillämpningen av metoder och modeller för analys och utvärderingar av offentliga insatser för hållbar tillväxt, strukturomvandling och ekonomisk förnyelse på såväl nationell som regional och lokal nivå kan utvecklas (N2017/04366/A).

3.5.3 Stärkt entreprenörskap – för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

För att ekonomin som helhet ska utvecklas, omvandlas och vara internationellt konkurrenskraftig genomför regeringen insatser med syfte att förbättra förutsättningarna för att öka nyföretagandet samt öka tillväxtpotentialer i befintliga företag i hela landet. Främjandet av

entreprenörskap fokuserar på att möjliggöra genomförande av affärsidéer och att skapa handlingsutrymme för kvinnor och män att omsätta sin kreativitet i affärsverksamheter. Entreprenörskap omfattar insatser som rör kapitalförsörjning, satsningar för hållbar utveckling och särskilda satsningar på växande sektorer och stärkta förutsättningar för tillväxt i befintliga näringar. Detta bidrar sammantaget till stärkt svensk konkurrenskraft och att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag.

Resultat

Företagsfrämjande på lika villkor

Det är angeläget att förbättra förutsättningarna för alla, oavsett kön, bakgrund, ålder, bransch och geografisk hemvist, att starta och driva företag. På så sätt kan en mångfald av företagare och företag bidra till innovation, sysselsättning och ett konkurrenskraftigt näringsliv. Information om Tillväxtverkets jämställdhetsarbete återfinns nedan under rubrik Jämställdhetsintegration i myndigheter.

Information och rådgivning

Tillgång till information, rådgivning och nätverk har ofta stor betydelse för många små och medelstora företags skapande och tillväxt. Den information och rådgivning som staten tillhandahåller ska vara marknadskompletterande, utgå från företagets efterfrågan vara lättillgänglig och kostnadseffektiv samt ta hänsyn till regionala förutsättningar.

Under 2016 har efterfrågan på Almis rådgivning varit fortsatt hög, framför allt inom Almis tillväxtrådgivning. Totalt ökade antalet rådgivningsinsatser till små och medelstora företag och under 2016 hade Almi 13 660 unika rådgivningskunder i hela landet. SCB:s effektmätning 2017 av Almis verksamhet visar bl.a. att de företag som fått rådgivning genom Almi har en starkare utveckling vad gäller antal anställda, förädlingsvärde och omsättning jämfört med företagen i kontrollgrupper. Exempelvis uppvisar aktiebolag i mätningen en dubbelt så stor ökning i antalet anställda (+20 procent) jämfört med aktiebolag i kontrollgruppen (+10 procent).

Tillväxtverket har genomfört informationsinsatser och i samverkan med andra myndigheter erbjudit tjänster med syfte att göra det enklare

för företag att skapas, växa och drivas. En sammanställning från myndigheten visar att resultaten hittills är goda, men att alla insatser ännu inte fullt ut har infriat alla förväntade resultat. Under 2016 har Tillväxtverkets informations- och företagsfrämjande insatser bidragit till att redan verksamma företag vidareutvecklats och att nya företag startats. De redan verksamma företagen har bl.a. fått ökad tillgång till nätverk, mer kunskap, nya strategier, ökad kompetens, nya investeringar och förhöjd kapacitet för idégenerering. Inom exempelvis myndighetens affärsutvecklingsarbete har 14 olika insatser genomförts vilka bedöms ha bidragit till internationaliseringsstrategier, projektanställningar, mer aktiva styrelser, stärkt produktionskompetens, ökad digitaliseringsmognad samt nya affärskontakter, affärsuppställningar, marknadsmöjligheter och investeringar. Inom myndighetens verksamhetsområde för näringslivets kompetensförsörjning har unga entreprenörer fått kunskap om företagande, flera högskolor har fått stöd för att arbeta strategiskt med entreprenörskap och regionalt utvecklingsansvariga aktörer har utarbetat utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser.

Webbplatsen verksamt.se

Den myndighetsgemensamma webbplatsen verksamt.se är ett samarbete mellan elva myndigheter som drivs av Tillväxtverket och Bolagsverket samt Skatteverket och Arbetsförmedlingen. Webbplatsen erbjuder samlad information och e-tjänster från flera myndigheter, med utgångspunkt i företagarens och den potentiella företagarens behov.

Under 2016 fortsatte utvecklingen av verksamt.se och flera nya tjänster lanserades. Bland annat finns nu utvecklad information för att stödja export och internationalisering, nio nya regionsidor, en guide för restaurangbranschen där företagare kan ta fram en personlig checklista samt en kontaktpunkt med information och ansökningsuppgifter för att förenkla för EU-medborgare att få sina kvalifikationer validerade.

Webbplatsen har haft en positiv utveckling under 2016, med 2,3 miljoner användare och 4,5 miljoner besök, vilket var en ökning med 27 procent respektive 17 procent jämfört med året innan. Antalet inlogningar med e-legitimation ökade från 1,3 miljoner 2015 till 1,6 miljoner 2016. Hälften av de som är företagare

känner till verksamt.se och bland de som kan tänka sig att bli företagare känner drygt var fjärde person till webbplatsen. Kännedomen är nästan dubbelt så hög bland unga företagare som bland äldre företagare.

Främja nyanländas företagande

Entreprenörskap och företagande är viktiga inslag i utmaningen att integrera nyanlända på arbetsmarknaden. Det är viktigt att ta tillvara kompetens, erfarenhet och kunskap hos nyanlända kvinnor och män.

Under 2016 genomförde Tillväxtverket en rad kunskapsspridande insatser, exempelvis vid seminarier och konferenser, samt utlysningar av medel till projekt med integrationsinriktning. Bland annat genomfördes en utlysning riktad till arbetsintegrerande sociala företag (se vidare under rubriken Socialt entreprenörskap, sociala företag och sociala innovationer) och flera utlysningar riktades till projekt för att underlätta nyanländas etablering. Med syfte att klarlägga hur regler hindrar eller möjliggör företagande för personer med rötterna i ett land utanför EU tog myndigheten fram en rapport om asylsökandes och nyanländas förutsättningar för arbete och företagsstart i Sverige.

I propositionen Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) avsatte regeringen 18 miljoner kronor för att främja nyanländas företagande. Detta resulterade i att Tillväxtverket fick regeringens uppdrag att underlätta för nyanlända att snabbt starta företag i Sverige. Inom ramen för uppdraget genomförde myndigheten en utlysning. 22 projekt fick medel att genomföra exempelvis informations- och språkinsatser, nätverkande och mentorskap. Av Tillväxtverkets delredovisning framgår att framgångsrika modeller bl.a. innehöll tydliga inslag av individuellt anpassade insatser som dessutom tillhandahölls på deltagarnas språk.

Socialt entreprenörskap, sociala företag och sociala innovationer

Den 25 februari 2016 fick Tillväxtverket ett treårigt uppdrag att i samverkan med Arbetsförmedlingen utarbeta och genomföra ett nationellt program med insatser som stimulerar till att fler arbetsintegrerande sociala företag startar och växer för att därigenom öka antalet sysselsatta. Satsningen bidrar bl.a. till regeringens arbete för enklare vägar till jobb och omfattar totalt 60 miljoner kronor och finansieras inom

utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv där mer information om satsningen återfinns.

Under 2016 såg regeringen över hur näringspolitiken bättre kan stärka socialt entreprenörskap, socialt företagande och sociala innovationer. I arbetet inhämtades bl.a. information och kunskap från över 300 intressenter inom den sociala ekonomin och en intern näringspolitisk genomlysning genomfördes. Arbetet resulterade exempelvis i uppdrag till Tillväxtverket att redovisa hur myndigheten främjar sociala entreprenörer i sin verksamhet och Vinnova ska enligt uppdrag i regleringsbrev för 2017 avsätta minst 55 miljoner kronor under 2017–2019 för att utveckla och genomföra riktade insatser för social innovation.

Jämställdhetsintegrering i myndigheter

Tillväxtverket har under 2016 fortsatt arbeta i enlighet med vad som aviserades i myndighetens handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2015–2018. Bland annat togs en mångfaldsrapport fram för 2015. Myndigheten använder två indikatorer för att följa upp integreringen av mångfald i sina kärnprocesser: 1) andel av beviljade ansökningar som integrerat mångfald och jämställdhet i planering, genomförande och uppföljning, och 2) fördelning av beviljade stöd till existerande och potentiella företagare utifrån kön, ålder och bakgrund. År 2016 var det 48 procent av de projekt som beviljades medel som integrerade jämställdhet i sina projekt. Motsvarande andel som integrerade mångfald på samma vis var 53 procent. Siffrorna avser nationella medel. År 2015 var det 91 procent av ansökningarna som beviljades stöd direkt från Tillväxtverket och 93 procent av de finansiella medel som myndigheten förmedlade som gick till företag som drevs av män.

Enligt Tillväxtverkets databas över operativa företagsledare leder kvinnor 29 procent av Sveriges företag.

Turism och besöksnäring

Turismen är en av Sveriges snabbast växande näringar. År 2016 var 169 000 personer sysselsatta inom turismen, vilket är en ökning med 6,9 procent jämfört med året innan. Detta kan jämföras med att den totala sysselsättningen i Sverige under samma period ökade med 1,7 procent. Totalt ökade turismkonsumtion i Sverige med 18,3 miljarder kronor under 2016 och uppgick totalt till 296 miljarder kronor. Turismens exportvärde, dvs. värdet av utländska besökare

konsumtion i Sverige, ökade med 13,5 miljarder kronor och uppgick till 119,6 miljarder kronor. Regeringen har även tillsatt en särskild utredare med uppdrag att föreslå en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring (dir. 2016:83). Utredningen ska bidra till innovativa växande företag och destinationer samt ökad samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Utredningen ska slutredovisas den 1 december 2017.

Tillväxtverkets slutrapportering av regeringsuppdraget Hållbara turistdestinationer visade på vikten av tydliga roller och ansvarsfördelning samt gränsöverskridande samarbeten mellan offentliga och privata aktörer, vilket låg till grund för utlysningen om Hållbar produktutveckling för perioden 2016–2019. Utlysningen omfattar 40 miljoner kronor och lika mycket i medfinansiering och syftar till att ta fram ett ökat utbud av upplevelser för kultur- och naturintresserade besökare från andra länder, detta är en del av regeringens satsning på besöksnäringen med fokus på natur och kulturturism.

Naturturismen växer i Sverige och omsatte 3,6 miljarder kronor 2014. Regeringen har gjort stora satsningar för att tillgängliggöra Sveriges natur, bl.a. genom information och vandringsleder (se vidare utg.omr. 20 Allmän miljö- och naturvård).

Tillväxtverket har ett nationellt samverkanssamordningsansvar inom turism. Inom ramen för detta arbete anordnar och deltar myndigheten i flera olika typer av nätverk, dialoger och mötesplatser på turismområdet.

I slutet av juni varje år presenterar Tillväxtverket publikationen Fakta om svensk turism. År 2016 hade Sverige totalt 61,8 miljoner övernattningar, en ökning med drygt 1,8 miljoner eller 2,9 procent jämfört med året innan. Antalet utländska övernattningar ökade med 2,8 procent till 15,6 miljoner under 2016.

V.S. VisitSweden AB (VisitSweden), ska medverka till att turismen ökar genom marknadsföring och information om Sverige som turistland utomlands. VisitSweden har bl.a. gjort detta genom särskilda satsningar på nya tillväxtmarknader som Indien och Kina, marknadsföring av hållbar natur- och ekoturism på landsbygden samt insatser för att förlänga utländska besökarens vistelse i Sverige. VisitSweden marknadsför även Sverige som turistland utomlands inom ramen för regeringens satsningar på dels landsbygds- och måltidsturism genom lands-

bygdsprogrammet (se utg.omr. 23 avsnitt 2.5.3), dels genom Exportstrategin för att bredda kännedomen om svensk design och svenska designupplevelser internationellt.

Kapitalförsörjning

En viktig förutsättning för att möjliggöra start och expansion av företag är en god tillgång till finansiering i olika skeden. Det handlar dels om förutsättningar att generera internt kapital, dels om tillgång till externt kapital. Merparten av företagens lånebehov tillgodoses av den privata marknaden. Eftersom ett stabilt finansiellt system är en förutsättning för långsiktig hållbar tillväxt är en stabil bank- och finansmarknad på både nationell och EU-nivå prioriterat i regeringens politik. Detta har föranlett ett antal lagstiftningsförändringar under de senaste åren, däribland regelverk avseende kapitalkrav hos bankerna som i viss mån kan påverka små företags möjlighet att få tillgång till privat lånefinansiering. Närings- och innovationsministern och finansmarknads- och konsumentministern genomförde därför gemensamt i februari 2017 en dialog med de större bankerna i Sverige i syfte att säkerställa att lånebehoven hos nya och växande företag i stor utsträckning kan tillgodoses av de privata bankerna.

Privat gräsrotsfinansiering är en del av de finansiella marknaderna som växer snabbt. Regeringen har därför tillkallat en särskild utredare för att kartlägga och analysera utvecklingen av gräsrotsfinansiering (Fi 2016:10) och samtidigt se över behovet av regelverk för marknaden. Uppdraget ska redovisas senast den 29 december 2017.

Marknadskompletterande utlåning ökade

Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna ska bidra till en förbättrad finansieringssituation där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning, men där det finns ett samhällsekonomiskt motiv för insatser som leder till tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv.

Under 2016 ökade utlåningen till företag från både Almi och Stiftelsen Norrlandsfonden

(Norrlandsfonden)², i såväl antalet krediter som beloppsmässigt.

Tabell 3.13 Marknadskompletterande utlåning

Nyutlåning 2016 och 2015 (inom parentes)

	Almi	Norrlandsfonden
Nyutlåning (mnkr)	3 324 (3 280)	451 (264)
Nyutlåning (antal)	4 681 (4 405)	172 (154)

Källa: Almi och Norrlandsfonden, årsredovisningar 2016.

De senaste två åren har Almis nyutlåning ökat kraftigt med 970 miljoner kronor vilket motsvarar en ökad utlåning med 40 procent. Även för Norrlandsfonden har utlåningen ökat betydligt under det senaste året, en ökad utlåning på 71 procent 2016 jämfört med 2015. Den höga beloppsmässiga utlåningen i såväl Almi som Norrlandsfonden beror på hög efterfrågan från företag samt de avtal som Almi och Norrlandsfonden tecknat med Europeiska Investeringsfonden om förlustgaranti för lån till innovativa företag.

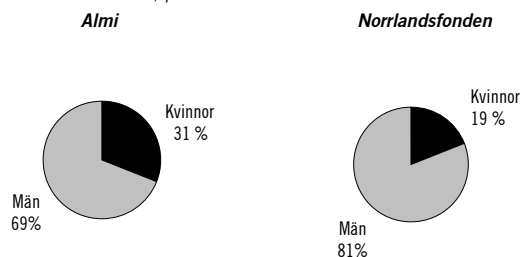
Utlåningen av mindre lån till nystartade företag, s.k. mikrolån, ökade kraftigt under 2016 och uppgick till 41 procent av antalet lån. Avseende mikrolån utgör låntagare med utländsk bakgrund majoriteten, 54 procent av antalet mikrolån går till denna målgrupp. Av Almis totala nyutlåning 2016 gick 36 procent till denna målgrupp, jämfört med 34 procent 2015. Utlåningen till företagare med utländsk bakgrund kan inte redovisas fördelat på kön.

Av Norrlandsfondens utlåning 2016 gick 19 procent till företag som ägs eller leds av kvinnor, motsvarande andel 2015 var 21 procent. Antalet företag som ägs eller leds av kvinnor som beviljades lån av Almi har ökat och uppgick 2016 till 1 443. Även utlånad volym till denna målgrupp ökade 2016 och uppgick till drygt 738 miljoner kronor. Av Almis nyutlåning 2016 gick 17 procent till exporterande företag, vilket motsvarar 565 miljoner kronor.

² Norrlandsfonden verkar i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län.

Diagram 3.6 Nyutlåning (antal lån)

Andel kvinnor och män, procent

Källa: Almi och Norrlandsfonden, årsredovisningar 2016.

Almis och Norrlandsfondens utlåning sker huvudsakligen tillsammans med banker. Under 2016 har utlåningen från Almi bidragit till att banker och andra finansiärer beviljat lån för ytterligare drygt 7 200 miljoner kronor, vilket innebär att för varje krona Almi lånat ut har företagen fått låna ytterligare drygt två kronor från banker eller andra finansiärer. Enligt Norrlandsfonden beräknas fondens utlåning 2016 generera investeringar i norrländskt näringsliv med ytterligare 2 300 miljoner kronor. Drygt hälften av samtliga krediter gick till företag som inte tidigare varit kund hos Norrlandsfonden.

Som ett resultat av Almis samhällsuppdrag följs tillväxten i Almis kundföretag upp fyra år efter Almi-insatsen. Uppföljningen av tillväxt-effekter i Almis samtliga kundföretag visar att för de företag som blev kunder under 2012 har omsättningen i genomsnitt ökat med 39 procent under perioden 2011–2015. I en jämförbar kontrollgrupp var omsättningsökningen 21 procent. För de företag som var lånekunder hos Almi 2012 har omsättningen ökat med i snitt 67 procent. Liksom tidigare år har Almis kundföretag haft en bättre sysselsättningsökning; 30 procent jämfört med kontrollgruppens 13 procent.

Fortsatt stor efterfrågan på riskkapital

Marknaderna för svenska s.k. startup-företag och små- och medelstora företag i övrigt växer och med det så följer ett ökat behov av riskkapital i tidiga skeden för att säkerställa produktutveckling och marknadsexpansion. Antalet ägarkapitalinvesteringar i Sverige var på toppnivå under 2016. Enligt Dagens Industris ”Nordic Tech list” gjordes totalt 496 investeringar under året.

Under 2016 skedde riskkapitalinvesteringar via fyra statliga verksamheter: Almi (inom dotterbolaget Almi Invest AB), stiftelsen Industrifonden, Inlandsinnovation AB (IIAB) samt Fouriertransform AB (FTAB).

Tabell 3.14 Marknadskompletterande riskkapitalinvesteringar

Investeringar 2016	Almi	Industrifonden ¹	IIAB	FTAB
Investeringar (mnkr)	172	573	58	158
Antal investeringar i nya bolag	44	3	3	1
Antal följdinvesteringar i befintliga bolag	113	34	14	14
Antal avyttrade bolag	47	14	9	3
Antal portföljbolag vid 2016 års utgång	363	58	46	21

¹Industrifondens verksamhetsår 2016/17.

Källa: Almi, Industrifonden, Inlandsinnovation, Fouriertransform, årsredovisningar 2016.

Bland de företag som fick del av Almis riskkapital 2012 har omsättningen ökat med 237 procent på fyra år. Under 2016 investerade Almi Invest sammanlagt 172 miljoner kronor som ägarkapital i befintliga och nya portföljbolag. Under samma tidsperiod har privata aktörer investerat totalt 1 217 miljoner kronor i dessa bolag, vilket innebär en uppväxling på ca 7 kronor per investerad krona från Almi. Industrifondens investeringar 2016/17 om 573 miljoner kronor matchades av privata kapitalinvesteringar om 2 578 miljoner kronor.

Förbättrad struktur för statligt riskkapital

Regeringen har vidtagit åtgärder för att Sverige ska bibehålla och utveckla en stark marknad för finansiering till företag i tidiga skeden. En del i detta är etableringen av Saminvest AB (Saminvest) i juli 2016. Genom Saminvest kan offentligt kapital investeras indirekt i företag via s.k. venture capital- och såddfonder tillsammans med privat kapital. Saminvest ska stärka finansieringsystemet för innovativa företag med hög tillväxtpotential så att fler växande företag skapas. Syftet med Saminvests fondinvesteringar är att bidra till att mer privat kapital söker sig till företagens tidigare och mer riskfyllda faser samtidigt som nya fonder och team kommer att kunna etableras och på det viset skapa en mer dynamisk riskkapitalmarknad. Den 1 januari 2017 skedde koncernbildningen av Saminvest då aktierna i IIAB och FTAB tillfördes Saminvest. Saminvests framtida fondinvesteringar finansieras av kapital från dessa dotterbolag vars verksamhet att nyinvestera nu upphört.

Med EU-medel från det nationella regionalfundsprogrammet 2014–2020 har Tillväxtverket fattat beslut om två nationella riskkapitalprojekt: grön investeringsfond och Swedish Venture

initiative. Grön investeringsfond, som sjösattes hösten 2016 och förvaltas av Almis dotterbolag Almi Invest och medfinansieras av Statens energimyndighet och Almi Företagspartner AB, kommer att genomföra direktinvesteringar i bolag med affärsmodeller som adresserar klimatutmaningen. Fonden riktar sig till företag verkamma inom områdena klimat, förnybar energi och energieffektivisering med syfte att bidra till en koldioxidsnål ekonomi. Fonden har ett kapital på 650 miljoner kronor, varav hälften från Europeiska regionala utvecklingsfonden, som kommer att kompletteras med lika mycket privat kapital i de enskilda investeringarna.

Swedish venture initiative, som etablerades under 2016, har ett fond-i-fond-upplägg där Europeiska Investeringsfonden har till uppgift att utse privata fondförvaltare som kommer att utföra investeringar i tillväxtföretag. Fonden har en kapitalbas³ på 388 miljoner kronor. Till det kommer privat finansiering och finansiering från Europeiska Investeringsfonden.

Analys och slutsatser

Företagsfrämjande på lika villkor

Information och rådgivning

Almis insatser bedöms bidra till att främja fler och växande företag. Tillväxtverkets informationsinsatser och riktade företagsfrämjande insatser bidrar till att stimulera entreprenörskap och företagsutveckling genom att sprida information och stötta kunskapsutveckling, både generellt och riktat till vissa målgrupper, exempelvis unga och utlandsfödda, och branscher. För att möta företagets behov i hela landet är det viktigt att det statliga företagsfrämjandet fortsätter att anpassa sina tjänster, arbetssätt och kompetens. Digitalisering, internationalisering och hållbart företagande har vuxit i betydelse, vilket präglar Almis löpande utvecklingsarbete. Även inom Tillväxtverket är på motsvarande sätt områdena Digitalisering, Internationalisering och Grön tillväxt särskilt prioriterade och förväntas förstärkas inom myndighetens

informations- och företagsfrämjande insatser under 2017.

Webbplatsen verksamt.se

Webbplatsen verksamt.se är nu ett centralt verktyg för att förenkla för företagare och blivande företagare. Det är ett verktyg som underlättar myndighetskontakter, förenklar administration och ökar överskådligheten. Måluppfyllelsen i termer av kundnöjdhet är fortsatt god, medan regeringen bedömer att kännedomen om verksamt.se bör öka ytterligare. Detta ställer krav på såväl kommunikationsinsatser som fortsatt utveckling av relevant innehåll och effektiva tjänster för målgrupperna.

Det löpande arbetet och de nya tjänster som under året tagits fram inom verksamt.se bedöms underlätta för företagare och blivande företag att få överblick över och kunna ta del av relevant information, kunskap och rådgivning. Till exempel har den utvecklade informationen om export och internationalisering, med checklista för tull- och skattefrågor, guidning till regionala rådgivare och information om olika marknader, rönt stort intresse och bedöms möta en tydlig efterfrågan. Detsamma gäller den checklista för restaurangbranschen som beskrivs under rubriken 3.5.4 Ramvillkor som stärker företags konkurrenskraft. Den kontinuerliga utvecklingen av fler regionala sidor, som innebär att 14 regioner nu har egna ingångar, är också positiv och har inneburit tillgång till information med ökad relevans för användare i fler delar av landet.

Turism och besöksnäring

Tillväxtverkets insatser för att främja turist- och besöksnäringen bedöms bidra till att stärka svenska företags konkurrenskraft och till att skapa nya jobb över hela landet i en sysselsättningsintensiv näring. Näringen har en förhållandevis jämn könsfördelning med en hög andel unga och utrikesfödda, vilket gäller såväl företagare som anställda. För att bidra till att utveckla den svenska turismen och generera bra beslutsunderlag behöver Tillväxtverket fortsätta att utveckla den statistik som de producerar. V.S. VisitSweden AB:s insatser för att marknadsföra Sverige som turistland utomlands bedöms bidra till fler utländska besökare till svenska destinationer och upplevelser.

Natur- och kulturturismen, där bl.a. nationalparker är viktiga besöksmål, utvecklas positivt båda nationellt och internationellt och har potential för fortsatt tillväxt i hela landet.

³ Med kapitalbas avses fondens offentliga finansiering inklusive EU-medel.

Främja nyanländas företagande

Att identifiera och undanröja hinder för nyanlända och personer med utländsk bakgrund att starta och utveckla företag bedöms bidra till ökad sysselsättning, fler företag och ett konkurrenskraftigt näringsliv. Regeringen bedömer att Tillväxtverkets arbete med att främja integration fyller ett samhällsbehov och fungerar som en sammanhållen kanal för dylika insatser. Inom ramen för regeringens satsning på att främja nyanländas företagande bedöms projektens framgångar och de lärdomar som har kunnat dras under projektiden ha bidragit till att tydliggöra problem och klargöra framgångsfaktorer när det gäller att främja företagande bland nyanlända. Satsningen har även inneburit att Tillväxtverket har utvecklat samverkan med Arbetsförmedlingen och andra myndigheter och berörda aktörer. Dessa lärdomar bör byggas vidare på i fortsatta satsningar.

Socialt entreprenörskap, sociala företag och sociala innovationer

Den genomlysning av hur näringspolitiken bättre kan stärka socialt entreprenörskap, socialt företagande och sociala innovationer som genomfördes under året visade bl.a. att det företagsfrämjande systemet måste bli bättre på att förstå och möta behoven hos även de sociala entreprenörerna och innovatörerna. Den styrning av nyckelmyndigheter inom företagsfrämjandet som gjordes i 2017 års regleringsbrev förväntas vara viktiga insatser för att bemöta detta.

Kapitalförsörjning

Under såväl perioder med hög ekonomisk tillväxt som vid ekonomisk tillbakagång finns behov av marknadskompletterande finansieringsinsatser till företag. Behovet av sådana insatser kan variera över landet. I samband med företagsstart, utveckling och expansion krävs kapitaltillskott som marknaden ibland inte är villig att erbjuda företagen med mindre än att en del av risken lyfts av. Regeringen bedömer att Almi och Norrlandsfonden har en viktig marknadskompletterande roll att fylla avseende kreditgivning till små och medelstora företag för att fortsätta utveckla konkurrenskraftiga företag.

Regeringen har genom att omstrukturera delar av de statliga finansieringsinsatserna skapat

förutsättningar för ett bättre nyttjande av statens resurser för kapitalförsörjning vilket bidrar till att stimulera privata riskkapitalinvesteringar och därmed en ökad volym av riskvilligt kapital. Almis dotterbolag, Almi Invest, och Industriefonden, vars verksamheter växlas upp kraftigt av privata investerare, bidrar till att privat kapital investeras i företag i tidiga skeden. Målsättningen är att även de nya verksamheterna, Grön investeringsfond, Swedish Venture Initiative och Saminvest AB, på motsvarande sätt bidrar till företagens tillgång till privat riskkapital.

3.5.4 Ramvillkor som stärker företags konkurrenskraft

Goda ramvillkor för företag och företagande är en grundläggande förutsättning för att stärka de svenska företagens konkurrenskraft. Företag behöver stabila, effektiva och förutsägbara regelverk. Regelverk och administrativa system behöver också ständigt ses över och moderniseras för att anpassas till ekonomins övergripande utveckling och skapa handlingsutrymme för entreprenörskap och företagsutveckling.

Resultat**Ramvillkor för företag**

Ett konkurrenskraftigt och dynamiskt näringsliv är grunden för fler jobb i Sverige. För att öka näringslivets konkurrenskraft arbetar därför regeringen för att skapa goda ramvillkor för företag i alla delar av landet genom väl utformade regelverk och administrativa system.

Med ramvillkor för företag och företagande avses generella regelverk som anger villkor och förutsättningar för att starta, driva, äga, utveckla och avveckla företag. Dessa villkor påverkar i hög grad företagets vardag och den närmare utformningen kan vara avgörande för centrala beslut i företagen som t.ex. investeringar, lokalisering och anställning.

Det är särskilt viktigt att regelverk som utgör ramvillkor är enkla, tydliga och ändamålsenligt utformade för att inte skapa snedvridande incitament, tolkningsproblem eller höga administrativa kostnader för företagen.

Företag i Sverige har i dag generellt sett goda ramvillkor att verka inom. Regeringen arbetar

vidare med att ytterligare förbättra dessa ramvillkor, inte minst för små och medelstora företag. Nedan följer ett urval av åtgärder som har vidtagits på områden som har stor betydelse för att skapa goda ramvillkor för företag.

Åtgärder för att skapa goda ramvillkor för företag och företagande

Den 1 januari 2017 infördes det s.k. växa-stödet för enskilda näringsidkare. Reformen innebär att en enskild näringsidkare som inte har haft någon anställd sedan den 1 januari 2016 och som anställer en person endast behöver betala den del av arbetsgivaravgiften som motsvarar ålderspensionsavgiften, dvs. 10,21 procent, under de 12 första månaderna. Nedsättningen ges på den del av ersättningen till den anställde som inte överstiger 25 000 kronor per månad. Åtgärden förväntas leda till att fler företag vågar ta steget att anställa en första person, vilket leder till fler arbetstillfällen i dessa företag som i sin tur bidrar till minskad arbetslöshet och ökad sysselsättning. Regeringen föreslår en utvidgning av växa-stödet, se volym 1 avsnitt 6. Förslaget som innebär sänkta arbetsgivaravgifter för den första anställda förväntas öka efterfrågan på arbetskraft under den tid nedsättningen gäller (t.o.m. 2021).

Den 1 januari 2017 infördes en omsättningsgräns för mervärdesskatt. Åtgärden innebär att den som under innevarande eller något av de två närmast föregående beskattningsåren haft en omsättning inom landet som inte överstiger 30 000 kronor per år inte behöver registrera sig för, ta ut eller betala mervärdesskatt. Åtgärden minskar de administrativa bördorna för de allra minsta verksamheterna, däribland mikroproducenter av förnybar el som säljer sin överskottsel.

Den 1 augusti 2016 utvidgades RUT-avdraget så att skattereduktion även kan ges för vissa trädgårdstjänster, flytttjänster och it-tjänster. Från och med den 1 januari 2017 omfattar RUT-avdraget även tjänster som består i reparation och underhåll av vitvaror i hemmet. Samtidigt har taket sänkts och vissa begränsningar gjorts för RUT-avdraget. Regeringen bedömer att förslagen sammantaget leder till att fler företag kan etablera sig i de aktuella branscherna samt till ökad sysselsättning.

Omkring 85 procent av Sveriges export och import transporteras någon gång under transportkedjan med fartyg. Den 20 oktober 2016 trädde regler om ett nytt system för tonnagebeskattning i kraft. Åtgärden innebär att det

skattepliktiga resultatet av kvalificerad rederiverksamhet bestäms schablonmässigt utifrån fartygets nettodräktighet, dvs. oberoende av inkomster och utgifter i verksamheten. Systemet syftar till administrativa förenklingar för svenska rederier samt att de får konkurrensvillkor som är likvärdiga med villkoren för rederier i jämförbara länder i Europa.

För att främja entreprenörskap och förbättra förutsättningarna att driva företag i Sverige infördes den 1 november 2016 särskilda regler om skuldsanering för företagare i syfte att minska riskerna med företagande och ge fler företagare en möjlighet till en andra chans. Reformen innebär att det införs en möjlighet för en särskild form av skuldsanering för överskuld-satta personer som är eller har varit engagerade i näringsverksamhet som har bedrivits på ett försvarligt och lojalt sätt.

Hur trygghetssystemen är utformade är viktigt för företagare och för att fler ska vilja bli företagare. I februari 2016 tillsatte regeringen utredningen Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – översyn av föräldraförsäkringen (dir. 2016:10) som bl.a. har i uppdrag att kartlägga företagares villkor och möjligheter att använda föräldraförsäkringen och vid behov föreslå förändringar. Utredningen ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 1 oktober 2017.

Näringsdepartementet har genomfört en kartläggning om betalningstider i näringslivet som presenterades i november 2016. Kartläggningen innefattade en analys av vad som har hänt både i Sverige och i Europa vad gäller betalningstider under de senaste åren och vilka eventuella effekter lagstiftningen från 2013 om betalningstider har haft. Kartläggningen visar att i Sverige har de avtalade betalningstiderna ökat med tre dagar under de senaste tio åren samtidigt som de avtalade betalningstiderna blivit kortare i många länder inom EU. Från att ha varit ett av de länder där det gick snabbast att få betalt ligger Sverige numera runt genomsnittet i EU. Långa betalningstider kan vara problematiska för de små underleverantörer som tvingas ligga ute med stora belopp för att deras kunder kräver långa betalningstider eller betalar sina räkningar för sent. Mot bakgrund av de resultat som framkom i kartläggningen utsåg regeringen i slutet av januari en kontaktperson för att under sex månader hålla kontakt med näringslivets före-

trädare i frågan om möjligheten att på eget initiativ ta fram en uppförandekod.

En biobaserad och cirkulär ekonomi är en prioriterad fråga för regeringen för att öka resurseffektiviteten och minska miljö- och klimatpåverkan samtidigt som det gynnar näringslivsutveckling och nya jobb. Långsiktiga styrmedel samt välanpassade regelverk och ramvillkor utgör viktiga förutsättningar i en omställning till hållbar produktion. Transparenta, tydliga och effektiva processer för tillstånd och tillsyn kan underlätta industrins strävan att producera mer resurssnålt och miljövänligt. Naturvårdsverket har därför fått i uppdrag att ta fram en modell för att årligen upprätta och redovisa statistik för miljötillståndsprövningen, som ska möjliggöra att följa hur lång provningstiden varit från ansökan till beslut och vilka faktorer som påverkat provningstiden. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2017.

Förhandlingen i Europeiska rådet av sex olika EU-direktiv på avfallsområdet inom ramen för EU:s paket för cirkulär ekonomi har fortsatt under året. Regelverket på avfallsområdet berör ett stort antal företag i ett flertal olika branscher. I förhandlingen har regeringen bl.a. verkat för: en hög ambition vad gäller återvinningsmålen samt ett förbud mot deponering av avfall som är lämpligt att återvinna eller en snabbare utfasning av deponeringen. Viktiga frågor i förhandlingen är också giftfria kretslopp, ökade möjligheter till återanvändning, återvinning, reparation och uppgradering samt att förnybara biobaserade produkter används eller ersätter fossila produkter.

Betänkandet Från värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi (SOU 2017:22) överlämnades den 22 mars, till Miljö- och energidepartementet. I betänkandet föreslås bl.a. följande: nationell samverkan, inrättandet av en delegation för cirkulär ekonomi, skattekutning för hyr-, begagnat- och reparations-tjänster, ökad tillgänglighet till bilpooler samt insatser för att underlätta för hushållen att förebygga avfall. Enligt utredningen förväntas förslaget leda till ökad sysselsättning. Utredningens förslag har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Regeringen beslutade den 5 februari 2015 att tillsätta en utredning om utveckling av innovations- och entreprenörskapsklimatet i Sverige. Utredningens uppdrag var att identifiera hinder och möjligheter, samt lämna förslag på åtgärder,

för att förbättra och utveckla innovations- och entreprenörskapsklimatet. Bland fokusområdena märks bl.a. frågan om ramvillkorens påverkan på entreprenörskap, innovation och omställningsförmåga samt företagsrekonstruktion och förutsättningar för en andra chans. Utredningens slutbetänkande *Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet* (SOU 2016:72) överlämnades den 17 oktober 2016. Betänkandet har sedan dess remitterats och remisstiden gick ut den 31 januari 2017. En remissammanställning över instansernas övergripande synpunkter har sedan dess upprättats och utredningens förslag, som berör en rad olika områden, bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Förenkla för företagen

Enkla och effektiva myndighetskontakter är av vikt för att ge företagen bättre möjligheter att utvecklas. Lagar och myndighetsregler som företagen ska följa är en annan viktig del för att ge företagen möjlighet att utvecklas som nämns inledningsvis avsnitt 3.5.1 under rubriken Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder. Även myndigheternas service, bemötande och handläggningstider är av stor vikt för ett konkurrenskraftigt företagsklimat.

Riksdagen begärde i ett tillkännagivande 1999 att regeringen skulle lämna en årlig redogörelse till riksdagen om regelförenklingsarbetet, så att riksdagen kunde få möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen (bet. 1998/99:NU6, rskr. 1998/99:170). En sådan redogörelse lämnas årligen i budgetpropositionen.

Regeringens förenklingsarbete utgår från det mindre företagets förutsättningar och behov. Förenklingsarbetet följs upp mot fyra mål. Målen är att det ska bli enklare att lämna uppgifter, handläggningstiderna ska kortas, regler ska främja företagets tillväxt och kostnaderna till följd av regler ska minska. I avsnitten nedan följer en redovisning av 2016 års arbete mot de mål som nämns ovan.

Förenkling genom digitalisering

En digital statsförvaltning ger en grund för att göra det enklare för företag i kontakten med myndigheterna. Digitala processer som anpassas utifrån företags förutsättningar och behov ger förutsättningar för överblick och kontroll över de krav som myndigheter ställer på företagen.

Förutsättningarna för en mer likartad hantering oberoende av var i landet ett företag bedriver sin verksamhet ökar. En fullt ut digital ärendehantering gör det lättare för företag att göra rätt från början, att få en snabbare ärendehantering och att lättare få besked om ärendestatus.

Regeringens överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) syftar till att erbjuda företagare i regeltunga branscher nationella digitala lösningar för att bl.a. kunna ansöka om kommunala tillstånd. Inledningsvis inriktas arbetet mot restaurangföretagare. De digitala lösningarna innebär att den kommunala regeltillämpningen och tillståndsgivningen blir mer lika över landet samt att handläggnings-tiderna och uppgiftslämnandet minskar. Genom att samla och utveckla tjänster utifrån ett användarperspektiv, som görs via webbplatsen verksamt.se, blir företagets kontakter med myndigheterna enklare. Genom de möjligheter till utvecklade och lärande tjänster som ny teknik innebär, kan reell förenkling uppnås samtidigt som förvaltningen effektiviseras. Webbplatsen verksamt.se är en viktig del i regeringens arbete med att förenkla för företag genom digitalisering.

Tillväxtverket har, tillsammans med Bolagsverket, SKL och i dialog med kommunerna tagit fram en guide där restaurangföretagare kan skapa en checklista på företagsajten verksamt.se. Där kan företag utifrån sina olika förutsättningar se vilka statliga och kommunala tillstånd som behövs för att kunna starta restaurang. I mars 2017 var Karlskrona kommun den första kommunen som gav restaurangföretagare möjlighet att ansöka om serveringstillstånd via den nationella digitala tjänsten för serveringstillstånd. E-tjänsten förifyller uppgifter från den sammansatta bastjänsten som innehåller grundläggande uppgifter om företag, vilket minskar uppgiftslämnandet för företagen. Från det att guiden lanserades i maj till december 2016 har den haft 27 000 besökare varav 5 600 har skapat en checklista.

Tillväxtverket har under 2016 genomfört behovsanalyser för café- och restaurangföretagare, ombud och företag inom besöksnäringen vad gäller företagets uppgiftslämnande. Arbetet fortsätter nu med genomförande av de förenklingsförslag som har framkommit. Förenklingsförslagen handlar om tillsyn, statistiklämning och olika typer av tillstånd m.m.

Handläggningstider

19 myndigheter har regeringens uppdrag att arbeta för att handläggningstiderna för företagen ska minska, att fler företagare ska vara nöjda med sina kontakter med myndigheterna och att myndigheterna ska ha ett mer systematiskt samråd med företagare (N2014/05377/ENT). Tillväxtverkets uppföljning visar att den övergripande utvecklingen sedan 2014 är att handläggnings-tiderna, enligt de mätningar och uppskattningar som myndigheterna gör, minskar hos 11 av de 19 myndigheterna. Samtliga myndigheter uppger även att de i större utsträckning än tidigare har samråd med företagen. Här har en tydlig förbättring skett. Det är även fler företag som är nöjda med kontakten med myndigheten. Förbättringar inom de områden som identifierades redan 2014 avseende automatisk information direkt till det enskilda företaget, om handläggnings-tidernas längd samt avseende mätningar av hur nöjda deras kunder är, kvarstår däremot att genomföra. De insatser som myndigheterna har genomfört under 2016 handlar liksom föregående år om olika digitala lösningar för att förenkla för företag.

Kostnader för företagen till följd av regler

Låga kostnader för företagen att följa nya eller förändrade regler innebär att företagen kan ägna mer tid och resurser åt att driva och utveckla sina verksamheter. Regeringens mål är att företagets administrativa kostnader ska vara lägre 2020 än 2012. Sedan 2014 har Tillväxtverket regeringens uppdrag att årligen följa företagets administrativa kostnader till följd av nya eller förändrade regler. För 2016 noteras att de administrativa kostnaderna ökat med ungefär 3,6 miljarder kronor, bl.a. på grund av införandet av en EU-gemensam unionstullkodex och ett nytt krav på att föra personalliggare i byggbranschen.

Under 2016 redovisade Tillväxtverket uppdraget (N2015/08204/FF) att ta fram ett arbets-sätt för att också följa andra kostnader än de administrativa. I rapporten för 2016 inkluderas därför ett bredare spektrum av regelkostnader samt en kvalitativ analys av regelförändringars påverkan på konkurrenskraften. Först när analysen genomförts under flera år i rad går det att följa hur företagets kostnadsmässiga regelbörda utvecklas i sin helhet.

Bättre konsekvensutredningar

En konsekvensutredning ska upprättas när förslag till nya eller ändrade regler tas fram. Konse-

kvensutredningar till författningsförslag är centrala i arbetet med att nå mer ändamålsenliga regler. Under 2016 har Regelrådet behandlat 371 remisser av konsekvensutredningar. Andelen godtagbara konsekvensutredningar uppgick för 2016 till 52 procent vilket är en förbättring mot resultatet från 2015 då andelen godtagbara konsekvensutredningar uppgick till 36 procent. Regelrådet drar i sin årsrapport slutsatsen att det ofta finns brister i redovisningen av författningsförslagets påverkan på företagens kostnader, konkurrensförhållanden samt behovet av särskild hänsyn till små företag.

Tillväxtverket levererade under 2016 metoden Smart start. Syftet med metoden är att vägleda regelgivare att bestämma omfattningen på konsekvensutredningen. Syftet är ett effektivare konsekvensutredningsarbete som i förlängningen kan bidra till en högre kvalitet på utredningarna.

Vidare har regeringen uppdragit åt Tillväxtverket att ta fram en digital handledning för arbetet med konsekvensutredningar. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 29 september 2017.

Förenklingsarbetet på EU-nivå

Regeringen gav i december 2016 Bolagsverket i uppdrag att medverka i EU:s pilotprojekt En uppgift en gång (N2016/08060/FF). Pilotprojektet utgår från principen om att en uppgift från ett företag endast ska behöva lämnas till en myndighet en gång och att uppgiften därefter ska vara tillgänglig för andra myndigheter. Projektet inriktas mot gränsöverskridande digitalt informationsutbyte av data om företag mellan myndigheter inom EU. Bolagsverket ska även följa upp nyttan av projektet för svenska företag.

Analys och slutsatser

Ramvillkor för företag

Regeringens övergripande mål om att öka sysselsättningen i Sverige förutsätter att det skapas fler jobb i fler och växande företag i hela landet. Ur ett näringspolitiskt och samhällsekonomiskt perspektiv är det därför av central vikt att företagen erbjuds goda ramvillkor, eftersom ett gynnsamt företagsklimat utgör grunden för konkurrenskraft och tillväxt i hela landet. I takt med att globalisering och konkurrensstryck tilltar

blir det allt viktigare att skapa goda förutsättningar för att starta, driva, äga, utveckla och avveckla företag i hela Sverige.

Olika internationella undersökningar pekar på att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden.

I World Economic Forums årliga rapport The Global Competitiveness Report (GCR) jämförs och analyseras ett stort antal indikatorer för konkurrenskraft i drygt 140 länder och presenteras i The Global Competitiveness Index (GCI). Det senaste året klättrade Sverige tre placeringar till en sjätte plats av totalt 138 länder. I rapporten för 2016–2017 konstateras bl.a. att Sverige under året har förbättrat grundläggande makroekonomiska variabler som ligger till grund för mätningen. Sveriges konkurrenskraft gynnas av att Sverige har en relativt väl fungerande arbetsmarknad med en hög sysselsättningsgrad och en stor andel kvinnor som deltar i arbetslivet. Sverige anses väl rustat för ”den fjärde industriella revolutionen” med hög grad av teknisk utveckling och innovationskraft.

International Institute for Management Developments (IMD) genomför årligen en mätning av över 300 olika kriterier som har betydelse för att bedriva företag för att bedöma konkurrenskraft. Kriterierna är grupperade i fyra områden; ekonomiska resultat, statens effektivitet, företagets effektivitet och infrastruktur. På listan, The World Competitiveness Scoreboard, för 2016, hamnar Sverige på en femte plats av totalt 61 jämförda länder. Det är en förbättring med fyra placeringar sedan förra året då Sverige låg på en nionde plats. Före Sverige ligger endast Kina, Schweiz, USA och Singapore.

Världsbanken publicerar varje år Doing Business Index som jämför hur lätt det är att starta, driva och lägga ned ett företag mellan världens olika länder. Sverige placerar sig i den undersökningen i år på en nionde plats av totalt 190 undersökta länder. Bland indikatorerna som används som underlag för indexet kan nämnas start och nedläggning av näringsverksamhet, betalning av skatter och kapitalförsörjningsmöjligheter.

Finanstidningen Forbes publicerade den 21 december 2016 en lista över 139 länders näringslivsklimat. Listan bygger på ett tiotal indikatorer som äganderätt, teknologi, korrup­tion, skattenivå, innovation, personlig frihet, handelsfrihet, finansiell frihet, investerarskydd,

byråkrati och aktiemarknadens utveckling. Sverige kommer i år på första plats. I sju av de totalt elva kategorierna som mättes hamnade Sverige i topp tio. Sverige har klättrat väsentligt sedan Forbes började sin mätning, då Sverige låg på en sjuttonde plats.

Även om resultaten är goda och svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden, anser regeringen att det är viktigt att fortsätta arbetet med åtgärder för att utveckla regelverk och system i syfte att förbättra företagens ramvillkor och förutsättningarna att starta, utveckla, äga, driva och avveckla företag i hela Sverige. Regelverk och system bör i mesta möjliga mån utformas för att understödja företagen och inte skapa omotiverade hinder eller administrativa bördor. Sådana åtgärder bidrar till ökad sysselsättning och tillväxt i alla delar av landet samt till att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft.

Förenkla för företagen

Den bedömning regeringen gör är att det finns en outnyttjad potential i att göra det enklare för företagen med mer digitala myndighetskontakter. Det förväntas bl.a. bidra till att skapa förutsättningar för företagen att utvecklas.

Förenkling genom digitalisering

Regeringen gör bedömningen att genom mer digitala myndighetskontakter minskar företagens uppgiftslämnande, myndigheternas transparens ökar och risken för företagare att göra fel i ansökningar minskar.

Regeringens arbete med SKL om att kunna erbjuda en nationell digital process för kommunala tillstånd är unikt i ett internationellt perspektiv. Arbetet har föregåtts av ett kartläggnings- och förenklingsarbete där både ansvariga sektorsmyndigheter och kommuner har bidragit med värdefulla kunskaper och erfarenheter. Den kommunala variationen bl.a. vad gäller det antal bilagor som har krävts för att få ett serveringstillstånd har varierat stort i landets kommuner och man har inom ramen för arbetet enats om vad som är rimligt i förhållande till vad lagstiftningen kräver. Både Boverket och Naturvårdsverket tittar nu närmare på om liknande arbetsätt även kan användas för arbetet med digitala bygglovsprocesser respektive rapporte-

ring av och förbättrad tillgänglighet av miljöinformation.

Handläggningstider

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att alla myndigheter ska sätta tydliga tidsgränser för sina handläggningstider (bet. 2016/17:NU12, rskr. 2016/17:192). Regeringen har uppdragit åt Tillväxtverket att ta fram förslag på hur myndigheterna kan arbeta för att korta handläggningstiderna för företag.

Enligt Tillväxtverkets uppföljning av mål för förenklingsarbetet på centrala myndigheter har det skett en positiv utveckling av förenklingsarbetet på de 19 myndigheter som omfattas av uppdraget. Sedan 2014 märks en förbättring inom områdena minskade handläggningstider, fler företagare är nöjda med sina kontakter med myndigheter och att myndigheterna har ett mer systematiskt samråd med företagare. Erfarenheter från arbetet är bl.a. att ett viktigt steg för att minska handläggningstiderna är att mäta och att utifrån detta göra analyser och vidta åtgärder. Det är även av betydelse att myndigheterna ser handläggningsprocessen i ett brett perspektiv. Information om processen, förväntad handläggningstid samt möjligheten att kunna följa sitt ärende och veta vem man kontaktar vid frågor är ofta minst lika viktigt för företagen som handläggningstiden i sig. Tydliga tidsgränser kan hjälpa företagen att få en överblick över hur lång tid deras ärende maximalt kommer att ta, vilket hjälper företagen att planera sina verksamheter. Samtidigt finns risker med att alltför rigida tidsgränser kan leda till suboptimering i ärendehantering. Ett annat alternativ till tidsgränser för handläggningstider är långsiktiga mål för att minska den genomsnittliga handläggningstiden. Även digitalisering kan vara ett sätt att effektivisera handläggningsprocesserna och på så sätt minska handläggningstiderna.

Kostnader för företagen till följd av regler

Tillväxtverkets uppföljning av de administrativa kostnaderna för 2016 visar att de har ökat. I vissa fall beror ökningen på regelförändringar vars ökade administrativa kostnader anses försvarliga med hänsyn till regelns syfte och i vissa fall av regelförändringar som härrör från EU-lagstiftning. Regeringens mål att de administrativa kostnaderna för företag ska vara lägre 2020 än 2012 ligger emellertid fast. För att nå målet krävs ett långsiktigt arbete med att bl.a. synliggöra de kostnader som följer av nya eller förändrade

regler. Tillväxtverkets uppföljning av andra kostnader än de administrativa kommer att bidra till att en bättre helhetsbild av företagens kostnadsbörda.

Bättre konsekvensutredningar

Regelrådet konstaterar i sin årsrapport för 2016 att konsekvensutredningarna oftast brister avseende redovisningen av förslagets påverkan på företagens kostnader, konkurrensförhållanden och behov av särskild hänsyn till små företag. Med anledning av detta finns ett behov av fortsatt och utökat stöd till regelgivare mot dessa delar. De riktade stödinsatser i enskilda ärenden som Tillväxtverket genomfört mot departement, kommittéer och myndigheter bedöms ha fungerat väl då Regelrådet bedömde samtliga konsekvensutredningar som godtagbara där regelgivare fått stöd från Tillväxtverket och där Regelrådet yttrande sig över desamma.

Regeringen bedömer att det uppdrag Tillväxtverket fått gällande att ta fram en digital handledning för arbetet med konsekvensutredningar bidrar i arbetet med att höja utredningarnas kvalitet. Viktiga delar är här att säkerställa att alla relevanta aspekter, dvs. ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter tas med på ett relevant sätt.

Förenklingsarbetet på EU-nivå

En stor del av lagstiftningen som svenska företag har att förhålla sig till beslutas på EU-nivå. Sverige deltar i kommissionens arbete med förenkling inom ramen för Regulatory Fitness and Performance Programme (Refit). Sverige har länge arbetat för att konsekvensutredningarna ska bli bättre på EU-nivå och under året har beslut tagits om att inleda en pilotsatsning med konsekvensutredningar i Europeiska unionens råd vid större förändringar i lagförslagen. Arbetet i Refit Platform möjliggör att EU-regler som är motsägelsefulla eller inte längre uppfyller sitt syfte kan identifieras och uppdateras eller tas bort, vilket frigör resurser för företag och förvaltning.

3.5.5 Väl fungerande marknader

På väl fungerande marknader är det lätt att ta sig in och ut, pröva affärsidéer och utmana befintliga aktörer. I ett långsiktigt perspektiv är därför en av konkurrenspolitikens viktigaste uppgifter att skapa goda förutsättningar för företag och verk-

samheter att utmana befintliga företag. Arbetet för väl fungerande marknader med effektiv konkurrens vårdar marknadsdynamiken och säkerställer att konkurrenskraftiga företag har en arena att utveckla och pröva sina affärsidéer på så att de kan växa, anställa och därigenom skapa jobb.

Resultat

Konkurrens

Konkurrens stimulerar marknadsdynamiken och bidrar till att skapa konkurrenskraftiga företag. Aktörer som konkurrerar med varandra i enlighet med de regler som finns på marknaden måste vara nytänkande, effektivisera och utveckla sina produkter och tjänster samt hålla priserna på en konkurrenskraftig nivå. Det leder till investeringar i forskning och utveckling och att konsumenterna kan dra nytta av ökade valmöjligheter, högre kvalitet och lägre priser på varor och tjänster. Konkurrenskraftiga företag kan hävda sig på marknader såväl i som utanför Sverige. En väl utformad konkurrenspolitik skapar därigenom förutsättningar för ekonomisk tillväxt, ökat välstånd och fler människor i arbete. Det konkurrensfrämjande arbetet kan delas in i tre områden; moderna konkurrensregler, en effektiv konkurrenstillsyn och öppna marknader.

Moderna konkurrensregler

En övervägande del av den nationella konkurrenslagstiftningen utgör en anpassning till motsvarande regler inom EU-rätten. Det är eftersträvansvärt att det råder likhet i materiellt hänseende mellan nationella och EU-rättsliga konkurrensregler. Det underlättar och minskar kostnaderna för företag som etablerar sig på olika geografiska marknader eller konkurrerar över gränserna.

För att undanröja konkurrensbegränsningar och avhålla företag från att överträda konkurrensreglerna måste reglerna vara utformade så att såväl konkurrensmyndighetens förfarande som domstolsprocesserna kan bedrivas snabbt, effektivt och rättssäkert. Det måste också finnas tillräckliga sanktionsmöjligheter och möjlighet för skadelidande att få ersättning för sina skador.

Regeringen beslutade den 17 augusti 2017 en lagrådsremiss med förslag om utökad beslutanderätt för Konkurrensverket i ärenden om

företagskoncentrationer och om att anpassa konkurrenslagens regler om vissa konkurrensbegränsande avtal inom försäkringssektorn till EU:s konkurrensregler.

En effektiv konkurrenstillsyn

Konkurrensverket är en marknadsvårdande myndighet och grunden för dess verksamhet som tillsynsmyndighet över konkurrens- och upphandlingsregelverken är att tillsynen ska skapa och upprätthålla väl fungerande marknader. Tilltron till de marknadsvårdande myndigheternas möjligheter att beivra marknadsskadligt beteende är av särskild vikt för små och medelstora företags vilja och möjlighet att pröva bärkraftigheten i sina affärsidéer. En effektiv konkurrensmyndighet som har företagets och allmänhetens förtroende är en förutsättning för konkurrensreglernas genomslag.

Antalet tips som kommer in till Konkurrensverket har ökat. Under 2015 och 2016 har Konkurrensverket genomfört sammanlagt 53 konkurrenstillsynsutredningar varav 13 har avslutats med ansökan om stämning respektive beslut om åläggande, åtagande, avgiftsföreläggande eller avskrivning på grund av förändrat beteende. Myndigheten har genomfört flera platsundersökningar och vissa av utredningarna i de ärendena pågår fortfarande. Vidare har myndigheten bistått EU-kommissionen vid oanmälda platsbesök s.k. gryningsråder i Sverige.

En analys visar att i de fall Konkurrensverket väckt talan i domstol utgör domstolsprocessen ca 70 procent av den totala handläggningstiden, dvs. tiden från det att Konkurrensverket inlett en utredning fram till att det finns en dom som vunnit laga kraft (KKV Rapportserie 2017:5).

Av de ärenden som Konkurrensverket har tagit till domstol under senare år har ca 64 procent varit framgångsrika, dvs. att myndigheten helt eller delvis har fått bifall för sin talan. Myndigheten har också lagt mycket tid och resurser på förebyggande arbete samt att följa hur kännedomen om konkurrensreglerna utvecklas bland myndighetens intressenter. Konkurrensverket har bedrivit utredningar parallellt med systemmyndigheter i andra EU-länder t.ex. när det gäller förmedlingstjänster inom e-handel.

Majoriteten av antalet ärenden på upphandlingsområdet har rört otillåtna direktupphandlingar. Konkurrensverket har prioriterat de ärenden där myndigheten har kunnat ansöka om

upphandlingsskadeavgift, men har även fattat flera tillsynsbeslut som avsett otillåtna direktupphandlingar.

Den 22 mars 2017 presenterade EU-kommissionen ett förslag till direktiv om stärkta befogenheter för nationella konkurrensmyndigheter. Förslaget syftar till att säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna har nödvändiga garantier i fråga om oberoende och tillsyns- och bötesbefogenheter så att de på ett effektivt sätt kan tillämpa förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete i artikel 101 och förbudet mot missbruk av dominerade ställning i artikel 102 i EUF-fördraget.

Under 2016–2017 har Konkurrensverket utrett och tagit fram rapporter kring flera olika marknader samt för första gången tagit fram tillsynsrapporter för konkurrens- respektive upphandlingsområdet.

Öppna marknader

Öppna marknader är viktiga förutsättningar för effektiv konkurrens. Det handlar då bl.a. om att hinder för att träda in och ut på olika marknader minimeras eller anpassas, att det råder likvärdiga villkor mellan privata och offentliga aktörer och att konsumenterna kan göra och gör välgrundade val mellan olika leverantörers erbjudanden. På marknader där inträdeshindren är låga har företagen incitament till att ständigt bli mer effektiva och innovativa för att inte tvingas ut ur marknaden på grund av konkurrensen från tillträdande aktörer. Inträdeshinder kan delas in i två kategorier: legala och strategiska.

Varje upphandling är en marknad. Avsaknaden av effektiv konkurrens i offentlig upphandling kan vara mycket skadlig för samhället, näringslivet och medborgarna då det bl.a. finns risk för sämre kvalitet och mindre innovation till högre priser i inköpen. Det riskerar också att leda till att de samhällliga mål som ska uppnås genom de krav man har ställt i upphandlingen inte förverkligas. Upphandlingslagstiftningen och tillsynen säkerställer att den offentliga upphandlingen är öppen för konkurrens. Regeringen understryker i den nationella upphandlingsstrategin att en väl fungerande konkurrens med en mångfald av aktörer, varor och tjänster är avgörande för att den offentliga upphandlingen ska kunna tillgodose samhällets behov. Tre nya upphandlingslagar har trätt ikraft under året. Konkurrensverkets tillsynsroll är i detta avseende mycket viktig. Konkurrensverket har på senare

tid prioriterat tillsynsärenden avseende otillåtna samarbeten (karteller) som har handlat om miss-tankar mot att företag i offentliga upphandlingar har gått samman och bildat otillåtna karteller för att samordna anbudsgivningen på leverantörs-sidan, bl.a. med avseende på marknader och priser.

Sektorsspecifik reglering för att skapa väl fungerande marknader inom olika områden har stor betydelse för konkurrensförutsättningarna inom dessa områden. Tillsammans med Konkurrens-verkets bredare uppdrag för väl fungerande marknader med effektiv konkurrens utgör arbetet inom dessa sakområden en viktig del av det konkurrensfrämjande arbetet.

Den 1 mars 2017 redovisade Konkurrens-verket det uppdrag regeringen gav myndigheten att utifrån ett konkurrens- och näringspolitiskt perspektiv kartlägga och analysera utvecklingen i Sverige av delningsekonomi och e-handel. I rapporten *Konkurrens och tillväxt på digitala marknader* (KKV 2017:2) lämnas en redogörelse för de möjligheter och de utmaningar som finns med avseende på marknader inom delnings-ekonomi och e-handel i strävan efter att uppnå effektiv konkurrens och väl fungerande marknader. Det handlar bl.a. om vilka utmaningar Konkurrensverket står inför för att myndigheten ska kunna bedriva en effektiv konkurrenstillsyn.

Den 24 september 2015 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till en ny spelreglering, som ska syfta till att skapa en spelmarknad som präglas av bl.a. tydliga förutsättningar för att få vara verksam på marknaden (dir. 2015:95). Den 31 mars 2017 redovisade Spellicensutredningen betänkandet *En omreglerad spelmarknad* (SOU 2017:30) vari utredaren föreslår ett licenssystem för att bringa ordning och reda på spelmarknaden. Betänkandet har remitterats och frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Den 23 februari 2017 beslutade regeringen att tillsätta en kommitté (dir. 2017:22) som ska genomföra en systematisk och grundlig översyn av ett antal regelverk på byggområdet i syfte att modernisera regelverket och därmed gynna ökad konkurrens och ökat byggande. Kommittén ska även utreda regelverkets ändamålsenlighet, effektivitet och omfattning. Uppdraget ska redovisas senast den 13 december 2019.

Tillsyn över revisorer

Revisorsinspektionen har som huvudsaklig uppgift att handlägga frågor om auktorisation och godkännande av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamheter, att pröva frågor om disciplinära åtgärder och att ansvara för att god revisorssed och god revisionsmed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt.

Myndigheten för register över auktoriserade och godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag. I revisorsregistret fanns vid årets slut 3 391 revisorer, vilket är 85 färre revisorer än vid årets början. Sedan 2014 har antalet revisorer minskat med 6 procent. Dock ökade såväl antalet nya ansökningar om auktorisation, godkännande och registrering under året som antalet ansökningar om fortsatt auktorisation, godkännande och registrering. Dessutom deltog fler personer i Revisorsinspektionens prov för revisorsexamen jämfört med de närmast föregående åren.

Under 2016 öppnades något fler disciplinärenden än året innan (102 jämfört med 94). Samtidigt har den utgående balansen fortsatt att minska. Vid årets slut fanns det 59 öppna disciplinärenden, att jämföras med 70 föregående år. Antalet övriga tillsynsärenden (kvalitetskontroller, systematisk och uppsökande tillsyn samt förhandsbesked) minskade från 31 stycken 2015 till 22 stycken 2016.

Statsstöd

Offentligt stöd är ändamålsenligt när näringslivet inte själva klarar av att skapa fungerande marknader för varor och tjänster. Behovet av offentligt stöd varierar över landet. Fokus för regeringens arbete på statsstödsområdet är därmed att de stöd som ges ska vara välriktade, effektiva och ge ett tydligt mervärde för samhällsekonomin.

Bestämmelserna om statligt stöd utgör en central del av EU-rättens konkurrensregler. De anger att statligt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Huvudprincipen är att statligt stöd till näringslivet är förbjudet, men det finns undantag. Begreppet ”statligt stöd” omfattar all stödgivning från det

offentliga till företag, dvs. också stöd från kommuner, landsting och offentligägda bolag.

Effektivare och mer transparenta stöd

Tillsammans med medlemsstaterna har Europeiska kommissionen sedan 2012 arbetat med att förenkla och förtydliga tillämpningen av statsstödsreglerna. Detta för att rikta uppföljningen mot de stöd som mest riskerar att snedvrída konkurrensen samtidigt som tillväxtfrämjande åtgärder, som t.ex. innovationsstöd, ska premieras. Den svenska regeringen har på EU-nivå varit drivande i diskussionerna för att få igenom den i EU-nämnden förankrade strikta svenska statsstödslinjen. Den allmänna målsättningen inom ramen för gällande statsstödsregler är att rikta stödgivningen inom EU mot uttalade marknadsmislyckanden. I fråga om beloppsmässigt mindre och enklare stöd har kommissionen tagit fram särskilda förordningar med bl.a. gruppundantag.

Öppenhet är en väsentlig del av statsstödsreglerna och kommissionen har antagit flera dokument med syfte att ge företag och allmänheten insyn i vilka medel som ett visst företag har beviljats. Regeringen har under 2016 genomfört lagändringar som säkerställer att Sverige fullgör de transparenskrav som följer av EU-rätten. Vad gäller statligt stöd som ges i form av energiskattebefrielse på el har vissa ändringar i lagen (1994:1776) om skatt på energi trätt i kraft den 1 januari 2017 (se prop. 2016/17:1, volym 1, avsnitt 6.13, bet. 2016/17:FiU1, rskr. 2016/17:49).

Kommunallagsutredningen har i sitt betänkande (En kommunallag för framtiden, SOU 2015:24) bl.a. föreslagit att en särskild rådgivningsfunktion inrättas på en myndighet för att stödja kommuner och landsting i frågor om statligt stöd. Regeringen avser att inrätta en funktion hos Upphandlingsmyndigheten för att ge stöd i frågor av detta slag (se utg.omr. 25 avsnitt 2.5.4 och utg.omr. 2 avsnitt 8).

Under året fortsatte arbetet med översynen av ett flertal av de regelverk som kommissionen har beslutat om på området för statligt stöd.

Den 17 maj 2017 antog kommissionen ändringar av den allmänna gruppundantagsförordningen som bl.a. innebär en utvidgning av undantagen även till investeringsstöd till hamnar och regionala flygplatser. Ändringarna är helt i linje med de svenska ståndpunkter som förts fram under konsultationen av reglerna. Det

gäller dels att företag som flyttar sin produktion från ett land till ett annat som utgångspunkt inte ska ta emot regionalstöd, samt även en ny möjlighet att ge driftstöd för att täcka eventuella förluster hos regionala flygplatser med upp till 200 000 årliga passagerare.

Regeringen har vidare initierat ett arbete för att se över och effektivisera den svenska statsstöds hanteringen som helhet. Översynen omfattar både hanteringen inom Regeringskansliet liksom rapportering och registerföring hos berörda myndigheter och förväntas avslutas under andra hälften av 2017.

Välriktade stöd som ger mervärde i Sverige

I slutet av varje år publicerar kommissionen uppgifter om hur mycket statligt stöd varje medlemsstat lämnat närmast föregående år i enlighet med EU:s statsstödsregler. Enligt dessa data har Sverige för 2015 rapporterat att statligt stöd till ett värde av 3,2 miljarder euro lämnats i enlighet med EU:s statsstödsregler. Detta motsvarar 0,71 procent av Sveriges BNP, vilket är något över EU-genomsnittet (0,67 procent) men lägre än hos viktiga handelspartner som Tyskland, Danmark och Finland. Totalt lämnade samtliga EU:s 28 medlemsstater 98 miljarder euro i stöd till företag under 2015. Detta exkluderar dock de särskilda åtgärder som vidtagits med anledning av den finansiella krisen såsom bankgarantier, majoriteten av stöden till järnväg och ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Merparten av det svenska statliga stödet avsåg stöd för miljöfrämjande åtgärder (81 procent), främst nedsättningar inom energi- och koldioxidskatteområdet. Betydande satsningar har även gjorts för att främja en hållbar regional tillväxt, utbyggnad av bredband samt forskning, utveckling och innovation inom näringslivet. Uppgifter för stöd utbetalat under 2016 har ännu inte publicerats.

Under året har regeringen fokuserat på stöd som ger ett stort samhällsekonomiskt mervärde. Det rör bl.a. stödåtgärder inom bostadsområdet och på det arbetsmarknadspolitiska området.

De regionala flygplatserna i Sverige fyller en viktig funktion i transportsystemet genom att erbjuda persontransporter där alternativ saknas. Flygplatserna bidrar till att skapa tillgänglighet, arbetstillfällen och därmed tillväxt i hela landet. EU-kommissionen godkände den 19 januari 2016 stöd till de regionala flygplatserna i Skellefteå och Sundsvall-Timrå som tillhanda-

håller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. EU-kommissionen godkände den 2 december 2016 motsvarande stöd till flygplatsen i Kalmar. Även de svenska hamnarna fyller en viktig funktion i transportsystemet. Den 1 augusti 2016 godkände EU-kommissionen ett investeringsstöd till Umeå hamn, och den 19 april 2017 godkändes investeringsstöd till Piteå hamn.

Under året har regeringen inrättat Saminvest, vars uppgift är att stimulera privat kapital att investera i vissa riskkapitalområden för innovativa bolag med tillväxtpotential. Regeringen har möjliggjort användningen av stöd vid Saminvests fondinvesteringar, genom en stödförordning. Inom ramen för Exportstrategin förbättrar regeringen nuvarande stödmöjligheter för att underlätta för svenska företag att kunna exportera och importera varor och tjänster, genom vilket Sveriges näringsliv kan växa sig starkare utanför vårt lands gränser och ta del av den globala marknaden.

Konkurrerande företag och enskilda äger rätt att till kommissionen inlämna klagomål mot misstänkt olagligt statsstöd. Regeringen har under året löpande besvarat frågor från kommissionen avseende sådana klagomål. Kommissionen har inte inlett någon fördjupad granskning av något klagomål under året.

Analys och slutsatser

Konkurrens

Moderna konkurrensregler, en effektiv konkurrenstillsyn och låga in- och utträdesbarriärer på marknaden är viktiga förutsättningar för att få till stånd en väl fungerande marknad med god dynamik. På väl fungerande marknader med konkurrens på lika villkor har konkurrenskraftiga företag möjlighet att växa och skapa jobb. Genom en effektiv konkurrens på hemmamarknaden förbättrar och effektiviserar svenska företag sina verksamheter och får därigenom bättre förutsättningar att konkurrera effektivt, såväl inom som utanför Sveriges gränser.

Konkurrensområdets bidrag till de näringspolitiska målen uppnås främst genom säkerställandet av en modern konkurrenslag som håller jämna steg med teknikutveckling och andra omvärldsförändringar, en effektiv konkurrensmyndighet som säkerställer att konkurrensreglerna och upphandlingsreglerna följs samt

genom att ett konkurrensfrämjande perspektiv beaktas i beslut och åtgärder som genomförs över hela samhällsekonomin så att nya idéer och innovationer får möjlighet att blomstra.

Arbete pågår med att se över konkurrenslagens regler avseende Konkurrensverkets beslutsbefogenheter och flera sektorer i samhällsekonomin ses över för att främja konkurrens och marknadens funktion, däribland upphandlingsmarknader, spelmarknaden och marknaden för bostadsbyggande.

Konkurrenstillsynen står inför flera utmaningar de närmaste åren inte minst med anledning av samhällets ökande digitalisering och de höga beviskrav som ställs för att nå framgång i domstol. Till följd av den digitala utvecklingen förändras marknader i snabb takt och de blir alltmer gränsöverskridande och globala. E-handeln växer och utvecklingen av delningsekonomiska affärsmodeller och företag kan väntas öka i omfattning, vilket har stor potential att förbättra konkurrensen till nytta för konsumenterna. Detta innebär även nya krav och utmaningar för marknadsvärdande tillsynsmyndigheter, såsom Konkurrensverket. Europas konkurrensmyndigheter arbetar ständigt för att effektivisera tillsynen och förbättra samarbetet myndigheterna emellan. I EU pågår ett arbete med ett förslag om en ännu effektivare konkurrenstillsyn i medlemsländerna för att främja sysselsättning och tillväxt.

En enkätundersökning utförd av Konkurrensverket visade att de flesta som varit föremål för myndighetens tillsyn har genomfört någon form av förändring avseende hanteringen av inköp och upphandlingar (se även utg.omr.2 avsnitt 7). Myndighetens tillsynsbeslut och ansökningar om upphandlingsskadeavgift är enligt svaren i huvudsak enkla och begripliga. Konkurrensverket har också fått förslag på hur myndigheten kan förbättra såväl handläggning som tillsynsbeslut och ansökningar om upphandlingsskadeavgift.

Tillsyn över revisorer

Trots ett ökat antal deltagare i proven för revisorsexamen och fler ansökningar om ny samt förlängd auktorisation, godkännande och registrering fortsätter det totala antalet auktoriserade och godkända revisorer att minska. I slutet av 2016 fanns det knappt 3 400 auktoriserade och godkända revisorer i Sverige, vilket är en minskning med ca 230 personer jämfört med

2014. Regeringen gör bedömningen att Revisorsinspektionen väl uppfyller de krav som regeringen ställer på verksamheten. Minskningen av antalet registrerade beror på omvärldsfaktorer utanför myndighetens kontroll. Regeringen gör dock bedömningen att det ambitiösa arbete som myndigheten bedriver för att utveckla verksamheten kan bidra till att säkerställa tillgången till kvalificerade revisorer.

Statsstöd

Regeringen har i arbetet på EU-nivå med att förenkla och förtydliga statsstödsregelverket medverkat till att garantera en fortsatt strikt statsstödsregim och en stark kommission som kan säkerställa att reglerna efterlevs och tillämpas enhetligt inom EU. Detta säkerställer i sin tur lika konkurrensförhållanden på den inre marknaden.

Effektiva klimatåtgärder förutsätter ofta statliga stödåtgärder. Statsstödsregelverket på detta område bör därför utvecklas i samklang med fördraget och de långsiktiga klimatmålen.

På nationell nivå har regeringens arbete på statsstödsområdet bidragit till att de stöd som ges är mer välriktade och effektiva, bl.a. genom att EU-förordningar med gruppundantag har tillämpats i allt större utsträckning. Regeringens statsstödsarbete har också ett tydligt mervärde för samhällsekonomin.

Inom näringspolitikens område har stöden riktats mot målsättningarna att Sverige ska vara världsledande på innovation, att stärka svensk konkurrenskraft och att uppmuntra fler företag att exportera.

Inom miljöpolitikens område syftar statsstöden till att bidra till uppfyllandet av de nationella miljömålen och regeringens övriga ambitioner inom miljö- och klimatområdet, bl.a. vad gäller att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer med en fossilfri fordonsflotta, se vidare utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

3.5.6 Särskild insats – enklare vägar till jobb

Regeringen har ett tydligt jobbmål. Sverige ska nå EU:s lägsta arbetslöshet till 2020. Ett ambitiöst jobbmål som rymmer flera utmaningar. En

sådan utmaning kommer sig av det stora antalet asylsökande som kom till Sverige under hösten 2015. De som får uppehållstillstånd definieras som nyanlända under de tre första åren. Gruppen nyanlända är inte homogen utan består av människor i olika åldrar med varierande kunskaper och erfarenheter. Det behövs därför olika åtgärder inom olika områden för att integrera dessa grupper på arbetsmarknaden och i samhället. Barn och unga behöver komma in i utbildningssystemet och kompetens hos nyanlända med utbildning och yrkeserfarenhet måste bättre tas tillvara genom validering och matchning. Det finns emellertid grupper som i dag har det mycket svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Mot den bakgrunden har regeringen under 2016 inlett ett särskilt arbete för att skapa förutsättningar för enklare vägar till jobb i näringslivet. Flera insatser som görs på detta område utgår från företagets behov och bidrar därför till att uppfylla målet för näringspolitiken.

Tillväxtverket fick i december 2016 i uppdrag att främja nya modeller eller vidareutveckla modeller som syftar till att öka arbetsgivares benägenhet att anställa nyanlända och personer som varit utan arbete en längre tid. Det kan t.ex. handla om modeller där intermediärer tar arbetsgivaransvar och därigenom minskar den osäkerhet som arbetsgivare kan uppleva vid anställning av personer med svårbedömd kompetens eller modeller för kompetenshöjande insatser samt coachning och handledning. För att genomföra uppdraget har Tillväxtverket rekviderat 50 miljoner kronor från utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*. Uppdraget genomfördes genom en utlysning av medel som pågick till slutet av april 2017. Det var ca 80 projekt som ansökte och ungefär hälften beviljades medel. Exempel på projekt som beviljats medel är Antenn Randstad som är ett stort projekt med ambition att skapa många nya jobb och även anställa själva, God Bemanning som kombinerar bemanning, validering och anställning samt Landskrona kommun som letar arbetsuppgifter och hjälper till att bemanna enkla jobb i näringslivet.

Insatser som bidrar till enklare vägar till jobb i näringslivet görs inom flera utgiftsområden. Regeringen uppdrog i regleringsbrevet för 2017 åt Naturvårdsverket att, under perioden 2017–2020, verka för att gröna jobb med lägre kvalifikationskrav ska skapas på lokal och regional nivå

för de som står långt från arbetsmarknaden (se utg.omr. 20 avsnitt 3.10.3).

Under 2017 disponerar Trafikverket 100 miljoner kronor för slyröjning och ska i genomförandet av detta ge sysselsättning till personer som står långt från arbetsmarknaden (se utg.omr. 22 avsnitt 3.7.1).

För att öka förutsättningarna för grupper som generellt sett har det svårare på arbetsmarknaden, som nyanlända och personer som varit utan arbete en längre tid, vidtar regeringen ett antal åtgärder. Regeringen har bl.a. förbättrat extratjänsterna i välfärden och utvidgat dem till att kunna lämnas på heltid samt för nyanlända. Regeringen har även beslutat om att extratjänster ska kunna lämnas för vissa anställningar inom ideella föreningar, trossamfund och kulturverksamhet. Dessutom införs successivt 5 000 moderna beredskapsjobb i de statliga myndigheterna till 2020.

Anställningsstöd är ett viktigt verktyg för att skapa enklare vägar till jobb för personer som står långt från arbetsmarknaden. Många arbetsgivare, inte minst de med ett fåtal anställda, uppger att de olika formerna av anställningsstöd är komplicerade, vilket riskerar att leda till att arbetsgivare väljer bort möjligheten att anställa med stöd. Regeringen ser därför över hur stödformerna kan förenklas och hur deras struktur kan göras mer överskådlig (se utg.omr. 14 avsnitt 3.5).

Satsningen snabbspår för företagare som finansieras inom utgiftsområde 24 Näringsliv och beskrivs i avsnitt 3.5.3 under rubriken Främja nyanländas företagande bidrar också till enklare vägar till jobb för nyanlända.

Flera statligt ägda bolag tar ett aktivt ansvar för att bidra till enklare vägar till jobb för nyanlända. Under 2015 erbjöd flera statligt ägda bolag någon form av praktik eller mentorskap. Under 2016 ökade aktiviteten ytterligare och ännu fler bolag har under året tagit emot nyanlända eller fattat beslut om att ta emot nyanlända. Antalet praktikplatser eller antalet personer som får stöd i mentorskapsprogram har också tydligt ökat under 2016. Insatserna är främst riktade mot nyanlända akademiker. Statligt ägda bolag samarbetar i gemensamma initiativ t.ex. Jobbsprånget, Korta vägen och 100-klubben. Statligt ägda bolag initierar också egna, enskilda initiativ. Bolag med statligt ägande ökar arbetet med ökad mångfald i den egna organisationen. Antalet bolag som beslutat om

strategiska mångfaldsmål ökade mellan 2014 och 2015, då ett femtontal bolag hade sådana mål. Utvidgningen av växa-stödet som beskrivs i avsnitt 3.5.4 under rubriken Ramvillkor för företag, bidrar också till enklare vägar till jobb.

Analys och slutsatser

Fortsatt tillväxt och god sysselsättningsutveckling leder till ökad efterfrågan på arbetskraft med både högre och lägre kvalifikationer. Regeringens näringspolitik syftar till att stärka förutsättningarna för fler företag att skapa, växa och exportera och bidrar således till att det skapas fler jobb också med lägre kvalifikationskrav. För att nå regeringens mål att ha lägst arbetslöshet i EU till 2020 behöver dock fler åtgärder vidtas för att skapa enklare vägar till jobb och fler jobb med lägre kvalifikationskrav.

3.6 Förvaltningen av bolag med statligt ägande

I enlighet med 2017 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2016/17:140) gäller att regeringen aktivt ska förvalta statens tillgångar i form av aktierna i bolagen med statligt ägande så att deras värdeutveckling och avkastning blir den bästa möjliga givet ett balanserat risktagande samt att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl. För att åstadkomma detta är det bl.a. viktigt att ge bolagen förutsättningar och möjligheter att utvecklas och fortsätta konkurrera på sina marknader. Det är viktigt att staten är en aktiv, professionell ägare med fokus på långsiktigt värdeskapande.

Statens ägarpolicy och riktlinjer för bolag med statligt ägande 2017 beslutades av regeringen i december 2016, i enlighet med den förändrade ordning som presenterades i föregående års skrivelse med redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2015/16:140). I denna ägarpolicy redogör regeringen för uppdrag och mål, tillämpliga ramverk och viktiga principfrågor avseende styrningen av bolag med statligt ägande.

3.6.1 Återrapportering av vissa frågor

I ett tillkännagivande den 18 november 2015 ställde sig riksdagen bakom det som näringsutskottet anfört i sitt betänkande om förvaltningen av SJ AB (bet. 2015/16:NU4, punkt 7, rskr. 2015/16:43). I tillkännagivandet framhåller utskottet att regeringen bör omvärdera sina prioriteringar till SJ AB och att regeringen inom ramen för SJ AB:s beslutade ekonomiska mål bör agera på ett mer ansvarsfullt sätt.

Regeringen återrapporterade i budgetpropositionen 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 24 s. 86) sin syn på förvaltningen av SJ AB och ansåg därmed att det aktuella tillkännagivandet var slutbehandlat. Av betänkande från konstitutionsutskottet (bet. 2016/17:KU21, rskr. 2016/17:275) med ett särskilt yttrande från näringsutskottet följer dock att regeringens redogörelse i budgetpropositionen 2017 inte motsvarar det som efterfrågas i riksdagens tillkännagivande och att det därmed inte kan anses vara tillgodosett. Näringsutskottet menar att tillkännagivandet måste ses i sitt sammanhang, dvs. mot bakgrund av att regeringen valde att göra ett vinstuttag om nästan 2 miljarder kronor 2015, vilket enligt utskottet inte kan anses vara i linje med en ansvarsfull förvaltning. Utskottet noterar vidare att SJ AB planerar för investeringar om 9 miljarder kronor under den kommande femårsperioden, vilket enligt utskottet väcker frågor om hur det kan påverka möjligheten att säkerställa en ansvarsfull förvaltning av bolaget. Regeringen uppmanas därför att återkomma till riksdagen med en redogörelse för hur man har omvärderat sina prioriteringar i förhållande till SJ AB för att därmed agera på ett mer ansvarsfullt sätt i förvaltningen av bolaget inom ramen för befintliga ekonomiska mål.

Regeringen noterar att näringsutskottet framhåller att utskottet står bakom de grundläggande principerna om att staten ska vara en aktiv, professionell och ansvarsfull ägare samt att förvaltningen av de statligt ägda bolagen ska ske med långsiktigt värdeskapande som övergripande mål. Regeringen noterar vidare att utskottet anför att det inte har något att invända mot de beslutade ekonomiska målen för SJ AB.

SJ AB bedriver verksamhet på affärsmässiga grunder och i linje med de ekonomiska mål som beslutades på årsstämman i april 2014. I enlighet med de grundläggande principerna i statens

bolagsförvaltningsmodell följer och utvärderar regeringen löpande hur SJ AB presterar i förhållande till de beslutade ekonomiska målen. Redan i samband med att målen fastställdes 2014 noterade ägaren att bolaget inte uppfyllde det skuldsättningsmål som beslutats och aviserade därför att ett en analys av bolagets kapitalstruktur skulle genomföras under hösten 2014. Analysen visade att SJ AB var överkapitaliserat givet bolagets finansiella prognoser och med beaktande av framtida investeringsbehov. Målet om skuldsättningsgrad syftar till att säkerställa att bolaget över tid har en ändamålsenlig och effektiv kapitalstruktur vilket är en viktig förutsättning för att uppfylla det övergripande målet om långsiktigt värdeskapande i statens förvaltning.

Mot bakgrund av denna slutsats genomfördes en extrautdelning om 1,7 miljarder kronor under 2015. Det noterades att SJ AB även efter denna utdelning inte nådde målintervallet för skuldsättningsgrad, men att det vid den aktuella tidpunkten förelåg vissa risker, bl.a. risk för hårdnande konkurrens, som motiverade viss försiktighet i form av en något lägre finansiell risk. Bedömningen var att det förelåg förutsättningar för att bolagets dåvarande skuldsättning skulle närma sig målintervallet.

Regeringen kan konstatera att SJ AB under senare år uppvisat en god utveckling ur såväl ett verksamhetsmässigt som ett ekonomiskt perspektiv. Under den senaste femårsperioden har bolaget investerat knappt 3 miljarder kronor i verksamheten. Till följd av bolagets goda konkurrensförmåga och marknadens tillväxt har nämnda investeringar samt de utdelningar som gjorts till ägaren ändå inte medfört att bolagets skuldsättning nått målintervallet.

Regeringen konstaterar vidare att den beslutade investeringsplanen om totalt ca 9 miljarder kronor, omfattande total uppgradering av X2000-flottan, inköp av nya snabbtåg samt renovering av nattågsflottan, på ett par års sikt bedöms medföra att SJ AB:s kapitalstruktur blir i enlighet med ägarens mål. Regeringen avser därför inte vidta några ytterligare åtgärder med anledning av tillkännagivandet. I och med denna redovisning anser regeringen att tillkännagivandet är färdigbehandlat.

3.6.2 Stiftelsen Norrlandsfonden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att tillskjuta 200 000 000 kronor till den statliga stiftelsen Stiftelsen Norrlandsfonden.

Skälen för regeringens förslag: Stiftelsen Norrlandsfonden (Norrlandsfonden) verkar för tillväxt i näringslivet i de fem nordligaste länen. Norrlandsfonden erbjuder marknadskompletterande lån och kan finansiera såväl nyetablering av företag som utveckling och expansion i befintliga företag.

Regeringen vill säkra tillgången på marknadskompletterande finansiering för tillväxtkraftiga små och medelstora företag i norra Sverige och föreslår därför att 200 miljoner kronor tillskjuts Norrlandsfonden för att säkra stiftelsens långsiktiga utlåningskapacitet. Finansiering sker genom utdelning från Saminvest AB, moderbolag till Inlandsinnovation AB, till aktieägaren staten om 200 miljoner kronor under 2018, vilket motsvarar det nu förslagna tillskottet av medel till Norrlandsfonden. Dessa medel redovisas mot inkomsttitel. Regeringen föreslår att 200 miljoner kronor anvisas på anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för tillskottet till Norrlandsfonden (avsnitt 3.8).

Norrlandsfondens lånestock har vuxit med 84 procent på tio år. Samtidigt har stiftelsens egna kapital, vilket finansierar verksamhetsdrift och kreditförluster, haft en positiv förräntning. Norrlandsfonden har tidigare förstärkt sin utlåningskapacitet genom ett lån från det statligt ägda Inlandsinnovation AB. Vid 2016 års omstrukturering av det statliga kapitalförsörjningssystemet och bildandet av Saminvest-koncernen, där Inlandsinnovation AB ingår som dotterbolag, redogjorde regeringen för sin avsikt att säkerställa Norrlandsfondens utlåningskapacitet. Tillskottet innebär att Norrlandsfonden återbetalar lånet från Inlandsinnovation AB, men även att stiftelsens långsiktiga utlåningskapacitet ökar eftersom tillskottet i sin helhet kan användas i utlåningen då det, i motsats till krediten, saknar likviditetsvillkor. Återbetalningen av lånet innebär att Saminvest-koncernens likviditet ökar med motsvarande belopp vilket på sikt kan komma att bli föremål för utdelning.

3.7 Politikens inriktning

Sverige i världen och stora samhällsutmaningar

Svensk ekonomi är fortsatt stark och vårt näringslivsklimat rankas högt i internationella jämförelser. BNP-utvecklingen är jämförelsevis mycket god och 139 000 fler jobb i privat sektor innebär att antalet sysselsatta i näringslivet växer snabbare än befolkningen i arbetsför ålder. Produktiviteten har ökat med 10 procent i det svenska näringslivet, vilket indikerar att svenska företag stärker sin konkurrenskraft i omvärlden.

Samtidigt befinner sig Sverige, och övriga världen, i ett skede av stora ekonomiska förändringar och utmaningar. Globalisering och digitalisering innebär stora omställningar och nya villkor för det svenska näringslivet. Ny teknik, nya arbetsmetoder och affärsmodeller växer fram som utmanar rådande strukturer och befintligt näringsliv. Det blir allt viktigare för företag och andra organisationer att utvecklas och konkurrera utifrån höga kunskapsnivåer och god omställningsförmåga. Även det ökade behovet att nå en mer resurssnål och klimatsmart ekonomi skapar ett omvandlingstryck på näringslivets anpassnings- och innovationsförmåga. Näringslivet har en betydande roll tillsammans med andra aktörer i arbetet med hållbart företagande att nå de högt ställda målen för den svenska klimat- och miljöpolitiken.

Sverige har goda förutsättningar att fortsatt stå starkt i den internationella konkurrensen. Sverige har väl fungerande institutioner som skapar goda konkurrens- och ramvillkor för näringslivet. Sverige är en forsknings- och innovationsnation i världsklass och rankas som världens näst mest innovativa ekonomi enligt mätningen Global Innovation Index. Den svenska ekonomin är entreprenörsdriven med relativt många och internationellt framgångsrika stora företag och många internationellt uppmärksammade s.k. startup-företag. Sverige drar också till sig ökade investeringar. Det senaste året har det skett en ökning av direktinvesteringar i Sverige med 71 miljarder kronor och företag som Amazon och Geely har lanserat stora satsningar.

En aktiv näringspolitik

Även om utvecklingen i Sverige på många sätt är positiv behöver näringspolitiken ta utgångspunkt i en ökad internationell konkurrens och vara inriktad på de utmaningar samhället och näringslivet kommer att möta. Regeringen har särskilt pekat ut tre centrala samhällsutmaningar: digitalisering, klimat och hälsa. Genom att samverka kring lösningar inom dessa områden stärks den svenska konkurrenskraften och förutsättningar skapas för fler jobb i växande företag i alla delar av landet.

Ett övergripande sysselsättningsmål vägleder regeringens politik. Jobb och sysselsättning är basen för välbefinnande och ett sätt att också motverka ökade inkomstskillnader, öka den sociala sammanhållningen och skapa reella förutsättningar för alla människor att vara delaktiga i samhällsutvecklingen. Sysselsättningen ökar nu och ett flertal insatser kommande år avser att stärka och främja denna utveckling. Samtidigt har frågan om jobb fortsatt hög aktualitet i samband med att många personer, särskilt nyanlända, behöver komma in på arbetsmarknaden.

De statligt ägda bolagen utgör en betydande del av svenskt näringsliv och spelar fortsatt en viktig roll inom de marknader som de verkar på. Det finns en tydlig målsättning om långsiktigt värdeskapande och under 2016 ökade det sammanlagda värdet på statens bolagsportfölj med ca 80 miljarder kronor. En ökad globalisering, teknologisk utveckling, digitalisering och ökad konkurrensutsättning har förändrat förutsättningarna för ett flertal av de statligt ägda bolagen. Som en konsekvens av detta har den statligt ägda bolagsportföljen förändrats betydligt över tid. Staten prövar fortlöpande skälen för fortsatt statligt ägande liksom att överväga bolagens olika uppdrag och inriktning.

Regeringens näringspolitik fokuserar på att möta framtidens och samtidens utmaningar genom investeringar som bl.a. syftar till att stärka förutsättningarna för företag att skapa, växa och exportera med bas i Sverige.

Regeringen genomför insatser för att stärka svenskt näringslivs förutsättningar att skapa nya hållbara produkter och tjänster. Till stor del handlar det om att stärka entreprenörskap och innovationsklimat och samtidigt främja lösningar som ligger i gränslandet mellan olika samhällsutmaningar. Sverige har mycket att vinna på

en närmare samverkan mellan offentlig verksamhet och näringsliv, att integrera klimat och miljöfrågan liksom att kvinnor och män har jämställda förutsättningar att delta i näringslivet. Näringslivet har en nyckelroll i genomförandet av Agenda 2030. Det bidrar till att den samlade kompetensen och innovationskraften används på ett mer effektivt sätt och en jämnare fördelning av makt och inflytande.

Regeringen genomför också insatser för att svenska företag ska växa och har ett särskilt fokus på små och medelstora företag. Marknader förändras snabbt och näringslivet ska inte hindras i sin omställning av regelverk som inte är ändamålsenliga. Finansiering, kompetensförsörjning, livslångt lärande och tillvaratagande av olika kompetenser och erfarenheter för att möta förändrade behov är viktiga delar i regeringens politik för stärkt konkurrenskraft. De flesta nya jobb skapas i små företag. Arbetet med en utvecklad småföretagspolitik drivs framför allt inom fem områden: kompetens, finansiering, förenkling genom digitalisering, lönsamhet och expansion samt trygghetssystem för företagen.

En stor del av svensk tillväxt bygger på att fler företag är verksamma på internationella marknader och fler internationella företag investerar i Sverige. Det är så svensk konkurrenskraft prövas och utvecklas. De exportfrämjande insatserna som regeringen genomför är kopplade till förutsättningar för att investera i Sverige. Genom att öka attraktionskraften för Sverige och svenska utvecklings- och innovationsmiljöer är avsikten att behålla, och vissa fall också ta hem, svenska företags investeringar i landet, dels att öka internationella aktörers närvaro och delaktighet i svensk innovation och produktion samt att attrahera kompetens (se vidare om exportfrämjande i avsnitt 4 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande).

Kombinationen av insatser kring att skapa, växa och exportera bidrar till att det svenska näringslivet utvecklar sin förnyelseförmåga för att hitta lösningar på framtidens samhällsutmaningar, att näringslivet utvecklas och ökar sin omställningsförmåga, samt att svenska varor och tjänster kan vinna ökad spridning och framgång på internationella marknader. På detta sätt skapas också fler jobb i Sverige.

3.7.1 Skapa – möta framtidens utmaningar med nya lösningar

Samverkansprogram

Det operativa arbetet med regeringens samverkansprogram har nu pågått i ett år. Inom samtliga program pågår arbetet i samverkansgrupperna med prioriteringar av teman och insatsområden för att föra utvecklingen inom delområdena framåt. Ett flertal samarbetsprojekt har redan tagit form. Ett sådant exempel är Tree-search, en nationell plattform som lanserats tillsammans med industri och akademi för att forska kring materiella innovationer från skogen. Verket för innovationssystem (Vinnova) planerar att bidra med upp till 70 miljoner kronor under en fyraårsperiod. Ett annat exempel är Smart City Sweden, en nationell export- och investeringsplattform för att sprida svenska innovativa idéer, lösningar och testbäddar som har med stadsutveckling att göra. I denna proposition föreslår regeringen en fortsatt satsning på Smart City Sweden under 2018–2021. Se även utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik avsnitt 3.6 Politikens inriktning.

De strategiska samverkansprogrammen är fortsatt prioriterade liksom att vidareutveckla Testbädd Sverige. Genom att kunna ge tillstånd för lokala, kontrollerade test och experiment kan tiden för värdeskapande innovationer att nå marknaden minska. Regeringen avser att verka för att säkerställa ett innovationssystem där regulatoriska processer och rutiner stöttar innovation.

Satsning på utveckling av fossilfria transportlösningar

Inrikes transporter står för en tredjedel av Sveriges utsläpp av växthusgaser och insatser är nödvändiga för att uppnå målet om en fossilfri fordonsflotta. Genom satsningen stödjer regeringen omställningen till en elektrifierad transportsektor. En viktig del är uppbyggnaden av ett testcenter för elektromobilitet – en testbädd för att utveckla nästa generations hållbara lösningar för elbilar och andra elfordon inklusive batteriutveckling. Satsningar görs även på utveckling inom bl.a. biogas. Insatserna stärker konkurrenskraften för svensk fordonsindustri, bidrar till att globalt miljönyttiga produkter kan utvecklas och exporteras och är centrala för att trans-

portsektorn ska klara det klimatmål för sektorn som riksdagen beslutat. Regeringen föreslår i denna proposition en miljard kronor 2018–2023 för satsningen.

Nya lösningar genom cirkulär och biobaserad ekonomi

Omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi är en av flera åtgärder för att minska miljö- och klimatpåverkan. Näringslivets aktiva medverkan och engagemang är central. Regeringen avser att tillsätta en delegation för cirkulär ekonomi för att stimulera omställningen till en resurseffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi (se utg.omr. 20, avsnitt 3.7). Frågan om biobaserad näringslivsutveckling blir en av flera uppgifter för delegationen. Regeringen gör också en satsning på utveckling och forskning av biobränsle för flyg.

Socialt företagande

För att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar behöver olika typer av aktörer ges möjlighet att bidra. Sociala företag och sociala entreprenörer har som främsta syfte att försöka lösa olika samhällsutmaningar, ofta genom sociala innovationer eller med alternativa affärsmodeller. Regeringen ser dessa företags insatser som betydelsefulla för att bidra till ett bättre samhälle och tillväxt och satsar därför ytterligare 50 miljoner kronor per år under 2018–2020, utöver de insatser som redan görs för att främja socialt företagande.

Ungas entreprenörskap

Attityder och förmågor grundläggs tidigt i livet. Satsningar som uppmuntrar ungas entreprenörskap och innovationskraft kan stärka ungas sysselsättning och förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden. Vår framtida konkurrenskraft och tillväxt är också beroende av att fler vågar starta och utveckla företag. För att stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga i grundskola, gymnasieskola och på högskola och universitet föreslår regeringen en förstärkt satsning om 24 miljoner kronor per år under 2018–2020.

Bättre förutsättningar att ta tillvara immateriella värden

De senaste decennierna har grunden för världsekonomin börjat skifta från fysiska till immateriella tillgångar. Att strategiskt tillvarata de immateriella tillgångarna blir allt viktigare.

Regeringen har därför tagit initiativ till ett arbete för att belysa frågor som rör skapande och innovation såväl ur ett rättighetsinnehavar-, som konsument- och företagarperspektiv.

En effektivare konkurrenstillsyn

Öppna och väl fungerande marknader där aktörerna följer gemensamma spelregler resulterar i bättre produkter till lägre priser. De utgör arenor för marknadsaktörerna där de kan pröva bärkraftigheten i sina affärsidéer och stärka sin konkurrenskraft. Den digitala utvecklingen gör att marknader förändras i snabb takt och blir alltmer gränsöverskridande. Efterlevnaden av konkurrensreglerna förutsätter en effektiv tillsyn.

För att stärka effektiviteten i konkurrenstillsynen föreslår regeringen att Konkurrensverket får utökad beslutanderätt i ärenden om företagskoncentrationer.

Smart industri – en innovations- och jobbmotor

Svensk industri visar en fortsatt stark utveckling. För en långsiktigt hållbar tillväxt över konjunkturcykler är fokus på teknikspridning, industri nära forskning, digitalisering, automation, kompetensförsörjning och hållbarhet centralt. Regeringen kommer att utveckla och fortsätta genomförandet av åtgärder inom strategin Smart industri och särskild vikt kommer att läggas vid att stärka digitalisering, robotik och automation i små och medelstora företag. Ett breddat genomförande av arbetet med smart industri på regional nivå kommer också att vara prioriterat. Därtill avser regeringen att accelerera arbetet med att minska industrins processutsläpp genom att främja innovation och nya tekniklösningar. Som ett led i arbetet för att nå målen i det klimatpolitiska ramverket genomför regeringen ett nytt långsiktigt investeringsprogram, det s.k. Industriklivet, i syfte att minska industrins processrelaterade utsläpp. Genom riktade investeringsstöd baserade på fördjupade studier av effektiva klimatåtgärder skapas förutsättningar för en snabb och effektiv omställning. Mot bakgrund av arbetskraftsbristen inom industrin blir även kompetensförsörjning en fortsatt viktig prioritering. Regeringen avser att särskilt förbättra möjligheterna att ta tillvara nyanländas kompetens. Industrisamtalen är en fortsatt viktig plattform för dialog med industrins parter och akademien för att utforma åtgärder för stärkt omställningsförmåga och konkurrenskraft. Regeringen avser även att analysera frågan om

fastighetsskatt på sådan utrustning i industriell verksamhet som utgör byggnadstillbehör.

Industriforskningsinstitut för att stärka näringslivets konkurrenskraft

Industriforskningsinstitutet har en central roll i att möjliggöra för framför allt små och medelstora industriföretag att utnyttja möjligheterna med den snabba tekniska utvecklingen. För att stärka näringslivets förmåga att konkurrera med specialiserade produkter och tjänster i de globala värdekedjorna föreslår regeringen att nivån på statsbidraget till RISE ska öka med 100 miljoner kronor fr.o.m. 2018 i enlighet med propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50).

Finansieringslösningar för innovativa affärsidéer

Nya och kunskapsintensiva företag är centrala för tillväxt, dynamik och innovationskraft i näringslivet. I enlighet med propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft föreslår regeringen att Vinnova tillförs 20 miljoner kronor fr.o.m. 2018 och ytterligare 10 miljoner kronor fr.o.m. 2019 för en utökad satsning på bidrag till verifiering av forskningsresultat och projekt.

3.7.2 Växa – utveckla befintligt näringslivs konkurrenskraft

Förbättrad tillgång till kapital

Tillgång till kapital är avgörande för företag i olika utvecklingsskedan och är centralt för att fler växande och exporterande företag ska utvecklas i hela landet. I Sverige fungerar kapitalmarknaden överlag väl. Samtidigt finns det utmaningar och områden där marknadskompletterande insatser behövs, exempelvis tillgång till riskkapital i tidiga faser av ett bolags utveckling och lånefinansiering i delar av landet där det är svårare att få finansiering. Genom etablerandet av det nya bolaget Saminvest AB förbättras förutsättningarna för en aktiv och dynamisk riskkapitalmarknad också för företag i tidiga faser och i segment där den privata marknaden bedömer riskerna som höga.

Utlåningen från Almi och Norrlandsfonden har ökat kraftigt vilket återspeglar en stark konjunktur samtidigt som vissa företag upplever svårigheter att få tillgång till lånefinansiering från privata banker. Den bankdialog som regeringen

tagit initiativ till under 2017 kommer därför att fortsätta i syfte att små och medelstora företag i hela landet ska få bättre tillgång till finansiering från banker. Att underlätta uppgiftslämnande i samband med finansiering, att bättre använda exempelvis garantier från EU:s institutioner och att förstärka samverkan mellan statliga finansierare och banker är några frågor där arbete pågår för att underlätta för företagen. För att säkerställa att Norrlandsfonden än bättre ska kunna möta behoven av finansiering i norra Sverige föreslår regeringen att stiftelsen 200 miljoner kronor.

Moderna villkor för företagande

För att fler individer ska vilja och våga ta steget att bli företagare är det viktigt med väl fungerande trygghetssystem för företagare. Regeringen avser att öka ambitionerna på området och förbättra trygghetssystemen så att regler och förmåner är bättre anpassade för företagare vid t.ex. föräldraledighet och sjukdom. Se vidare under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning avsnitt 3.6.2.

Utvidgat växa-stöd

Att anställa en person kan vara förenat med stora kostnader och ett stort ansvar för ett litet företag. För att underlätta för enmansföretag att anställa och växa avser regeringen att utvidga växa-stödet, dvs. sänkta arbetsgivaravgifter under en period för enskilda näringsidkare som anställer en första person, till att också omfatta aktiebolag och handelsbolag, enligt de närmare förutsättningar som anges i förslag i denna proposition.

Kortare betalningstider

Långa betalningstider är problematiska för de små underleverantörer som tvingas ligga ute med stora belopp för att deras kunder kräver långa betalningstider eller betalar sina räkningar för sent. Under våren 2017 har diskussioner förts mellan regeringen och näringslivets företrädare om att på eget initiativ ta fram en uppförandekod som rör betalningstider. Diskussionerna pågår fortsatt. I den händelse arbetet inte resulterar i en överenskommelse som åtgärdar problemet avser regeringen att återkomma med lagstiftning på området.

Enklare att driva företag

Förenklingspotentialen med nationella digitala tjänster är stor, inte minst för de företag som

verkar i regeltunga branscher med omfattande myndighetskontakter. Regeringen går därför vidare med att bredda överenskommelsen med Sveriges Kommuner och Landsting om enklare företagande för restaurangnäringen till att även inkludera i besöksnäringen. En liknande förenklingsåtgärd görs även för företag i livsmedelskedjan inom ramen för regeringens livsmedelsstrategi. Tillväxtverket har fått i uppdrag att vara utvecklingsmyndighet för arbetet med ett enklare företagande med mer digitala myndighetskontakter. Regeringen har även gett Tillväxtverket i uppdrag att ta fram förslag på hur myndigheten kan arbeta för att korta handläggnings-tiderna för företag.

Genom att ta tillvara digitaliseringens möjligheter blir kontakten med myndigheter enklare för företag i alla delar av landet. Här är verksamt.se ett centralt verktyg. Regeringens långsiktiga mål för verksamt.se är att företagare enkelt och med hjälp av en hög grad av automatisering ska kunna få personligt anpassad information och vägledning helt digitalt. Därför satsar också regeringen på en förstärkning av Tillväxtverkets och Bolagsverkets arbete med verksamt.se (se avsnitt 3.8.5). Som tidigare uttalats i budgetpropositionen för 2017, utgiftsområde 22 Kommunikationer, avser regeringen att återkomma senast 2018 när det gäller modeller för långsiktig finansiering av förvaltningsutgifter för annan digital infrastruktur, såsom t.ex. verksamt.se och öppen geodata.

Under de senaste åren har företagens administrativa kostnader till följd av regler ökat. Ungefär hälften av den lagstiftning som träffar företag har sitt ursprung i EU. För att bryta kostnadsutvecklingen är det även viktigt att se över lagstiftning som träffar många företag ur ett förenklings- och digitaliseringsperspektiv. Regeringen har därför uppdragit åt Statskontoret att utreda förutsättningarna att utöka Regelrådets uppgifter vad gäller arbetet med införlivande av EU-lagstiftning. Vidare ska Statskontoret även ge förslag på om och hur Regelrådet i sitt granskande arbete bör beakta huruvida nya eller ändrade regler är utformade med hänsyn tagen till den digitala utvecklingen. Inom ramen för arbetet med att förenkla för företagen genom digitalisering överväger regeringen kontinuerligt att se över områden som har särskild betydelse för att göra det enklare för många företag. Ett sådant område är bokföringsområdet.

I betänkandet Kvalificerad välfärdsbrottslighet (SOU 2017:37) anses att det finns skäl att se över Bolagsverkets uppdrag i syfte att stärka dess roll i det brottsförebyggande arbetet.

Kompetensförsörjning

Ett av de vanligaste tillväxthindren för svenska företag är brist på personal med rätt kompetens. Regeringen genomför därför ett kunskapslyft som omfattar totalt 70 000 fler utbildningsplatser till 2019. Utöver detta genomförs riktade satsningar för att förbättra näringslivets kompetensförsörjning.

Regeringen avser förbättra förutsättningarna för industrin att hitta rätt arbetskraft genom att bättre ta tillvara nyanländas kompetens. Bristen på arbetskraft är ett stort hinder för industrins utveckling, samtidigt som ett stort antal nyanlända står i begrepp att träda in på arbetsmarknaden. Regeringen avser därför som ett led i genomförandet av Smart industri att utöka och förlänga satsningen på Jobbsprånget, som matchar arbetsgivare med nyanlända, som har högre utbildning inom områden som är relevanta för industrin.

För att underlätta för små, unga och innovativa företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner lämnar regeringen i denna proposition förslag om lättnader i beskattning av personaloptioner. Om vissa villkor är uppfyllda ska en personaloption inte förmånsbeskattas i inkomstslaget tjänst. Arbetsgivaren ska därmed inte heller betala arbetsgivaravgifter. I stället sker beskattning i inkomstslaget kapital först när de andelar som förvärvats genom utnyttjande av personaloptionen avyttras.

För att förbättra möjligheterna och underlätta för företag som har behov av att rekrytera kompetens från utlandet har regeringen bl.a. gett Migrationsverket i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att förkorta handläggningstiderna för arbetstillstånd. För att också komma till rätta med att utländska arbetstagare har förlorat sitt arbetstillstånd och utvisas på grund av små misstag i förhållande till villkoren för arbetstillstånden har regeringen överlämnat propositionen (prop. 2016/17:212) Möjlighet att avstå från återkallelse av uppehållstillstånd när arbetsgivaren självmant har avhjälpt brister till riksdagen.

En särskild utredare har dessutom fått i uppdrag av regeringen att lämna förslag på författningsändringar som säkerställer att arbetskrafts-

invandrare inte utvisas när arbetsgivaren har begått oavsiktliga mindre fel gällande villkoren för arbetstillstånd. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2017. Se även under utgiftsområde 8 Migration.

3.7.3 Exportera – stärka Sveriges attraktivitet i omvärlden

Globaliseringen innebär att ekonomierna i världens länder blir alltmer sammanflätade. För ett litet exportberoende land som Sverige skapar det enorma möjligheter men innebär också hård konkurrens för vårt näringsliv. Exportstrategin har tagits fram för att stärka svenska företags export och internationalisering. Strategin innehåller även målet att Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turister ska öka.

Intensifierat investeringsfrämjande

Regeringen har initierat ett arbete riktat mot ett mer aktivt och fokuserat investeringsfrämjande. Business Sweden har fått 11,5 miljoner kronor för att bidra till att investerare, industriföretag och industriellt relevanta startupföretag väljer att förlägga produktion, industriella tjänsteverksamhet, forskning, utveckling och testverksamhet i Sverige. Insatsen förväntas tillsammans med ett offensivt främjandearbete från regeringen bidra till att företag väljer att förlägga eller utöka produktion i Sverige. Regeringen kan notera ett ökat intresse för Sverige som investeringsland genom ett ökat antalet utländska investeringar på senare tid. Den utvecklingen vill regeringen stödja. Regeringen har därför även antagit ett antal näringspolitiska strategier och åtgärder för att locka investeringar, företag och människor till Sverige. Som exempel kan nämnas samverkanprogrammen, nyindustrialiseringsstrategin smart industri, regeringens proposition Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft, Test site Sweden på transportområdet, utredningen Sveriges besöksnäring, regeringens proposition En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet, Nationella skogsprogrammet, Maritima strategin och Sveriges mineralstrategi. Därtill har regeringen fortsatt arbetet med att utveckla gynnsamma ramvillkor genom att ex. sänka energiskatten, sänkt skatten på serverhallar och sänkt bolagsskatt.

För att utveckla den svenska konkurrenskraften är internationell uppkoppling central, vilket bl.a. kräver en aktiv och strategisk närvaro på relevanta marknader. Regeringens utlandsbaserade innovations- och forskningsråd är ett led i detta.

Framstående test- och demonstrationsmiljöer

Sverige ska vara ledande i forskning inom områden som bidrar till att stärka den industriella produktionen i Sverige. Regeringen föreslår därför att Vinnova, i enlighet med propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50), tillförs 75 miljoner kronor fr.o.m. 2018 för att utveckla och investera i befintliga miljöer samt stimulera nyetableringar av test- och demonstrationsmiljöer som kan locka internationella investeringar. För samma ändamål bör Vinnova tillföras ytterligare 25 miljoner kronor fr.o.m. 2019. Vinnova har också uppdragits att etablera en nationell samordnande funktion för Testbädd Sverige som ska verka för att det ska bli mer attraktivt för näringsliv och andra aktörer att investera i svenska innovationsmiljöer och öka kommersialiseringen av forskning och innovation i samverkan med berörda aktörer och intressenter.

Väl fungerande marknader

Regeringen arbetar aktivt för att gynna en strikt och enhetlig tillämpning av EU:s statsstödsregler för att garantera jämlika konkurrensförhållanden för svenska företag i Europa. Ett svagare statsstödsregelverk och ojämlika konkurrensvillkor på den inre marknaden leder till att svenska exportföretag riskerar att drabbas negativt och att jobb och produktion flyttas från Sverige.

Förstärkning av besöksnäringen

Besöksnäringen skapar jobb i hela Sverige och ger ofta unga människor och personer med utländsk bakgrund en väg in på arbetsmarknaden. Antalet personer som var sysselsatta med turism ökade med 6,9 procent under 2016. Näringen utgör också en allt större del av den svenska exporten. Den globala turismen förväntas fortsätta att öka rejält. Under de senaste åren är det framför allt de utomeuropeiska besökarna som stått för tillväxten i den svenska besöksnäringen. Regeringen vill stödja den positiva utvecklingen i besöksnäringen och föreslår ytterligare resurser till V.S. VisitSweden AB för att stärka marknadsföringen av Sverige som turistland utomlands (se

avsnitt 3.8.7). I december 2017 förväntas betänkandet lämnas från Utredningen Sveriges besöksnäring – en samlad politik för upplevelsebaserad tillväxt (dir. 2016:83). Det kommer att utgöra ett viktigt underlag för Regeringens fortsatta arbete på området. Det är även av stor vikt att den potential som finns i bl.a. natur- och kulturvärden fortsatt tillvaratas.

Göta kanal

Anläggningen Göta kanal ska vara i ett sådant skick att den är trygg och säker för personer som vistas i kanalens närhet, kan hantera förväntade klimatförändringar och bevara värdefulla kulturmiljövärden. För att genomföra den största renoveringsinsatsen i kanalens historia, där det kulturhistoriska byggnadsverket bevaras och återställs, föreslår regeringen att Göta kanalbolag AB tillförs 80 miljoner kronor 2018, 85 miljoner kronor 2019 och 140 miljoner kronor 2020. Satsningen skapar förutsättningar för framtida kanaltrafik, att Göta kanal fortsatt vidareutvecklas som turistattraktion och samtidigt bevara värdefulla kulturmiljöer.

3.7.4 Särskilda åtgärder – enklare vägar till jobb

En av de största utmaningarna just nu handlar om att fortsätta investera i tillväxt och pressa ner arbetslösheten. Sedan regeringen tillträdde har det skapats många nya arbetstillfällen. För att förstärka denna utveckling behövs fler insatser som riktas mot de grupper som står längre från arbetsmarknaden. Åtgärder som bidrar till att skapa enklare vägar till jobb och fler jobb med lägre kvalifikationskrav behöver vidtas inom flera olika områden.

Enklare och tryggare att anställa med anställningsstöd

För att öka arbetsgivarnas förutsättningar att anställa personer med lönesubventioner kommer stöden förenklas och taket för ersättningen höjas för dem som står längst från arbetsmarknaden, (se utg.omr. 14 avsnitt 3.5). Sammantaget görs bedömningen att färre och mer kraftfulla stöd, harmoniserade regelverk samt förenklade och mer förutsägbara insatser bidrar till att öka arbetsgivares benägenhet att anställa med stöd och därigenom till att minska arbetslösheten. Regeringens reformer av anställningsstöden

kommer även att bidra till ambitionen att skapa bättre förutsättningar för enklare vägar till jobb.

Bemanningsföretag och matchningsaktörer

Förändringarna i anställningsstöden förbättrar bl.a. förutsättningarna för bemanningsföretag och matchningsaktörer att anställa personer med svårbedömd kompetens, t.ex. nyanlända och personer som varit utan arbete en längre tid. Många bemanningsföretag har goda förutsättningar att identifiera dessa personers kompetens och tillhandahålla nödvändig kompetensutveckling inför uthyrning till kundföretaget. Att förbättra förutsättningar för bemanningsföretag och andra matchningsaktörer kan därför bidra till att skapa enklare vägar till jobb för dessa grupper.

Det finns en stor potential bland nyanlända personer och personer som varit utan arbete en längre tid. Regeringens inriktning är att i dialog med det statliga bemannings- och utbildningsföretaget Lernia AB utvärdera möjligheten att ta tillvara denna potential med hjälp av gängse anställningsstöd, vilka är tidsbegränsade. Regeringen ser gärna att fler aktörer uppmärksammar denna potential.

Regeringen anser i relation till detta att det finns anledning att särskilt följa utvecklingen avseende dessa aktörers arbete med personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och användningen av anställningsstöden eftersom det bör kunna bidra till att fler vägar till jobb skapas. Regeringen utesluter dock inte att det kan behövas ytterligare åtgärder. För att säkerställa en önskvärd utveckling där fler seriösa företag i branschen utvecklas som matchningsaktörer avser regeringen att se över behovet av ytterligare insatser i relation till matchningsaktörers medverkan i att skapa enklare vägar till jobb.

Tillväxtverket har under 2017 i uppdrag att genom utlysning främja modeller och initiativ som syftar till att matcha arbetssökande och arbetsgivare med utgångspunkt i företagens behov som finansieras inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Under 2018–2020 görs en satsning inom utgiftsområde 24 Näringsliv för att framgångsrika initiativ ska kunna skalas upp, och för att ytterligare aktörer som erbjuder viktiga länkar in till arbetslivet ska kunna erbjudas stöd.

Tillvarata jobbpotential inom gröna näringar

Inom naturvård och markvård finns arbetsuppgifter som kan utföras av personer med kortare utbildning. Dessa uppgifter ökar till-

gänglighet till friluftsliv och rekreation vilket ger ett mervärde för många människor. Genom att höja ambitionsnivån på de uppgifter som Skogsstyrelsen kan bedriva inom natur- och markvård m.m. skapas förutsättningar för fler praktikplatser och moderna beredskapsjobb åt nyanlända och personer som varit utan arbete en längre tid. Det ger samtidigt personerna kompetens som efterfrågas av näringslivet inom gröna näringar vilket ökar förutsättningarna för anställning i näringslivet (se utg.omr. 23 avsnitt 2.6.4).

Inom Sveriges geologiska undersöknings (SGU) område finns också angelägna uppgifter som i dagsläget inte prioriteras och som kan utföras av personer med kortare utbildning. Myndigheten tillförs medel för att kunna prioritera dessa uppgifter och samtidigt skapa arbetstillfällen för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Trafikverket har under 2017 haft medel avsatta för att inom ramen för underhållsverksamheterna för väg och järnväg, t.ex. slyröjning, ställa krav på att entreprenörer som upphandlas ska ge sysselsättning till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Denna satsning kommer att fortsätta under 2018–2020 (se utg.omr. 22 avsnitt 2.7.1). Även denna satsning bidrar till att personer som står långt från arbetsmarknaden får kompetens som efterfrågas inom gröna näringar.

De medel för naturvårdsinsatser som Naturvårdsverket fördelar utökas (se utg.omr. 20 avsnitt 3.7). Detta bidrar också till fler jobb inom naturvård som kan utföras av personer som står långt från arbetsmarknaden t.ex. nyanlända kvinnor och män. Arbetsuppgifterna innebär t.ex. att rusta och anlägga vandringsleder och sköta skyddad natur genom röjning, stängsling och renhållning.

För att satsningarna på de olika myndigheterna ska koordineras och komplettera varandra kommer myndigheterna få i uppdrag att samarbeta kring de insatser som syftar till att skapa arbetstillfällen inom naturvård, markvård m.m.

Utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden

Det är viktigt att den potential och kompetens som utrikes födda och nyanlända kvinnor har tas tillvara. Därför föreslår regeringen att Tillväxtverket får ett uppdrag att stärka nätverkande och öka kontaktytorna med arbetsmarknaden för

utrikes födda kvinnor. Regeringen föreslår även att en satsning görs för att främja utrikes födda kvinnors företagande.

Fler satsningar som bidrar till enklare vägar till jobb

Som ett led i genomförandet av Smart industri, se avsnitt 3.7.2, utökas och förlängs satsningen på Jobbsprånget, som matchar arbetsgivare med nyanlända, som har högre utbildning inom områden där efterfrågan på arbetskraft är stor, bl.a. inom industrin.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 3.15 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2016	Utfall	221 560	3 652
2017	Anslag	221 746 ¹	223 070
2018	Förslag	237 566	
2019	Beräknat	241 361 ²	
2020	Beräknat	245 515 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 237 567 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 237 567 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystemets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ska ökas med 12 000 000 kronor fr.o.m. 2018 för utökade utgifter med anledning av förslag i propositionen Kunskap i samverkan - för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50). Detta kommer sannolikt att leda till nyanställningar.

Tabell 3.16 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	221 746	221 746	221 746
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 812	7 415	11 359
Beslut	12 008	12 200	12 410
Varav BP18fr. ³	12 000	12 000	12 000
Varav ³			
Ökat förvaltningsanslag - nya uppdrag i forskningsprop	12 000	12 000	12 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	237 566	241 361	245 515

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019 och 2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 237 566 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 Verket för innovationssystem för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 241 361 000 kronor och 245 515 000 kronor.

3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.17 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2016	Utfall	2 645 092	-16 918
2017	Anslag	2 893 335 ¹	2 846 711
2018	Förslag	2 915 255	
2019	Beräknat	3 120 255	
2020	Beräknat	3 200 255	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB för riksmätplatser.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 500 000 000 kronor 2019–2022.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att möjliggöra långsiktiga åtaganden, främst i form av bidrag inom ramen för fleråriga program. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 500 000 000 kronor 2019–2022.

Tabell 3.18 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021–2022
Ingående åtaganden	2 069 585	2 183 344	2 300 000			
Nya åtaganden	1 594 261	1 616 656	1 700 000			
Infriade åtaganden	-1 480 501	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-750 000	-250 000
Utestående åtaganden	2 183 344	2 300 000	2 500 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 300 000	2 300 000	2 500 000			

Regeringens överväganden

Med anledning av förslag i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) ökas anslaget 2018–2020.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 40 000 000 kronor 2018 för att finansiera satsning på elektrifiering av fordonsparken och biodrivmedel inom anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling*. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 15 000 000 fr.o.m. 2018 för att finansiera ökningen av anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem*. Regeringen beräknar att anslaget minskar med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2019 för inrättande av Myndigheten för arbetsmiljökunskap, se vidare utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv anslaget 2:6 *Centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö*.

Tabell 3.19 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	2 893 335	2 893 335	2 893 335
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	100	205 100	285 100
Varav BP18	-55 000	-20 000	-20 000
Varav			
Finansiering: ökning av 1:1 Verket för innovationssystem	-15 000	-15 000	-15 000
Elektrifiering av fordonsparken samt biodrivmedel	-40 000		
Myndigheten för arbetsmiljökunskap		-5 000	-5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	21 820	21 820	21 820
Förslag/beräknat anslag	2 915 255	3 120 255	3 200 255

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 915 255 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 3 120 255 000 kronor och 3 200 255 000 kronor.

3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tabell 3.20 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor			
2016	Utfall	621 625	Anslags-sparande
2017	Anslag	629 962 ¹	Utgifts-prognos 629 962
2018	Förslag	740 629	
2019	Beräknat	751 886 ²	
2020	Beräknat	764 181 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 740 628 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 740 629 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstituterna med ägande under RISE Research Institutes of Sweden AB, liksom utgifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstruktureringsutgifter för RISE-instituterna.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökar med 100 000 000 kronor fr.o.m. 2018 för att förstärka institutens verksamhet.

Tabell 3.21 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	629 962	629 962	629 962
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	10 583	20 319	30 952
Beslut	100 084	101 605	103 267
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	740 629	751 886	764 181

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019 och 2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 740 629 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 751 886 000 kronor och 764 181 000 kronor.

3.8.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	271 072		1 962
2017	Anslag	272 898 ¹	Utgifts-prognos	270 181
2018	Förslag	272 106		
2019	Beräknat	276 650 ²		
2020	Beräknat	280 561 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 272 106 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 271 069 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Regeringens överväganden

Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	272 898	272 898	272 898
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 190	9 834	14 928
Beslut	-5 982	-6 082	-7 265
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	272 106	276 650	280 561

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019 och 2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 272 106 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillväxtverket* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 276 650 000 kronor och 280 561 000 kronor.

3.8.5 1:5 Näringslivsutveckling

Tabell 3.24 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	497 141		13 507
2017	Anslag	460 022 ¹	Utgifts-prognos	463 419
2018	Förslag	1 081 022		
2019	Beräknat	962 022		
2020	Beräknat	827 022		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 2 000 000 kronor per år för 2018–2019 för att finansiera särskilda satsningar för ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagare inom restaurang- och besöksnäring enligt överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting. Anslaget 1:11 *Bolagsverket* minskas med motsvarande belopp. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 200 000 000 kronor 2018 för tillskott till Stiftelsen Norrlandsfonden. Anslaget föreslås även ökas med 10 000 000 kronor 2018 och 15 000 000 kronor per år 2019–2021 för praktikplatser till industrin genom utökat program via Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien för nyanlända ingenjörer och naturvetare. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2018, 30 000 000 kronor för 2019 och 50 000 000 kronor för 2020 för att stödja utveckling av biobränsle till flyg. Anslaget föreslås ökas med 8 000 000 kronor 2018 och 10 000 000 kronor per år 2019–2021 för insatser för förbättrat nätverkande och fler kontaktytor med svensk arbetsmarknad. Regeringen föreslår även att anslaget ska ökas med 50 000 000 kronor 2018 och 60 000 000 kronor per år 2019–2020 för satsningen på matchningsaktörer.

Anslaget föreslås vidare ökas med 20 000 000 kronor 2018, 30 000 000 kronor 2019 och 40 000 000 kronor 2020 för smart industri på regional nivå. Regeringen föreslår också att anslaget ökas med 25 000 000 kronor 2018 och 50 000 000 kronor per år för 2019–2021 för vidareutveckling av en nationell export- och investeringsplattform för smarta städer (Smart City Sweden). Vidare föreslår regeringen att anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2018 och 30 000 000 kronor per år 2019–2021 för satsningen på automationsprogram för små och medelstora företag. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 24 000 000 kronor per år 2018–2020 för satsning på ungt entreprenörskap.

Regeringen föreslår att anslaget tillförs 8 000 000 kronor för 2018 samt 15 000 000 kronor per år för 2019–2021 för satsningen på nyanlända kvinnors företagande. Regeringen föreslår vidare att anslaget ökas med 180 000 000 kronor 2018, 200 000 000 kronor 2019 och 250 000 000 kronor per år 2020 och 2021 samt 60 000 000 kronor per år 2022 och 2023 för satsning på elektrifiering av fordonsparken samt på biogas. Anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* minskas med 40 000 000 kronor 2018 för att finansiera satsningen. Anslaget föreslås tillföras 50 000 000 kronor per år 2018–2020 för socialt företagande.

Anslaget ökas även med 5 000 000 kronor 2018 och 13 000 000 kronor fr.o.m. 2019 för förstärkning av Tillväxtverkets arbete med verksamt.se.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor			
	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	460 022	460 022	460 022
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	623 000	504 000	369 000
Varav BP18	622 000	529 000	607 000
Varav			
Enklare företagande SKL digital förvaltning	2 000	2 000	
Kapitaltillskott Norrlandsfonden	200 000		
Praktikplatser till industrin	10 000	15 000	15 000
Utveckling av biobränsle för flyg	20 000	30 000	50 000
Fler kontaktytor med svensk arbetsmarknad	8 000	10 000	10 000
Stöd till matchningsaktörer	50 000	60 000	60 000
Smart industri på regional nivå	20 000	30 000	40 000
Smart City Sweden	25 000	50 000	50 000
Automationsprogram för små och medelstora företag	20 000	30 000	30 000
Ungt entreprenörskap	24 000	24 000	24 000
Företagande för utrikes födda kvinnor	8 000	15 000	15 000
Elektrifiering av fordonsparken samt biodrivmedel	180 000	200 000	250 000
Socialt företagande	50 000	50 000	50 000
Verksamt.se	5 000	13 000	13 000
Överföring till/från andra anslag	-2 000	-2 000	-2 000
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 081 022	962 022	827 022

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 081 022 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 962 022 000 kronor och 827 022 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 285 750 000 kronor 2019–2021.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 285 750 000 kronor 2019–2021.

Tabell 3.26 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden	91 250	631 073	606 973	1 285 750	696 000	240 000
Nya åtaganden	609 400	268 000	970 527			
Infriade åtaganden	-69 550	-292 100	-291 750	-589 750	-456 000	-240 000
Utestående åtaganden	631 073	606 973	1 285 750			
Erhållet/förslaget bemyndigande	750 000	701 000	1 285 750			

3.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.27 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

2016	Utfall	84 163	Anslags-sparande	462
2017	Anslag	57 951 ¹	Utgifts-prognos	55 028
2018	Förslag	59 735		
2019	Beräknat	60 670 ²		
2020	Beräknat	61 694 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 59 735 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 59 735 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	57 951	57 951	57 951
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 775	2 710	3 734
Beslut	9	9	9
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	59 735	60 670	61 694

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019 och 2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 59 735 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 60 670 000 kronor och 61 694 000 kronor.

3.8.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.29 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

2016	Utfall	139 600	Anslags-sparande	
2017	Anslag	119 606 ¹	Utgifts-prognos	119 606
2018	Förslag	114 613		
2019	Beräknat	129 613		
2020	Beräknat	134 613		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2018, 30 000 000 kronor 2019 och 45 000 000 kronor fr.o.m. 2020 med syfte att stärka marknadsföringen av Sverige som turistland utomlands.

Tabell 3.30 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	119 606	119 606	119 606
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-4 993	10 007	15 007
Varav BP18	15 000	30 000	45 000
Varav			
Förstärkning Visit Sweden AB	15 000	30 000	45 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	114 613	129 613	134 613

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 114 613 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 129 613 000 kronor och 134 613 000 kronor.

3.8.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tabell 3.31 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

År	Utfall	195 926	Anslags-sparande	6 585
2016	Utfall	195 926	Anslags-sparande	6 585
2017	Anslag	197 864 ¹	Utgifts-prognos	201 633
2018	Förslag	239 005		
2019	Beräknat	246 847 ²		
2020	Beräknat	257 121 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 242 942 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 248 746 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.32 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	10 318	0	0	10 318
Prognos 2017	17 500	0	0	17 500
Budget 2018	22 000	0	0	22 000

Tabell 3.33 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	13 461	12 769	693
(varav tjänsteexport)	976		
Prognos 2017	17 850	17 680	170
(varav tjänsteexport)	3 700	3 800	-100
Budget 2018	21 400	21 400	0
(varav tjänsteexport)	8 200	8 200	0

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget utökas med 26 000 000 kronor 2018, 30 000 000 kronor 2019 och 36 000 000 kronor 2020 för att finansiera särskilda insatser för att förfina och utöka

kartläggning och karaktärisering av grundvattenresurser i särskilt utsatta regioner. Regeringen föreslår att anslaget utökas med 8 000 000 kronor per år 2018–2020 för att kunna prioritera angelägna uppgifter som kan utföras av personer med kortare utbildning eller som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Tabell 3.34 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	197 864	197 864	197 864
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	7 117	10 412	14 018
Beslut	34 024	38 571	45 239
Varav BP18 ³	34 000	38 000	44 000
Varav ³			
Skydda dricksvattnet	26 000	30 000	36 000
Gröna jobb	8 000	8 000	8 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	239 005	246 847	257 121

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019 och 2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 239 005 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 246 847 000 kronor och 257 121 000 kronor.

3.8.9 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.35 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

År	Utfall	5 793	Anslags-sparande	1
2016	Utfall	5 793	Anslags-sparande	1
2017	Anslag	5 807 ¹	Utgifts-prognos	5 807
2018	Förslag	5 923		
2019	Beräknat	5 923		
2020	Beräknat	5 923		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2019 och 2020.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet möjliggör beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2019 och 2020.

Tabell 3.36 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	4 525	3 357	4 169		
Nya åtaganden	2 057	3 969	4 000		
Infriade åtaganden	-3 225	-3 157	-3 169	-2 984	-2 000
Utestående åtaganden	3 357	4 169	4 984		
Erhållet/förslaget bemyndigande	5 300	5 000	5 000		

Regeringens överväganden

Tabell 3.37 Härlledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	5 807	5 807	5 807
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	116	116	116
Förslag/beräknat anslag	5 923	5 923	5 923

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 5 923 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 5 923 000 kronor och 5 923 000 kronor.

3.8.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tabell 3.38 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2016	Utfall	13 526		474
2017	Anslag	14 000 ¹	Utgifts-prognos	13 855
2018	Förslag	14 000		
2019	Beräknat	14 000		
2020	Beräknat	14 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Tabell 3.39 Härlledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	14 000	14 000	14 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Miljösäkring av oljelagringsanläggningar* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor och 14 000 000 kronor.

3.8.11 1:11 Bolagsverket

Tabell 3.40 Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2016	Utfall	21 171		1 671
2017	Anslag	22 842 ¹	Utgifts-prognos	21 575
2018	Förslag	53 285		
2019	Beräknat	52 285		
2020	Beräknat	54 285		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden samt förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 8 000 000 kronor 2018 för att bidra till finansiering av insolvensregister enligt EU-förordningen om insolvensförfaranden. Anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet minskas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 2 000 000 kronor per år för 2018 och 2019 för att finansiera särskilda satsningar för ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagare inom restaurang- och besöksnäring. Anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ökas med motsvarande belopp. Anslaget ökas med 22 443 000 kronor per år fr.o.m. 2018 som en följd av att de ändamål och verksamheter som avser kostnadsfritt tillhandahållande av registerinformation inom området digital förvaltning flyttas från utgiftsområde 22 Kommunikationer (prop. 2016/17:100, bet. 2016/17:KU26, rskr. 2016/17:305). Anslaget 2:6 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse* under utgiftsområde 22 Kommunikationer har flyttats till ett nytt anslag 1:18 *Digitaliseringsmyndigheten* under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning och minskas med motsvarande belopp. Anslaget beräknas öka med 7 000 000 kronor per år fr.o.m. 2019 för förstärkning av Bolagsverkets arbete med verksamt.se.

Tabell 3.41 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	22 842	22 842	22 842
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	6 000	5 000	7 000
Varav BP18	6 000	5 000	7 000
Varav			
Enklare företagande SKL digital förvaltning	-2 000	-2 000	
Insolvensregister	8 000		
Verksamt.se		7 000	7 000
Överföring till/från andra anslag	24 443	24 443	24 443
Varav BP18	22 443	22 443	22 443
Varav			
Kostnadsfri bolagsregisterinformation	22 443	22 443	22 443
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	53 285	52 285	54 285

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 53 285 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bolagsverket* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 52 285 000 kronor och 54 285 000 kronor.

3.8.12 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.42 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

År	Utfall	8 327	Anslags-sparande	
2016	Utfall	8 327		
2017	Anslag	8 327 ¹	Utgifts-prognos	8 327
2018	Förslag	8 327		
2019	Beräknat	8 327		
2020	Beräknat	8 327		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 3.43 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	8 327	8 327	8 327
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor och 8 327 000 kronor.

3.8.13 1:13 Konkurrensverket

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket
Tusental kronor

2016	Utfall	147 772	Anslags-sparande	-1 203
2017	Anslag	143 322 ¹	Utgifts-prognos	142 613
2018	Förslag	145 803		
2019	Beräknat	148 136 ²		
2020	Beräknat	150 685 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 145 803 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 145 803 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 3.45 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:13 Konkurrensverket
Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	143 322	143 322	143 322
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 472	4 805	7 354
Beslut	9	9	9
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	145 803	148 136	150 685

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019 och 2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 145 803 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Konkurrensverket* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 148 136 000 kronor och 150 685 000 kronor.

3.8.14 1:14 Konkurrensforskning

Tabell 3.46 Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning
Tusental kronor

2016	Utfall	13 609	Anslags-sparande	194
2017	Anslag	13 661 ¹	Utgifts-prognos	13 520
2018	Förslag	13 804		
2019	Beräknat	13 804		
2020	Beräknat	13 804		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i rådet för forskningsfrågor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor 2019–2021.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet möjliggör beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor 2019–2021.

Tabell 3.47 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden						
Nya åtaganden			12 000			
Infriade åtaganden				-6 000	-3 000	-3 000
Utestående åtaganden			12 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande			12 000			

Regeringens överväganden**Tabell 3.48 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:14 Konkurrensforskning**

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	13 661	13 661	13 661
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	143	143	143
Förslag/beräknat anslag	13 804	13 804	13 804

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 13 804 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 13 804 000 kronor och 13 804 000 kronor.

3.8.15 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal**Tabell 3.49 Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal**

Tusental kronor

2016	Utfall	73 210	Anslags- sparande
2017	Anslag	123 210 ¹	Utgifts- prognos
2018	Förslag	153 210	
2019	Beräknat	154 910	
2020	Beräknat	159 910	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 80 000 000 kronor 2018 för drift och omfattande renovering av kanalen. Vidare beräknas anslaget ökas med 85 000 000 kronor 2019 och 140 000 000 kronor 2020 för samma ändamål.

Tabell 3.50 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	123 210	123 210	123 210
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	30 000	31 700	36 700
Varav BP18	80 000	85 000	140 000
Varav			
2017:BP18:3: Upprustning och drift av Göta Kanal	80 000	85 000	140 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	153 210	154 910	159 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 153 210 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Upprustning och drift av Göta kanal*. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 154 910 000 kronor och 159 910 000 kronor.

3.8.16 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 3.51 Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

2016	Utfall	14 470	Anslags-sparande	23 080
2017	Anslag	23 200	¹ Utgifts-prognos	31 867
2018	Förslag	23 200		
2019	Beräknat	24 850		
2020	Beräknat	24 850		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

Tabell 3.52 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	23 200	23 200	23 200
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut		1 650	1 650
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	23 200	24 850	24 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 23 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 24 850 000 kronor och 24 850 000 kronor.

3.8.17 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

2016	Utfall	5 000	Anslags-sparande	1 000
2017	Anslag	1 000 ¹	Utgifts-prognos	1 000
2018	Förslag	1 000		
2019	Beräknat	1 000		
2020	Beräknat	1 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda bolag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny eller befintlig statlig bolagsverksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 3.54 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:17 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	1 000	1 000	1 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga bolag* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor och 1 000 000 kronor.

3.8.18 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.55 Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

2016	Utfall	15 857	Anslags-sparande	1 923
2017	Anslag	17 780 ¹	Utgifts-prognos	16 627
2018	Förslag	17 780		
2019	Beräknat	17 780		
2020	Beräknat	17 780		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Regeringens överväganden

Tabell 3.56 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	17 780	17 780	17 780
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	17 780	17 780	17 780

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 17 780 000 kronor och 17 780 000 kronor.

3.8.19 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.57 Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

2016	Utfall	18 445	Anslags-sparande	
2017	Anslag	18 000 ¹	Utgifts-prognos	19 502
2018	Förslag	18 000		
2019	Beräknat	18 000		
2020	Beräknat	18 000		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Regeringens överväganden

Tabell 3.58 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	18 000	18 000	18 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor och 18 000 000 kronor.

3.8.20 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 3.59 Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

2016	Utfall	279 453	Anslags-sparande	
2017	Anslag	309 461 ¹	Utgifts-prognos	309 461
2018	Förslag	309 472		
2019	Beräknat	269 472		
2020	Beräknat	159 472		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi Företagspartner AB, för marknadskompletterande finansiering och företagsrådgivning.

Regeringens överväganden

Tabell 3.60 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	309 461	309 461	309 461
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	11	-39 989	-149 989
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	309 472	269 472	159 472

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 309 472 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 269 472 000 kronor och 159 472 000 kronor.

3.8.21 1:21 Patent- och registreringsverket

Tabell 3.61 Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

2016	Utfall		Anslags-sparande	
2017	Anslag	315 588 ¹	Utgifts-prognos	312 329
2018	Förslag	317 386		
2019	Beräknat	321 464 ²		
2020	Beräknat	332 020 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 316 402 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 321 239 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.62 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomstittel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016		289 162	297 174	-8 012
Prognos 2017	278 838			
Budget 2018	281 150			

Tabell 3.63 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	21 850	23 582	-1 732
(varav tjänsteexport)	13 440	8 436	0
Prognos 2017	31 100	30 300	800
(varav tjänsteexport)	15 550	-	
Budget 2018	32 500	32 050	450
(varav tjänsteexport)	16 250	-	

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 3 500 000 kronor 2018 med anledning av att namnverksamheten överförs till Skatteverket fr.o.m. den 1 juli 2017. Av samma skäl beräknas

anslaget minska med ytterligare 1 000 000 kronor fr.o.m. 2019.

Tabell 3.64 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	315 588	315 588	315 588
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 298	10 432	16 067
Beslut	-3 500	-4 556	365
Varav BP18 ³	-3 500	-4 500	-4 500
Varav ³			
Namnverksamheten	-3 500	-4 500	-4 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	317 386	321 464	332 020

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019 och 2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 317 386 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 321 464 000 kronor och 332 020 000 kronor.

3.9 Övrig statlig verksamhet

3.9.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529).

Tabell 3.65 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	376 672	394 450	407 727	-13 277
Prognos 2017	265 000	397 400	467 200	-66 800
Budget 2018	267 000	441 800	463 300	-21 500

Tabell 3.66 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	105 237	93 985	11252
(varav tjänsteexport)	2 531	2 257	274
Prognos 2017	74 300	85 800	-11 500
(varav tjänsteexport)	2 300	2 600	-300
Budget 2018	72 200	85 600	-13 400
(varav tjänsteexport)	2 200	2 600	-400

3.9.2 Patentombudsnämnden

Patentombudsnämnden finansieras genom avgifter.

Tabell 3.67 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	0	1 060	835	225
Prognos 2017	0	1 116	1 095	21
Budget 2018	0	1 080	935	145

3.9.3 Revisorsinspektionen

Revisorsinspektionen finansieras genom avgifter. För 2016 uppgick de totala avgiftsintäkterna till 40 029 000 kronor. Huvuddelen av intäkterna, 23 676 000 kronor, avsåg tillsyn. Myndighetens kostnader uppgick till 33 632 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 22 444 000 kronor. Vid utgången av 2016 hade Revisorsinspektionen ett positivt myndighetskapital om 14 501 000 kronor.

Tabell 3.68 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016		40 029	33 632	6 397
Prognos 2017	25	36 925	40 000	-3 050
Budget 2018		36 576	41 592	-5 016

4 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- Export- och investeringsfrämjande.
- Handelspolitik och EU:s inre marknad.

Verksamheten syftar till att skapa hållbar tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att bl.a. främja exporten och utländska investeringar i Sverige.

Det sker också genom att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden.

Inom utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter: Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt ansvaret för den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK).

Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund. Alla statsråd har ett ansvar för att bidra till handels- och investeringsfrämjande inom sitt saksområde men EU- och handelsministern är huvudansvarig.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor

	Utfall 2016	Budget 2017 ¹	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
<i>Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande</i>						
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	25	25	24	25	25	26
2:2 Kommerskollegium	83	86	86	87	89	90
2:3 Exportfrämjande verksamhet	357	362	375	382	390	211
2:4 Investeringsfrämjande	62	62	62	73	68	58
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	20	21	20	21	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	31	31	31
Summa Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	578	586	599	630	654	487

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

4.3 Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Målen för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är:

- Högsta möjliga grad av frihandel.
- En effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU.
- Ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO).
- Ökade handelsutbyten mellan Sverige och världen.
- Ökade utländska investeringar i Sverige (se även avsnitt 2.4).

Målet beslutades i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98).

Regeringen vill främja en fri och rättvis världshandel. Regeringen arbetar för progressiva internationella handelsavtal och för att riva handels hinder samtidigt som Sverige står upp för arbetstagare, miljön, människors hälsa och djurvälfärd. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

4.4 Resultatredovisning

Regeringens samlade bedömning är att insatserna inom utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande har bidragit till att uppfylla målen för området.

Indikatorer och bedömningsgrunder som används för att följa upp måluppfyllelsen bygger framför allt på statistik och rapporter från myndigheter och andra organisationer. Dessa resultat avser nästan uteslutande företag. I de fall där resultaten avser individer sker redovisning uppdelat på kön när sådana data finns att tillgå. Den individbaserade statistiken behöver vidareutvecklas för framtida redovisningar.

4.4.1 Exportfrämjande

Exportfrämjandet syftar till att förbättra förutsättningarna för svenska företag att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger.

Sveriges exportstrategi

När regeringen tillträdde 2014 var exporten inte längre det draglok för svensk ekonomi som tidigare. Efter nedgången som följde av finanskrisen 2008 och 2009 hade exportens återhämtning varit svag. Den svaga tillväxten i Europa, dit den största delen av Sveriges export går, hade

inte kunnat kompenseras med ökad export till tillväxtmarknaderna i framför allt Asien. För att stärka svenska företags export- och internationaliseringsmöjligheter på viktiga marknader och öka antalet exporterande företag presenterade regeringen en exportstrategi i september 2015. Målen i strategin är att:

- Öka exporten, både i absoluta tal och som andel av BNP.
- Öka Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turister.
- Öka andelen exporterande företag.
- Öka deltagandet av svenska företag i den globala ekonomin.

Exportstrategin bidrar till det övergripande målet om att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet till år 2020.

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga att exportera. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Sveriges export- och investeringsråd, (Business Sweden).

Det statliga uppdraget till Business Sweden omfattar i enlighet med preciseringarna i riktlinjebeslutet från regeringen: grundläggande exportservice, småföretagsprogram och riktat exportfrämjande.

Inom det riktade exportfrämjandet ingår bl.a. delegationsresor, seminarier och andra affärsnära insatser för främjandet av svenska företags affärsmöjligheter inom t.ex. system- och projektexport och internationell upphandling med särskilt fokus på nya tillväxtmarknader och FN-systemet.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Handelsfrämjande är en av utrikesförvaltningens kärnverksamheter. Svenska ambassader och generalkonsulat bedriver sin främjandeverksamhet i enlighet med en främjandeplan som ingår i verksamhetsplaneringen. Planen utarbetas i samarbete med andra främjandeaktörer inom Team Sweden och omfattar både export- och investeringsfrämjande samt kulturfrämjande och Sverigeinformation.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Sveriges exportstrategi

För att kunna göra systematiska uppföljningar av målen för exportstrategin har indikatorer som främst fokuserar på målen tagits fram. Det gäller framför allt att ta fram statistik som kan mäta prestationer inom varje målformulering. De primära målindikatorerna är:

- Sveriges totala export samt som andel av BNP.
- Värdet av ingående utländska investerings-tillgångar till eller i Sverige.
- Antalet gästnätter för utländska besökare.
- Antalet inresande internationella studenter.
- Andelen och antalet exporterande företag.
- De små och medelstora företagens exportutveckling.
- Antalet företag som har haft export och eller import under det gångna kalenderåret.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Resultatindikatorer för Business Swedens exportfrämjande verksamhet, området Grundläggande exportservice är:

- Antal besvarade förfrågningar.
- Antal besök på hemsidan, samt analys av besöksstatistiken.
- Antal och lokalisering av utlandskontor inklusive förändringar under året.
- Antal handelshinder som anmälts till Kommerskollegium.

För området Småföretagsprogrammet är indikatorerna:

- Antal och lokalisering av regionala exportrådgivare inklusive förändringar under året.
- Antal företag som deltagit i Småföretagsprogrammets olika delar.
- Uppgift på aggregerad nivå om vilka nya marknader som företagen har valt att försöka utveckla exporten till som en följd av insatsen.
- Företagens bedömning på aggregerad nivå av om deltagandet medfört att de kommer att göra exportaffärer till följd av insatsen.

- Företagens bedömning på aggregerad nivå av om deltagandet medfört att de gjort exportaffärer helt eller delvis till följd av insatsen.

För området Riktat exportfrämjande är indikatorerna:

- Antal genomförda insatser per marknadsområde.
- Antal deltagande företag utifrån storlek.
- Antal deltagande företag fördelat på storlek.
- Företagens egen bedömning efter genomförd insats av om den bidragit till nya eller förstärkta affärskontakter.
- Företagens egen bedömning av om insatsen kommer att leda till nya exportaffärer.
- Företagens egen bedömning efter genomförd insats av om den helt eller delvis bidragit till nya exportaffärer.
- Antal insatser som genomförts genom upphandlingar och som genomförts med finansiering av internationella finansieringsinstitutioner och i redovisningen ange sektor, typ av företag (konsult/leverantör) och storlek.
- Antal svenska företag som är registrerade i FN:s leverantörsdatabas och procentuell förändring jämfört med föregående år.

Därutöver ska Business Sweden bl.a. redovisa och analysera företagens övergripande uppfattning om Business Sweden och dess tjänster i ett Nöjd-Kund-Index, eller på motsvarande sätt.

Främjandet av projektexport och internationell upphandling

De indikatorer som används för att redovisa resultaten för främjandet av projektexport och internationell upphandling är:

- Antal små och medelstora företag som deltog i en insats och deras andel av det totala antalet deltagande företag.
- Andel av de deltagande företagen som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden.
- Andel av de deltagande företagen som inte skulle ha bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum

- andel av de deltagande företagen som ansåg att insatsen var värdefull.
- Andel av de deltagande företagen som fick affärskontakt med potentiell kund.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten av utlandsmyndigheternas främjandeplaner är deras egna uppsatta målformuleringar med kommentarer kring regioner och fokusområden.

Resultat

Sveriges exportstrategi

Exportstrategins primära måldata indikatorer utvecklades under 2016 resultatet positivt.

Den totala exporten ökade med 0,9 procent enligt SCB. Exportens andel av BNP var den enda indikator som utvecklades negativt, vilket delvis kan förklaras av den starka svenska BNP-tillväxten.

De utländska direktinvesteringstillgångarna i Sverige ökade med 2,8 procent. Antalet gästnätter från utlandet ökade med en halv miljon nätter under 2016 och uppgick till 15,6 miljoner nätter, motsvarande 3,3 procent. Ökningen är större bland de utomeuropeiska besökarna. Antalet internationella studenter vid svenska universitet och högskolor ökade enligt SCB med 5,7 procent och under läsåret 2015/16 studerade 35 100 internationella studenter i Sverige, varav 52 procent kvinnor och 48 procent män. Under 2016 beviljades 6 380 arbetstillstånd av Migrationsverket för högre kvalificerade yrken och arbeten, vilket är en ökning med 614 stycken eller motsvarande 10,6 procent jämfört med 2015.

Antalet exporterande företag med minst en anställd ökade under 2016 med 1,4 procent och uppgår nu till 22 822 företag. Andelen exporterande företag ligger dock kvar på samma nivå som 2015, omkring 10 procent av det totala antalet företag. De små och medelstora företagens exportutveckling var positiv under 2016. Under 2016 fanns det 37 853 företag som hade export och/eller import vilket är en ökning med 0,8 procent från 2015.

Exportstrategin innehåller 22 insatser inom export- och investeringsfrämjande, turismfrämjande, talangattraktion och Sverigefrämjande. Genom den exportoffensiv som lansera-

des i vårändringsbudgeten 2015 (prop. 2014/15:99) möjliggjordes finansiering av insatserna, som redovisas under respektive avsnitt i denna proposition.

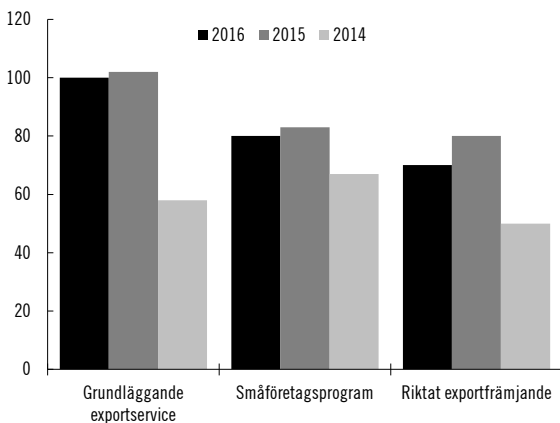
Inom ramen för arbetet med exportstrategin har en funktionell och samlad struktur för samordning av export- och investeringsfrämjandet skapats – Team Sweden. I Team Sweden ingår representanter för relevanta departement, centrala statliga myndigheter, organisationer och statligt ägda bolag med uppdrag att stödja näringslivets export och internationalisering. Dialog hålls där också regelbundet med näringslivet om exportstrategins genomförande.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Diagram 4.1 visar hur det statliga uppdraget för exportfrämjande fördelar sig på olika verksamhetsområden enligt riktlinjebeslutet för de tre senaste åren.

Diagram 4.1 Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet

(Belopp i miljoner kronor)

Källa: Business Sweden.

Inom Grundläggande exportservice har antalet direkta förfrågningar minskat medan antalet kunder som söker svar på sina frågor via organisationens webbplats har ökat. De direkta förfrågningarna minskade 2016 till ca 11 500 och antalet besökare på hemsidan ökade till 27 400.

Business Sweden har ett uppdrag att via sina utlandskontor rapportera in handelshinder till Kommerskollegium. Sammanlagt rapporterades 15 handelshinder in under året.

Tabell 4.2 Grundläggande exportservice

	2016	2015	2014
Besvarade förfrågningar	11 500	11 700	11 000
Besök på hemsidan	27 400	26 800	24 700
Antal anmälda handelshinder	15	55	34

Källa: Business Sweden.

Inom Småföretagsprogrammet hade de regionala exportrådgivarna år 2016 kontakt med 1 634 unika företag inom programmet Steps to Export. Antalet AffärsChansprojekt ökade till 262 projekt. Tjänsten Connect lanserades 2012 och finansieras till hälften av det statliga uppdraget. 106 unika företag använde sig av tjänsten i 345 projekt. Ökningarna har möjliggjorts genom förstärkningen av den regionala exportrådgivningen i exportstrategin. Inom exportstrategin ansvarar Business Sweden även för uppdraget att stödja innovativa och tidigt internationaliserade företag, s.k. Born Globals, som påbörjades under 2016. Man ansvarar också för satsningen på att vinna stora strategiska exportaffärer.

Tabell 4.3 Småföretagsprogrammet

	2016	2015	2014
Steps to export – deltagande företag	1 634	1 517	1 285
AffärsChans-projekt	262	224	145
Connect-projekt	345	327	455

Källa: Business Sweden.

Under 2016 genomfördes en kommunikationskampanj i syfte att öka den samlade kännedomen om det offentliga stöd som erbjuds, om aktörerna i Team Sweden, samt kännedomen om Business Sweden och dess tjänster.

Nöjd-Kund-Index för Business Sweden på aggregerad nivå var 76, vilket är en ökning jämfört med föregående år.

Tabell 4.4 NKI exportfrämjande, aggregerad nivå

	2016	2015	2014	2013
Nöjd-Kund-Index, aggregerad nivå	76	67	70	68

Källa: Business Sweden.

Av de företag som har deltagit i någon av de statligt finansierade aktiviteter som Business Sweden erbjuder har 40 procent svarat att deras deltagande lett till nya affärer och 71 procent att de tror att aktiviteten kommer att leda till affärer i ett senare skede. Drygt hälften, 56 procent, av

företagen bedömer att Business Swedens satsning har bidragit till att de har etablerat nya eller förstärkta affärskontakter. Knappt hälften, 44 procent, av företagen anger att det är första gången företaget genomför affärsutveckling på den aktuella marknaden.

Antalet svenska företag som är registrerade i FN:s leverantörsdatabas har fortsatt att öka under 2016. FN-systemets upphandling från svenska leverantörer och konsulter ökade med 20 procent under året.

Tabell 4.5 Riktat exportfrämjande

	2016	2015	2014
Deltagande har lett till nya affärer	40%	37%	45%
Deltagande kommer att leda till nya affärer	71%	67%	67%
Etablerat nya eller förstärkta affärskontakter	56%	48%	50%
Antalet svenska företag registrerade i FN:s leverantörsdatabas	532	508	37

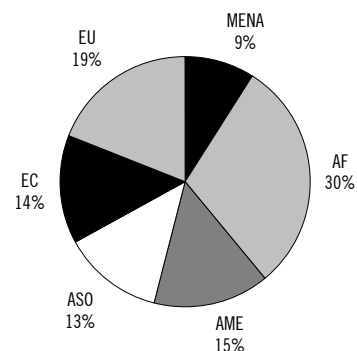
Källa: Business Sweden.

Främjandet av projektexport och internationell upphandling

Bidragen till affärsnära insatser för främjandet av svenska företags affärsmöjligheter inom projektexport och internationell upphandling på tillväxtmarknader och FN-systemet uppgick under 2016 till 9,52 miljoner kronor fördelat på 31 insatser (se diagram 4.2 och diagram 4.3). Tabell 4.6 visar det aggregerade resultatet av 23 insatser (motsvarande 8,8 miljoner kronor) där slutredovisning inkommit. Sammanlagt 309 företag har deltagit i insatserna. Det aggregerade resultatet visar att insatserna bidragit till att 39 procent av de deltagande företagen, varav 56 procent är små och medelstora företag, har tagit steget till nya marknader och att 42 procent uppger att de inte skulle ha gjort det om insatsen inte ägt rum. 76 procent uppger att de fått kontakt med kund vilket är ett första steg mot affär.

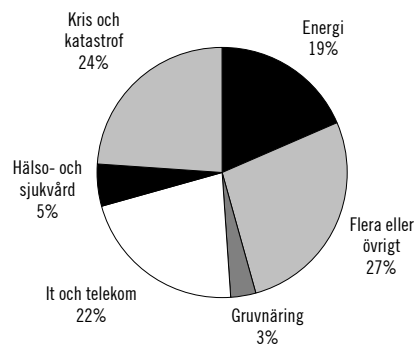
Insatser gentemot FN-systemet genererade högst andel nya företag på marknaden (62 procent). Asien var den region där företagen rankade marknadspotentialen högst. I MENA-regionen deltog högst andel små och medelstora företag (66 procent). Insatserna i MENA-regionen genererade också flest affärer direkt i anslutning till insats (39 procent).

Diagram 4.2 Projektexportfrämjande – fördelning per region

Källa: Business Sweden.

Diagram 4.3 Projektexportfrämjande – fördelning per sektor

Källa: Business Sweden.

Tabell 4.6 Projektexportfrämjande – aggregerat resultat

Procent

Resultatindikator	2016	2015	2014	2013
Andel små och medelstora företag	56	46	50	52
Andel företag som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden	39	42	41	43
Andel företag som inte skulle bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum	42	34	35	23
Andel företag som ansåg att insatsen var värdefull	99	94	89	81
Andel företag som fick kontakt med potentiell kund	76	84	84	77
Andel företag som angav att insatsen bidragit till affär direkt i anslutning till insats	15	18	26	17

Källa: Business Sweden.

Hållbart företagande

Regeringens mer ambitiösa politik inom hållbart företagande drivs vidare. Arbetet sker med utgångspunkt i skrivelsen om hållbart företagande (skr. 2015/16:69) och Sveriges nationella handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter. Hållbart företagande omfattar enligt regeringens definition mänskliga rättigheter, anständiga arbetsvillkor, hänsyn till miljö och klimat och anti-korruption. Till detta kommer också jämställdhet, barnrättsperspektivet, mångfald, affärsetik och beskattning.

Från och med 2015 finansieras verksamheten vid CSR-centret vid ambassaden i Peking via utgiftsområdet. CSR-centret utgör en viktig del i de bilaterala relationerna inom ramen för det svenska export- och investeringsfrämjandet, och syftar till att öka kunskapen om hållbart företagande i Kina. Under året har också bl.a. Business Sweden fått ytterligare resurser för att utveckla sitt arbete inom området. Ett informationspaket kring hållbart företagande har tagits fram till deltagande företag i delegationsresor. UD har även tagit fram en webbutbildning för ambassaderna i syfte att höja kunskapen och stötta dem i dialogen med företag. Sverige har också bidragit finansierat till Global Compacts och organisationen Shifts verksamhet inom hållbart företagande respektive företagande och mänskliga rättigheter (från utgiftsområde 7).

Analys och slutsatser

Sveriges exportstrategi

Exportstrategin är formulerad i 22 insatser. Med insatserna ville regeringen möta de utmaningar som den svenska exporten står inför:

- Svensk export måste i högre utsträckning nå tillväxtmarknaderna.
- Fler små och medelstora företag måste våga och vilja exportera.
- Svenska varor, tjänster och system måste nå ännu högre upp i förädlingskedjan.
- Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turister måste öka.
- Den globala handeln måste hållas öppen.

Dessa utmaningar relaterar till målen för utgiftsområdet (se under 4.3). Av de nio primära målindikatorerna som tagits fram (se ovan under 4.4.1) visar åtta på positiva resultat. Många av de 22 insatserna har också börjat visa resultat, som beskrivs ovan eller på annan plats. Insatserna är av varierande karaktär och storlek och ansvaret för genomförandet är fördelat på många olika statliga myndigheter och aktörer varför de beskrivs på olika ställen i denna proposition. De är därmed inte heller automatiskt jämförbara. Fler resultat torde kunna noteras under kommande år.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

En rad faktorer påverkar resultatet av exportfrämjandet, alltifrån den internationella konjunkturen (makroperspektivet) till det enskilda företagets egen bedömning av exportmöjligheter (mikroperspektivet). Till detta kommer svårigheten att bevisa det direkta orsakssambandet mellan en enskild främjandeinsats och målet att öka svensk export. Den samlade bilden av insatser i kombination med kvantitativa och kvalitativa uppföljningsmetoder ger dock en god uppfattning om samband och kan därmed användas för att redovisa resultat. Grunden för analysen

kring måluppfyllelsen utgörs därför av flera olika indikatorer.

Inom ramen för Sveriges exportstrategi och Team Sweden-arbetet, inrättandet av regionala exportcentra samt skapandet av en gemensam ingång för information om export och import via verksamt.se har samarbetet mellan myndigheter, organisationer och regionala aktörer utvecklats och fördjupats, vilket gagnar de svenska företagen.

Mot bakgrund av exportoffensiven har Business Sweden fått utökade uppdrag för tillväxtmarknader, regional exportrådgivning och strategiska affärer/FN. Business Sweden har förstärkt närvaron på tillväxtmarknader av intresse för svensk export och den regionala exportrådgivningen i alla delar av landet genom en s.k. hubbverksamhet. Business Sweden medverkar också i regeringens satsning på regionala exportcentra. Vidare identifierar och projektleder Business Sweden satsningar på strategiska affärer respektive innovativa och tidigt internationella företag ("Born Globals") samt främjar svenska företags deltagande i upphandlingar inom FN/internationella organisationer.

Resultatindikatorerna visar att företagen överlag uppskattar Business Swedens tjänster och att det finns ett samband mellan deltagande och nya konkreta affärsmöjligheter på exportmarknaderna. De nya eller förstärka satsningarna med anledning av exportstrategin har börjat visa resultat under året. Den samlade bedömningen är att verksamheten har främjat svenska företags export och bredare internationalisering samt att dess resultat står i proportion till verksamhetens mål och kostnader.

Främjandet av projektexport och internationell upphandling

Verksamheten inom området har bidragit till målet om ökad exportförmåga. Resultaten visar att fler företag, varav en hög andel små- och medelstora företag, tagit steget till marknader som växer liksom att så skett tidigare än om insatserna inte skulle ha ägt rum. Sammantaget har verksamheten bidragit till förutsättningarna för att den svenska exporten ska öka till tillväxtmarknader samt att fler företag tagit steget till bl.a. FN-marknaden. 99 procent av de företag som deltog i insatserna ansåg att dessa var värdefulla, vilket tyder på att verksamheten motsvarade företagens förväntningar. Satsningen på att få fler svenska leverantörer att vinna affär-

er i FN-systemets upphandling har under 2016 lett till en ökad försäljning.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Utlandsmyndigheterna har under 2016 medverkat i riktade export- och investeringsfrämjande aktiviteter i flertalet länder där Sverige har permanenta beskickningar. Ofta har synergier med det bredare Sverige-främjandet utnyttjats. I över 60 länder har lokala Team Sweden-kretsar etablerats. Nya ambassader som stöder svenska företag med kontakter har öppnats i Filippinerna, Tunisien och Peru. Resultaten av aktiviteterna har redovisats i samband med verksamhetsdialogen.

4.4.2 Investeringsfrämjande

Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera utländska investeringar till Sverige som skapar sysselsättning eller tillför kapital, kompetens och marknader till det svenska näringslivet i hela landet. Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) ansvarar för det statligt finansierade investeringsfrämjandet. Nära samverkan sker med regionala näringslivsorganisationer.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer som Business Sweden använder för att redovisa resultaten som underlag för regeringens bedömningar är:

- Besvarade förfrågningar från utländska investerare.
- Utvecklingen av utländska investeringar globalt och i Sverige.
- Förhållanden och åtgärder som påverkar förutsättningarna för utländska investeringar i Sverige.
- Antal besök på hemsidan för investeringsfrämjande samt en analys av besöksstatistiken.
- Antalet genomförda informationsinsatser inklusive framtagning av rapporter, faktablad och annan information.

Inom riktade investeringsfrämjande insatser ska Business Sweden rapportera kring:

- Marknadsföring av investeringsmöjligheter i hela Sverige inom identifierade styrkeområden.
- Samverkan med andra nationella, regionala och lokala aktörer med investeringsfrämjande uppdrag och den information som erbjudits utländska investerare.
- Antalet pågående investeringsprocesser, inklusive arbetet med att attrahera fler direkta flyglinjer till Sverige.
- Antalet högkvalitativa utländska investeringar, till vilka Business Sweden på ett betydande sätt medverkat, redovisade per typ av investering, bransch och ursprungsland.

Resultat

Under 2016 arbetade Business Sweden med ca 1 100 öppna investeringsprocesser där det finns potentiella investeringar varav 500 var nya investeringsprocesser och 65 resulterade i ett investeringsbeslut. Enligt organisationens bedömningsmall var 25 av dessa av hög kvalitet.

Av det totala antalet investeringar utgjorde etableringar 36 (affärssamarbeten 13, kapitalinvesteringar 11 och övriga 5). Den största sektorn var service och infrastruktur tätt följd av IT/telekom. Flest investeringar skedde i Stockholms respektive Skåne län. Vad gäller antal investeringar per ursprungsland skedde flest investeringar från USA (9) därefter Storbritannien (8) och Kina (6). Investeringarna från Indien föll från 8 investeringar år 2015 till 2 år 2016.

För att öka kännedomen om och intresset för Sverige som investeringsland har organisationen producerat informationsmaterial, deltagit i mässor och förmedlat information via digitala kanaler. Webbplatsen har haft 134 300 unika sidvisningar varav 88 104 från utlandet. Flest sidvisningar skedde från USA, Storbritannien och Indien.

Uppdraget att attrahera utländska investeringar förutsätter ett nära samarbete med regionala investeringsfrämjande organisationer samt utlandsmyndigheterna. Samverkan mellan Business Sweden och regionerna har skett i en majoritet av investeringarna.

Kundnöjdheten inom investeringsfrämjandet har minskat något till 89 av 100.

Inom ramen för exportstrategin har investeringsfrämjandet förstärkts och en bredare samverkan initierats i en särskild Team Sweden-gruppering för investeringsfrämjande. Business Sweden har på uppdrag av regeringen analyserat konsekvenserna för investeringsfrämjandet vid ett brittiskt utträde ur EU och dess inre marknad.

Tabell 4.7 Investeringsfrämjande

	2016	2015	2014
Öppna investeringsprocesser	1 100	1 000	650
Nya investeringsprocesser	500	850	
Investeringsbeslut	65	70	53
varav etableringar	36	36	11
varav affärssamarbeten	13	20	29
varav kapitalinvesteringar	11	9	9
varav övriga investeringar	5	5	4
Unika sidvisningar webbplats	134 300	102 400	119 900
varav från utlandet	88 104	65 300	76 900
Nöjd -Kund-Index	89	90	89

Källa: Business Sweden.

Analys och slutsatser

Under 2016 har Business Swedens arbete med investeringsfrämjandet fortsatt att utvecklas. Utländska investeringar har under årets gång fört med sig arbetstillfällen, kapital, kompetens samt utvecklings- och samarbetsmöjligheter för det svenska näringslivet, men Sverige presterar sämre än flertalet jämförbara länder sett till antalet investeringar under den senaste tioårsperioden, varför förbättringspotential fortfarande torde finnas.

Resultatindikatorerna visar en positiv utveckling för investeringsfrämjandet.

4.4.3 Exportfinansiering

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Exportkreditnämnden

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- Garantivolym: garantier respektive utfästelser.
- Antal affärer.

- Antal kunder: dels totalt, dels antalet nya respektive små och medelstora företag (SME).
- Finansiellt resultat.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

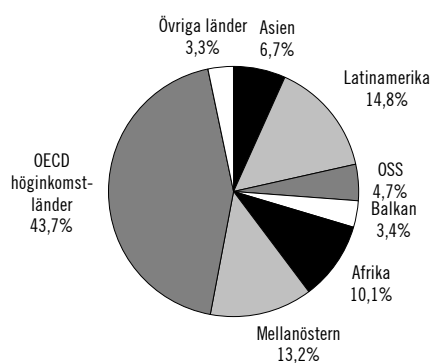
- Det mervärde som SEK tillför genom att tillhandahålla exportkrediter.
- Kundfinansieringar (fördelat på direktutlåning till exportföretag och exportkrediter till köpare av svenska varor och tjänster).
- Rörelseresultat och årets resultat, CIR-systemet: nya krediter, utestående krediter och utestående offerter samt resultat i CIR-systemet.

Resultat

Exportkreditnämnden

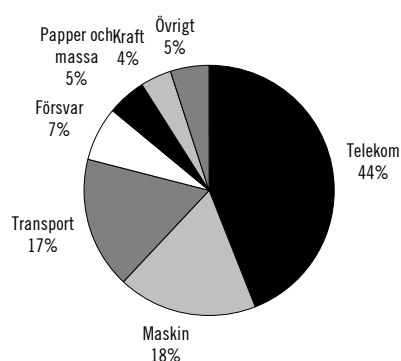
Efter 2015 när Exportkreditnämnden (EKN) hanterade sin största affär någonsin, är garanti-givningen tillbaka på en nivå som motsvarar utvecklingen tidigare år. Under året genomfördes 1 821 affärer i 130 länder (2015: 1 557 affärer i 119 länder).

Diagram 4.4 Nya garantier fördelade på världsmarknader

Källa: Exportkreditnämnden.

Diagram 4.5 Nya garantier fördelade på bransch

Källa: Exportkreditnämnden.

Efterfrågan på garantier i OECD:s höginkomstländer ökade, mycket tack vare två stora telekommunikationsaffärer, medan utvecklingen i flera tillväxt- och utvecklingsregioner varit mer osäker. Det är fortsatt telekommunikation och försvar som står för större delen av utestående offerter och garantier.

Satsningen på att nå ut till fler små och medelstora företag är en del av exportstrategin. Den har gett resultat genom ökad efterfrågan på garantier, sett både till antalet garanterade affärer och garantivolym. Under 2016 ställde EKN ut garantier för 2,5 miljarder kronor för små och medelstora företag vilket var i nivå med föregående år. Antalet kunder i det här segmentet ökade från 263 till 271 under året, varav 79 var nya kunder. De små och medelstora företagen som genomför affärer med hjälp av EKN representerar många branscher men den största delen av garantivolymen är företag som säljer utrustning till tillverkningsindustrin.

Exportkreditnämnden bedömer om det finns risk för negativ påverkan på människor och miljö, i den verksamhet där den exporterade varan eller tjänsten ska användas. EKN ställer krav på hållbar och ansvarsfull hantering av risker. Exportkreditnämnden har under året beslutat om en genomförandeplan för att verka för de nationella miljömålen.

EKN:s negativa resultat för 2016 har uppkommit på grund av skadestånd. Både skadeståndbetalningar och skadeståndreserveringar ökade under året. Samtidigt har det finansiella resultatet stärkts tack vare realiseringar av placeringar, starkare valutarresultat samt ökade förväntade ränteintäkter på premiefordringar.

Tabell 4.8 Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet

Miljoner kronor

	2016	2015	2014
Nya offerter	52 031	81 105	54 243
Nya garantier	43 610	90 056	26 695
Premieintäkter	1 534	1 516	1 476
Kostnader skador	1 529	476	537
Resultat	-1 057	194	1 824

Källa: Exportkreditnämnden.

Tabell 4.9 Översikt avseende kunder i Exportkreditnämndens verksamhet

	2016	2015	2014*
Utestående antal SME-kunder	271	263	240
Antal nya SME-kunder	79	83	
Offerter till SME (mnkr)	2 522	2 175	2 302
Garantier till SME (mnkr)	2 926	2 512	1 405

*Sedan 2014 används EU:s definition av små och medelstora företag. För tidigare år saknas underlag för att särskilja denna grupp.

Källa: Exportkreditnämnden.

Tabell 4.10 Utestående balans i Exportkreditnämndens verksamhet

Miljoner kronor

	2016	2015	2014
Offerter	63 672	72 984	125 814
Garantier	201 502	214 134	174 245
Risiereserveringar (förväntad förlust)	11 623	9 833	5 412
Myndighetskapital	21 434	22 737	25 075

Källa: Exportkreditnämnden.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Under 2016 lämnade Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) nya kundfinansieringar om ca 55 miljarder kronor, varav ca 18 miljarder kronor utgjorde direktutlåning till exportföretag och ca 37 miljarder kronor utgjorde exportkrediter till köparna av svenska varor och tjänster. Bland dessa finansieringar inledde SEK under året samarbete med 15 nya kunder.

Tabell 4.11 Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit

Miljoner kronor

	2016	2015	2014
Nya kundfinansieringar	54 856	104 583	57 118
Varav direktutlåning till exportföretag	18 107	19 254	23 231
Varav exportkrediter	36 749	85 329	33 887
Rörelseresultat	1 002	1 535	1 629
Årets resultat	780	1 187	1 260

Källa: Svensk Exportkredit.

SEK genomförde under 2016 för första gången en uppföljning av sitt uppdrag, varav det statsstödda exportkreditsystemet Commercial Interest Reference Rate (CIRR-systemet), är en del, genom en kundundersökning. Resultatet visar att 63 procent av de företag som anlitat SEK avseende exportkrediter upplever att SEK:s krediter bidragit till att deras exportaffärer blivit av. Som en anledning till att exportföretagen väljer att samarbeta med SEK redovisas att bl.a. att SEK är kundorienterade, erbjuder långa löptider samt tillgången till CIRR-systemet. Hela 73 procent av företagen uppger att samarbetet med SEK har överträffat förväntningarna. På frågan om hur kunderna upplever det svenska exportkreditsystemet jämfört med motsvarande system i viktiga konkurrentländer svarar 87 procent av kunderna att det svenska systemet är bättre.

CIRR-systemet med statsstödda exportkrediter gav 2016 ett överskott på ca 235 miljoner kronor (jämfört med ett överskott på 164 miljoner kronor 2015). Systemet med statsstödda exportkrediter är beroende av utvecklingen av räntorna på världsmarknaden. Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter 2014–2016 redovisas i tabell 4.12.

Tabell 4.12 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter

Miljoner kronor

	2016	2015	2014
Nya CIRR-krediter	10 971	50 825	5 668
Utestående CIRR-krediter	51 518	43 128	47 377
Överskott/underskott i CIRR-systemet	235	164	100

Källa: Svensk Exportkredit.

Analys och slutsatser

Exportkreditnämnden

Efterfrågan på EKN:s garantigivning är hög även om det finns god likviditet i de finansiella systemen. Världen fortsätter att efterfråga investeringar i branscher där svenska företag är konkurrenskraftiga. Världsekonomin och världshandelns utveckling påverkar EKN:s garantigivning i hög utsträckning och för närvarande växer handeln långsammare än världsekonomin. För Sverige innebär det att våra exportörer möter hårdare konkurrens vilket påverkar garantigivningen.

Genom att EKN försäkrar företagens och bankernas betalningsrisker ökar svenska exportföretag sina möjligheter till exportaffärer. De exportaffärer som EKN garanterar skapar därmed arbetstillfällen och tillväxt i Sverige.

EKN:s ramutnyttjande är fortfarande högre än före finanskrisen 2008, vilket visar att EKN tillför ett mervärde i exportaffärer med svenskt intresse. Antalet kunder bland små och medelstora företag har ökat under de senaste åren. Resultaten har kunnat nå tack vare en målmedveten satsning på regional närvaro, uppsökande verksamhet och samverkan med lokala bankkontor. EKN medverkar i Team Sweden och i flera av de regionala exportcentra som lanserats som en del av exportstrategin.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) har genom sin exportfinansiering medverkat till flera viktiga affärer till förmån för svensk exportnäring. Genom att säkerställa tillgång till finansiella lösningar för svensk exportnäring bidrar de till att stärka det svenska näringslivets internationalisering och konkurrenskraft. Trots att en gynnsam kapitalmarknad ger kunderna fler alternativ till finansiering har SEK haft ett bra affärsflöde under året, inklusive offerter och utställda krediter till CIRR-ränta.

Inom ramen för regeringens exportstrategi medverkar SEK i Team Sweden och har ökat sin marknadsföring gentemot medelstora företag. Detta innebär att SEK:s kunder får tillgång till hela det svenska exportfrämjandet.

SEK:s möjlighet till upplåning i CIRR-systemet genom låneramen i Riksgälden är enligt regeringens bedömning fortsatt viktig för finansieringen av systemet. Genom det löfte om upplåning på långa löptider som låneramen ger kan det svenska statsstödda exportkreditsystemet till stor del finansieras på kortare löptider i marknaden. Detta skapar förutsättningar för såväl en fördelaktig finansiering av exportnäringen som för ett bättre finansiellt resultat i CIRR-systemet, vilket är en del av statens finansiella resultat.

4.4.4 EU:s inre marknad

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Målet om en effektiv inre marknad uppnås enligt regeringens bedömning när:

- Varor och tjänster inte hindras i onödan av gränshinder, nationella särregler eller EU-lagstiftning.
- Nya, innovativa och digitala affärsmodeller inte diskrimineras i förhållande till traditionell affärsverksamhet.
- De transparenskrav och procedurer för förebyggande av nya hinder som inre marknadsregelverket föreskriver är uppfyllda.
- De myndigheter och nationella funktioner (som kontaktpunkterna för varor respektive tjänster och Solvit) som är tänkta att stödja företag och konsumenter fungerar som planerat enligt inre marknadsregelverket.
- Europeiska kommissionen fullgör sin uppgift att bevaka att alla medlemsstater inom EU genomför och tillämpar inre marknadsregelverket på ett korrekt sätt.

Den slutliga indikatorn på om den inre marknaden har effektiviserats är om flödet av varor och tjänster mellan länder inom den inre marknaden ökar. För svenskt vidkommande är flödet av varor och tjänster mellan Sverige och andra länder på den inre marknaden den viktigaste indikatorn.

Regeringen arbetar för att åstadkomma resultat inom politikområdet EU:s inre marknad framför allt genom att bidra till att lagstiftning, regler och riktlinjer på EU-nivå främjar punkterna ovan. Den slutliga effekten av regeringens insatser måste ses i ett längre perspektiv.

Resultat

Sverige har under 2016 i kontakter med kommissionen och andra medlemsstater verkat för att prioritetet ska läggas på att:

- Förbättra efterlevnaden av inre marknadsregelverket, t.ex. genom nya rättsakter som syftar till att tjänstedirektivet ska fungera som det är tänkt.

- Säkerställa att inre marknadsregelverket anpassas till den digitala utvecklingen och utvecklingen av nya affärsmodeller.
- Ny EU-lagstiftning för att reglera nätverksplattformar och företag inom delningsekonomin inte tas fram utan grundlig analys.
- Den inre marknaden öppnas i förhållande till omvärlden, inte minst den digitala inre marknaden.

Under 2015 publicerade kommissionen två meddelanden som i stort motsvarar de övergripande prioriteringar som Sverige har framfört. Arbetet på inre marknadsområdet har sedan dess till stor del utförts kopplat till dessa meddelanden. Av de 22 initiativ som kommissionen har presenterat i Inre marknadsstrategin för varor och tjänster överensstämmer 17 med de prioriteringar som Sverige har fört fram i förberedelserna inför kommissionens publicering av strategin. De 16 åtgärdsområden och därtill hörande delåtgärder som tas upp i kommissionens strategi om den digitala inre marknaden överensstämmer på ett övergripande plan med de svenska prioriteringarna inför strategins publicering.

En viktig del i arbetet med att undvika införandet av handelshindrande nationella regler är att svenska regler antas i enlighet med tillämpliga anmälningsprocedurer för införandet av nya nationella regler.

Enligt den procedur som finns i direktiv (EU) 2015/1535 måste nationella regler för varor samt it-tjänster i vissa fall anmälas till kommissionen innan de får antas av en medlemsstat. Under 2016 anmäldes totalt 33 svenska föreskrifter inom ramen för denna procedur varav fyra föranledde reaktioner från kommissionen. Med stöd av Kommerskollegium arbetar regeringen även för att bevaka att andra medlemsstater inte antar nationella regler som kan motverka svenska handels- eller andra intressen. Under 2016 överlämnade Sverige åtta formella reaktioner på andra länders tekniska föreskrifter inom ramen för proceduren.

En liknande anmälningsprocedur finns på tjänsteområdet i direktiv 2006/123/EG (tjänstedirektivet). Regeringen verkar aktivt för att samtliga nationella krav som omfattas av direktivet och som påverkar tjänster inom EU anmäls i enlighet med proceduren och uppfyller principerna om nödvändighet och proportionalitet. Under året gjorde Sverige 18 anmälningar enligt

proceduren i tjänstedirektivet. Detta är färre än tidigare år men ändå fler än vad de flesta medlemsstater anmält.

Informationssystemet för den inre marknaden (IMI) är ett elektroniskt verktyg som syftar till att underlätta administrativt samarbete inom olika områden mellan EU-ländernas förvaltningar. IMI är ett effektivt och användarvänligt system som är under ständig utveckling. Kommerskollegium är nationell samordnare för IMI och totalt 60 svenska myndigheter finns registrerade som användare. Under 2016 skickade eller mottog svenska myndigheter sammanlagt 1 647 ärenden, vilket är en ökning med 20 procent jämfört med föregående år. Kommerskollegium verkar för löpande utveckling och förbättring av systemet.

Tabell 4.13 Faktisk utveckling av handeln med varor och tjänster inom den inre marknaden; EU respektive EU inklusive Norge, Island och Liechtenstein

	År	År	Förändring %	Andel %
	2015	2016	2015/2016	2016
Tjänster export EU28 (mdr)	320	316,4	-1,0	51,5
Tjänster import EU28 (mdr)	337	342,5	1,7	65,7
Varor export EU28 (mdr)	785	803,6	2,4	61,9
Varor import EU28 (mdr)	826	872,6	5,6	72,9
Tjänster export IM (mdr)	404	407,4	0,8	66,3
Tjänster import IM (mdr)	375	380,1	1,5	72,9
Varor export IM (mdr)	926	946	2,2	72,9
Varor import IM (mdr)	925	972,8	5,2	81,2

Källa: Kommerskollegiums rapport Sveriges utrikeshandel med varor och tjänster samt direktinvesteringar. Helåret 2016.

Analys och slutsatser

Särskilt tydligt genomslag på Europeiska kommissionens strategier för den inre marknaden har enligt regeringens bedömning Sveriges påverkansarbete under 2016 haft i följande frågor:

- Kommissionens målsättning vad gäller delningsekonomin respektive nätverksplattformar som fokuserar på att kartlägga fenomen och på rekommendationer om hur befintlig lagstiftning ska tillämpas, snarare än att föreslå nya regler.
- Fokus i lagstiftning och strategier för att undanröja hinder för gränsöverskridande tjänstehandel och etablering av tjänsteföretag.

- Målet att globala standarder ska vara ledande snarare än att EU ska utarbeta egna standarder.
- Den digitala inre marknadens skapande och fördjupning genom bl.a. öppenhet gentemot omvärlden, främjande av den digitala ekonomin, fria dataflöden och gränsöverskridande e-handel, samt genom lagstiftning anpassad till digitaliseringen. Här ryms bl.a. roamingförelordningen, där regeringen i förhandlingarna aktivt drivit frågan om en hållbar lösning för alla medlemsstater och för de mest uppkopplade konsumenterna (se vidare under UO22 Politiken för informations-samhället).
- Framtagande av ett förslag om att motverka geoblockering och diskriminering baserat på nationalitet eller bosättningsort vid köp av varor och tjänster inom EU. Rådet enades om en allmän inriktning avseende förslaget i november 2016.

Utöver det påverkansarbete som har skett i det ordinarie rådsarbetet och i löpande kontakter med kommissionen bedömer regeringen att följande insatser har haft särskild påverkan på kommissionen och andra medlemsstater.

- Det svenska initiativet D9, ett samarbete mellan nio digitalt ledande EU-medlemsstater som initierats av den svenska regeringen för att driva den digitala agendan inom EU.
- Ansträngningar för ett lagförslag till stöd för fria dataflöden på den inre marknaden.

Sveriges utrikeshandel för varor och tjänster fortsatte att öka under 2016 och resultaten visar att exporten blivit alltmer bidragande till landets BNP-tillväxt. Som framgår av tabell 4.13 var det framför allt varuimporten som ökade, med 5,6 procent, medan varuexporten ökade med 3 procent. Handelssiffrorna visar att betydelsen av EU:s inre marknad fortsätter att öka då 81,2 procent av Sveriges varuimport kommer därifrån. Detta visar även vilken nära och naturlig hemmamarknad EU har blivit samtidigt som ekonomin har blivit allt mer internationaliserad och integrerad i världsekonomin.

4.4.5 Internationell handelspolitik

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringskansliet genomför fortlöpande analyser för att identifiera svenska intressen på det handelspolitiska området. Ett flertal myndigheter ger stöd i detta arbete, särskilt Kommerskollegium.

Svenska handelspolitiska intressen drivs i första hand genom EU-samarbetet men också bilateralt, multilateralt och genom utvecklingsinsatser. Sverige, med sin bakgrund som frihandelsnation, spelar en viktig roll i alla dessa sammanhang. Handelspolitiken handlar ofta om långa och omfattande processer med många inblandade aktörer vilket gör det svårt att avgöra vad som är resultatet av svenska insatser. I ett längre perspektiv (10–15 år) kan det dock noteras att flera tidigare svenska prioriteringar i dag utgör EU:s gemensamma handelspolitik.

Bedömningsgrunden för redovisning av resultat bygger på frågor huruvida följande har uppfyllts:

- Att förhandlingar av handelsavtal avslutas, samt att avtalen antas och tillämpas.
- Att svenska prioriteringar och ekonomiska intressen har tillgodosetts.
- Att EU:s handelspolitik utformas utifrån det svenska intresset av öppenhet, bidrar till en rättvis och hållbar utveckling samt mål inom andra politikområden, t.ex. jämställdhet och social och miljömässig hållbarhet.

Resultat

Regeringen har under året främjat en fri och rättvis världshandel, arbetat för progressiva internationella handelsavtal och för att avveckla handelshinder. Samtidigt har regeringen stått upp för miljön, jämställdhet, löntagarnas intressen, människors hälsa och djurvälstånd. Regeringen har varit tydlig med att handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut. Denna inriktning ligger fast och kommer fortsatt att vara av hög prioritet.

Målet för arbetet med EU:s gemensamma handelspolitik är att bidra till hållbar utveckling, tillväxt och sysselsättning i såväl Sverige och EU som globalt. Vidare ska handelspolitiken bidra

till ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk, jämställd och säkerhetsfrämjande utveckling. Sverige har varit pådrivande i att handel ska ses som ett viktigt verktyg i genomförandet av EU:s Trade for All Strategy inom ramen för arbetet med Agenda 2030.

Ekonomisk utveckling och sysselsättning är ett övergripande mål. Som ett led att nå detta mål verkar regeringen för öppen och rättvis global handel. Detta görs genom att utveckla öppna, enkla, icke-diskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar.

Globaliseringen innebär att varor och tjänster i ökad utsträckning produceras i olika delar av världen, vilket skapar s.k. globala värdekedjor. Globala värdekedjor förstärker argumenten för och behoven av en öppen handel och ett öppet investeringsklimat. För människor som lever i fattigdom kan handel bidra till en bättre utveckling. En fri och rättvis handel kan även bidra till ökad jämställdhet genom att stärka kvinnors egenmakt och till att kvinnor ska kunna ha inflytande över samhällsekonomin på lika villkor som män. Det krävs därför särskilda insatser för att låg- och medelinkomstländer ska kunna delta i handelsförhandlingar och utveckla kapacitet för produktion och handel. Detta är särskilt angeläget för kvinnors situation i låg- och medelinkomstländer.

Det multilaterala regelverket

Sverige har verkat för ett stabilt multilateralt handelssystem och att handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO) återspeglar utvecklingen i omvärlden. Sverige har även drivit på för att ett jämställdhetsperspektiv integreras i WTO:s arbete, bl.a. inom ramen för initiativet Geneva Gender Champions. År 2016 var ett mellanår mellan ministermötet i Nairobi (2015) och det kommande ministermötet i Buenos Aires (2017), varför arbetet var fokuserat på att ta fram en ny förhandlingsagenda snarare än att leverera nya resultat.

Förhandlingarna om det plurilaterala avtalet för tjänster (Trade in Services Agreement, Tisa) samt ett plurilateralt avtal om miljövaror (Environmental Goods Agreement, EGA) kunde under året inte slutföras. Förhandlingar pågår även om att fler WTO-medlemmar ska ansluta sig till WTO:s avtal om offentlig upphandling (Agreement on Government Procurement, GPA).

Bilaterala och regionala avtal

Förhandlingarna om frihandelsavtal med Singapore respektive med Kanada (Comprehensive Economic and Trade Agreement, Ceta) är avslutade. Processen för att ratificera dessa avtal pågår. EU-domstolen yttrade sig den 16 maj 2017 angående EU:s befogenhet att ensam underteckna och ratificera avtalet med Singapore. Förhandlingarna med Vietnam slutfördes i december 2015 och textgranskning och översättning av avtalstexterna pågår. Ecuador har anslutit sig till EU:s existerande avtal med Colombia och Peru. Associeringsavtalet med Ukraina började tillämpas provisoriskt den 1 januari 2016 i de delar som rör handel. Avtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och vissa stater i South African Development Community (SADC), å andra sidan undertecknades i juni 2016 med en möjlighet för Angola att ansluta sig till avtalet i framtiden.

Regeringen har varit pådrivande för att EU ska förhandla ambitiösa och breda avtal med Japan och USA. Här finns betydande ekonomiska vinster att hämta. Regeringen har prioriterat att sociala rättigheter, miljöskydd och djurvälstånd samt människors hälsa värnas i EU:s progressiva frihandelsavtal. Efter byte av president i USA lades frihandelsförhandlingarna med USA på is.

Handelsrelationerna mellan Ryssland och EU är fortsatt ansträngda till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. EU:s sektoriella sanktioner fortlöper, liksom Rysslands importstopp av livsmedel från EU.

Vad gäller övriga länder inom Östliga partnerskapet har associeringsavtal, inklusive djupgående frihandelsområden ingåtts med Georgien och Moldavien. Sverige ratificerade avtalen i november 2014. Förhandlingarna om motsvarande avtal med Armenien avslutades i september 2013 sedan landet meddelat att man avser bli medlem i den Euroasiatiska tullunionen. Diskussioner pågår om en annan typ av avtal med Armenien. Sverige ratificerade avtalet med Ukraina i september 2014. Avtalet tillämpas provisoriskt sedan 1 januari 2016.

Inom ramen för södra partnerskapet pågår förhandlingar med Tunisien och Marocko.

Sverige har verkat för att ett jämställdhetsperspektiv ska ingå i förhandlingarna om EU:s frihandelsavtal.

EU:s autonoma handelsregelverk

Sverige har fortsatt arbetat med att EU:s autonoma handelsregelverk ska möjliggöra en öppen marknad. Sverige är kritiskt till kommissionens uppdaterade förslag till förordning om möjlighet för EU-länder att begränsa sina marknader för offentlig upphandling från icke-europeiska företag. Sverige fortsätter verka för en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska skyddsinstrument och för att regelverket inte ska ändras i protektionistisk riktning, samt att regelverket ska anpassas så att den särskilda behandlingen av Kina upphör i enlighet med EU:s åtaganden i WTO. Regeringen har därför stött Kommissionens förslag om att införa en ny beräkningsmetod för antidumping.

I flera delar av världen utgör handel med guld, tenn, tantal och volfram (s.k. konfliktmineraler) en intäktskälla för väpnade grupper. Arbetet med att anta en förordning om konfliktmineraler fortsatte under 2016. Regeringen var pådrivande för en lösning med bindande krav på företag att redovisa sina leveranskedjor för att säkerställa att dessa innehåller konfliktfria mineraler, vilket accepterades under trepartsförhandlingarna. En slutlig överenskommelse mellan rådet, parlamentet och kommissionen nåddes den 22 november 2016.

Analys och slutsatser

I EU finns en trend att medlemsstater rör sig i en mer protektionistisk riktning, där det bl.a. ställs krav på ökad användning av antidumpinginstrumentet och finns ett minskat intresse att avsluta frihandelsförhandlingar. Regeringen har, tillsammans med likasinnade medlemsländer, arbetat för att motverka detta. Åtgärder har även genomförts som bedöms kunna ha betydande positiva effekter för ekonomisk utveckling, tillväxt och sysselsättning i EU och i Sverige. De tydligaste exemplen är förhandlingarna om ett frihandelsavtal med Kanada.

Sverige har främjat en fri och rättvis världshandel och progressiva internationella handelsavtal som bidrar till en hållbar utveckling. I en tid med globala utmaningar har detta varit angeläget.

4.4.6 Myndigheter och övriga aktörer

Inom området handelspolitik och inre marknad finns två statliga myndigheter, Kommerskollegium och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), som har tilldelats separata budgetanslag. Ett bidrag till en organisation, Sveriges standardiseringsförbund, har också betalats ut. Samtliga anslag bidrar till eller möjliggör målsättningarna om en högre grad av frihandel, en effektivare inre marknad och en öppnare handelspolitik i EU, ett starkare multilateralt handelssystem samt ett ökat svenskt handelsutbyte. Nämnda myndigheter och organisationer bidrar till eller möjliggör ovanstående mål på olika sätt. Resultat kan i vissa fall redovisas kvantitativt men oftast är en kvalitativ värdering av aktuella insatser mer relevant.

Resultat*Kommerskollegium*

Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet för utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik.

Inom den yttre handelspolitiken arbetar Kommerskollegium nära Regeringskansliet och bistår bl.a. genom att analysera EU:s pågående frihandelsförhandlingar samt utvecklingen av EU:s gemensamma handelspolitik. Fram till att förhandlingstakten avstannade mot slutet av 2016 var kollegiets stöd främst fokuserat på förhandlingarna om ett frihandelsavtal med USA (TTIP – Transatlantic Trade and Investment Partnership), men även förhandlingarna med Japan var av större vikt. Under 2016 och inledningen av 2017 har kollegiet dessutom genomfört två analyser av det framförhandlade avtalet med Kanada (Ceta– Comprehensive Economic and Trade Agreement). Kollegiet har även publicerat ett antal rapporter och förslag i aningen informations- eller påverkanssyfte. Viktigare publikationer inkluderar analyser av kopplingarna mellan handel och hållbarhet, t.ex. miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet, handelspolitikens samspel med utvecklingsmålen i Agenda 2030 samt analyser kopplade till de kommande förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur EU (Brexit).

Kommerskollegium har vidare en central roll för efterlevnaden av inre marknadsregelverket i Sverige. Myndigheten informerar andra myndig-

heter om tillämpningen av EU-reglerna och verkar i övrigt för att företag och privatpersoner ska kunna utnyttja de möjligheter som den inre marknaden ger. Myndigheten förser även regeringen med expertstöd för den fortsatta utvecklingen av det EU-gemensamma regelverket. Under året har myndigheten särskilt bidragit genom stöd och analyser i förhandlingarna kring de förslag Europeiska kommissionen presenterat i Strategin för den Digitala Inre marknaden samt Inre marknadsstrategin för varor och tjänster.

Vid Kommerskollegium finns ett antal kontaktpunkter och andra fasta funktioner som upprättats för att på olika sätt främja handeln på den inre marknaden. I egenskap av kontaktpunkt för varor ska kollegiet svara på frågor om vilka tekniska regler som gäller för en viss vara i Sverige och informera om den EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande. Under 2016 tog kontaktpunkten emot 93 förfrågningar från framför allt utländska företag som vill verka på den svenska marknaden. Kontaktpunkten för tjänster syftar till att underlätta för tjänsteleverantörer och tjänstemottagare att hitta den information som behövs för att bedriva eller köpa tjänsteverksamhet i ett EU-land. Kollegiet samordnar flera myndigheters arbete i kontaktpunkten och ansvarar för en servicefunktion. Servicefunktionen har 2016 besvarat 42 förfrågningar, vilket är en mindre nedgång jämfört med de föregående åren. I egenskap av svenskt Solvit-center arbetar Kommerskollegium med att lösa hinder för företag och privatpersoner på den inre marknaden. Under 2016 hanterade centret 175 ärenden, vilket är något färre än året innan. Återigen avsåg 86 procent av ärendena hinder för personers fria rörlighet. Under 2016 fick kollegiet även ansvar för en ny kontaktpunkt enligt det s.k. arbetstagar direktivet (2014/54/EU) och ska som en del av detta samordna berörda myndigheters uppgifter i fråga om att främja likabehandling av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar i Sverige.

Kommerskollegium har också till uppgift att bedriva handelsrelaterat utvecklingssamarbete, vilket finansieras genom medel inom utgiftsområde 7. Genom kapacitetsutvecklande insatser bidrar kollegiet till att stärka bl.a. Liberias, Ukrainas och Zambias möjligheter att dra nytta av internationell handel. Under året lanserades Trade Academy – en avancerad handelspolitisk utbildning för tjänstepersoner från låg- och medelinkomstländer. Kollegiet ansvarar även för

den nationella kontaktpunkten för exportörer i låg- och medelinkomstländer, (Open Trade Gate Sweden), som under året har mött en fortsatt hög efterfrågan på information om export till Sverige och EU. Ett arbete har pågått för att tydligare integrera hållbar utveckling i myndighetens utvecklingssamarbete. Under 2016 har kollegiet t.ex. valt att fokusera på kopplingen mellan handel och jämställdhet i sina utbildningsinsatser.

Kommerskollegium ansvarar även för ett antal förvaltningsuppgifter av handelspolitisk karaktär. Kollegiet är t.ex. behörig myndighet för ett antal olika internationella sanktionsregimer, såväl handelsrestriktioner som finansiella sanktioner, samt har ansvar för vissa licensfrågor. Myndighetens sanktionsarbete har legat på en hög nivå ända sedan EU beslutade att införa sanktioner riktade mot Ryssland, men 84 hantlade ärenden under 2016 är påtagligt lägre än toppnivåerna från 2014. Antalet licensärenden har dock ökat kraftigt i och med att EU valde att införa krav på importlicens för vissa järn- och stålvaror, från 11 ärenden 2015 till 3 748 ärenden under 2016.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) huvuduppgift är att vara nationellt ackrediteringsorgan. Den som är ackrediterad har av Swedac granskats och bedömts vara kompetent att utföra en viss uppgift, t.ex. provning eller kontroll. De ackrediterade aktörerna arbetar i sin tur med att bedöma och kontrollera t.ex. hissar, livsmedel, fordon eller ledningssystem. I och med att ackreditering är harmoniserat på EU-nivå erkänns bedömningar av ackrediterade aktörer ömsesidigt inom hela unionen, vilket bidrar till regeringens mål om en väl fungerande inre marknad. Det är även ett krav att företag i Sverige som utför bedömning av överensstämmelse med krav som följer av EU:s produktregler ska vara ackrediterade. Genom avtal på internationell nivå erkänns också bedömningar av ackrediterade företag på global nivå. Swedac arbetar dessutom med kontroll av vissa typer av mätinstrument och ansvarar för ädelmetallkontroll. I nuläget är ca 1 600 organisationer ackrediterade av Swedac och dessa aktörer bedöms och blir föremål för regelbunden tillsyn av myndigheten. Swedac arbetar kontinuerligt med att vidareutveckla verksamheten, bl.a. genom att utveckla nya ackrediteringsområden. Under

2016 introducerades ackreditering för naturvärdesinventering. Swedac har även påbörjat ackreditering av de företag som certifierar ledningssystem och experter för energikartläggning.

Swedac är också ansvarig myndighet för samordning av marknads kontroll, dvs. kontroll av att produkter uppfyller regler om exempelvis säkerhet, hälsa eller miljö. En effektiv kontroll som gallrar bort farliga produkter ökar konsumenters förtroende för varor på den inre marknaden och skyddar också seriösa företag från osund konkurrens från aktörer vars produkter inte uppfyller kraven. På så sätt stärker marknads kontrollen den inre marknads funktions-sätt. Samordningen sker till stor del genom Marknads kontrollrådet vid Swedac. Rådet är ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan marknads kontrollmyndigheter. Rådet utarbetar varje år en nationell handlingsplan med gemensamma åtgärder för att åstadkomma en mer effektiv marknads kontroll. Swedac har fokuserat på att hjälpa företag att göra rätt från början och har därför under 2016 träffat ett stort antal små och medelstora företag i samarbete med regionala handelskammare och nyföretagarcentrum.

Därutöver har Swedac även en viktig uppgift att bistå regeringen med expertstöd och underlag i EU-arbetet. Under 2016 har myndigheten exempelvis tillhandahållit sådant stöd kopplat till regeringens exportstrategi, förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan EU och USA samt gällande anpassning av svensk rätt till nya EU-regler om produkter.

Standardiseringen

Standardisering bedrivs i Sverige genom tre privaträttsliga organisationer: Swedish Standards Institute (SIS), SEK – Svensk Elstandard och Informationstekniska standardiseringen (ITS). De representerar Sverige i det europeiska och internationella arbetet. Organisationerna är medlemmar i Sveriges Standardiseringsförbund som verkar som paraplyorgan med representation av de offentliga och privata huvudmännen. Genom anslaget 2:6 Bidrag till standardiseringen lämnas statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund för dess arbete.

Antalet svenska sekretariat och ordförandeskap i den internationella standardiseringen fortsätter att ligga på en relativt hög nivå, både på områden som kan betecknas som tvärtekniska och på mera produkt- och systeminriktade om-

råden. Även antalet svenska uppdrag på poster inom ledning och styrorgan för den internationella standardiseringen är högt och detta innebär att Sverige har stort inflytande och påverkan på de standarder som tas fram.

Det svenska deltagandet i det europeiska och internationella arbetet har varit aktivt och lett till många positiva resultat, vilket har bidragit till att stärka Sveriges roll som industrination där höga krav på säkerhet, hälsa och miljö betonas.

Regeringen fattade under 2015, inom ramen för Exportstrategin, beslut om en satsning på internationell standardisering som har fortsatt under 2016. Satsningen innebär att 3 miljoner kronor avsätts till Sveriges Standardiseringsförbund för att åta sig att driva internationella standardiseringssekretariat och för ett ökat engagemang i den internationella standardiseringen.

Analys och slutsatser

Kommerskollegium

En av myndighetens huvuduppgifter är att bistå regeringen med expertstöd och på så sätt bidra till Kommerskollegium i förlängningen till hur målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande uppnås. På samma sätt bidrar kollegiet även till måluppfyllelsen inom andra områden såsom politiken för global utveckling och kring Agenda 2030 samt de nationella miljömålen. Kollegiets kapacitetshöjande insatser bidrar i sig självt också till en hållbar utveckling i låg- och medelinkomstländer.

Genom att allt fler fasta funktioner för en väl fungerande inre marknad samlas hos Kommerskollegium blir myndighetens roll som svensk inre marknadsmyndighet alltmer tydlig. Att kollegiet fortsätter utföra dessa uppgifter på ett resurseffektivt sätt bidrar till en effektivare inre marknad. Även det kunskapsutbyte som möjliggörs, dels mellan funktionerna i sig men även mellan funktionerna och kollegiets övriga analysverksamhet, bedöms främja det samlade arbetet för en effektivare inre marknad.

Att Kommerskollegium bedriver ett brett informations- och påverkansarbete – vars syfte överlappar med målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande – bedöms skapa bättre förutsättningar för regeringen att driva en politik som främjar god måluppfyllelse inom området.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Swedac har genomfört sin verksamhet på ett effektivt sätt och i enlighet med regeringens intentioner. Myndighetens arbete med ackreditering och annan teknisk kontroll samt dess arbete inom ramen för internationella ackrediteringsorganisationer bidrar till att förbättra den inre marknads funktionssätt och gynnar internationell handel. I de kundundersökningar som genomförs får Swedac bra betyg. Swedac tillhandahåller dessutom värdefullt expertstöd till regeringen i frågor om ackreditering, tekniska regler och marknadskontroll. Swedacs verksamhet syftar på olika sätt till att säkerställa kvalitet och säkerhet för varor och tjänster och bidrar därmed även till att uppnå mål inom en rad andra politikområden.

Standardiseringen

Bidraget till den svenska standardiseringen har främjat svenska intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Regeringens bedömning är att standardiseringsorganen använder medlen på ett konstruktivt och ändamålsenligt sätt. Det statliga stödet inom ramen för Exportstrategin har haft en positiv inverkan på standardiseringens arbete.

Standardisering är ett viktigt verktyg för innovation, konkurrenskraft och en hållbar samhällsutveckling. Den allt snabbare globaliseringen förändrar villkoren för standardiseringen och ökar dess betydelse för tillväxten och för att kunna möta stora samhällsutmaningar som klimatförändringar och en växande och åldrande befolkning. Det är centralt för den svenska konkurrenskraften att vara delaktig och drivande i arbetet med att ta fram internationella standarder.

Regeringen har också bidragit aktivt i det av Europeiska kommissionen ledda arbetet med att ta fram ett gemensamt standardiseringsinitiativ (Joint Initiative on Standardisation). Initiativet innehåller ett antal åtgärder som medlemsstater och standardiseringsorganisationerna åtar sig att utföra. Initiativet har tagits fram i ett samarbete mellan alla berörda aktörer i den europeiska standardiseringen: kommissionen, industrin, medlemsstaterna, standardiseringsorganisationerna samt organisationer som företräder miljö-, småföretag- och arbetstagarintressen. Regeringen har bl.a. i detta sammanhang drivit och fått gehör för frågan om globala standarder, dvs. att europeiska standarder bara ska tas fram om

det inte finns en internationell standard som redan täcker behovet.

Regeringen har även i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) lyft fram vikten av standardisering och har den 18 maj 2017 gett Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att genomföra en fyraårig satsning som beräknas omfatta 35 miljoner kronor.

4.4.7 Insatser inom andra politikområden

Handelspolitiken utgör ett viktigt instrument för att möta olika hållbarhetsmål, bl.a. genom ökad policysamverkan mellan handel och en ekonomisk, miljömässig och socialt hållbar utveckling, som t.ex. ökad jämställdhetsintegration. Genom handelsrelaterat utvecklingssamarbete (Aid for Trade) har Sverige bidragit till att stärka låg- och medelinkomstländernas handelspolitiska kapacitet och förmåga att delta i internationell handel och globala värdekedjor. Sida har förnyat stödet till Enhanced Integrated Framework, som lyfts fram i 2030-agendan och som stärker kapaciteten hos världens minst utvecklade länder att dra nytta av handel för fattigdomsbekämpning.

Kommerskollegium, med särskild expertkunskap på handelsområdet har på regeringens uppdrag byggt upp kapacitet för att bedriva tekniskt samarbete och kapacitetsutveckling i låg- och medelinkomstländer.

Vid WTO:s tionde ministermöte i Nairobi blev Liberia fullvärdiga medlemmar, delvis med kapacitetsutvecklande stöd från Sverige. Under 2016 fortsatte stödet med fokus på att implementera de åtaganden Liberia gjort i anslutningsprocessen.

Sverige har gett stöd till UNCTAD:s arbete med att ta fram verktyg för att mäta handels effekter på jämställdhet och därigenom säkerställa att handelspolitiken stärker kvinnors ekonomiska egenmakt. Dessutom har Sverige bidragit till ett nytt globalt initiativ – eTrade for All – som syftar till att koordinera och stärka stödet för att utvecklingsländer ska kunna dra nytta av e-handel.

Sverige stödjer såväl OECD:s arbete med spårbarhet av konfliktmineraler som organisationen Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) som arbetar för bättre insyn i

betalningsströmmarna från bl.a. gruvföretag till olika statliga aktörer.

4.5 Politikens inriktning

Exportfrämjande

En stark export är central för att skapa fler jobb och ekonomisk utveckling i hela landet. Exportfrämjandet ska stärka svensk handel och konkurrenskraft genom att främja företagets export och internationalisering samt svenska företags affärer på viktiga marknader. Handeln drivs av näringslivet men det statliga främjandet kan stötta med marknadskompletterande insatser inom ramen för gällande statsstödsregler, t.ex. information och rådgivning om export och enskilda exportmarknader, garantier och finansieringslösningar, kontakter med inköpare och andra beslutsfattare, samlade presentationer av svenska lösningar och hjälp med byråkratiska handelshinder.

Regeringen antog i september 2015 Sveriges exportstrategi för att ytterligare stärka det svenska näringslivets internationalisering i vidare bemärkelse. Strategin omfattar tjugotvå insatser som spänner över flera politik- och utgiftsområden.

I exportstrategin adresserar regeringen fem utmaningar för den svenska utrikeshandeln:

- Att svensk export i högre utsträckning måste nå tillväxtmarknaderna.
- Att fler små och medelstora företag måste våga och vilja exportera.
- Att svenska varor, tjänster och system måste nå högre upp i förädlingskedjan.
- Att Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turism ska öka.
- Att den globala handeln måste hållas öppen.

Exportstrategins mål är att:

- Öka exporten, både i absoluta tal och som andel av BNP.
- Öka Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turister.
- Öka andelen exporterande företag.

- Öka deltagandet av svenska företag i den globala ekonomin.

Prioriteringar behöver göras för att maximera nyttan av exportfrämjandet. Fokus läggs därför på att stötta små och medelstora företags export samt på marknader med hög BNP, hög förväntad tillväxt eller höga trösklar för att ta sig in på marknaden. En prioritering av 26 länder har därför utarbetats.

Regeringens genomförande av exportstrategin löper under flera år. Inom samtliga tjugotvå insatser pågår arbetet med genomförandet. Insatserna rymmer inte enbart inom politikområdet exportfrämjande utan beskrivs också inom andra områden.

Regeringen kommer också att arbeta vidare med vissa sektorer där det bedöms finnas en outnyttjad potential för ökad export och internationalisering samt där det finns ett intresse utomlands för svenska erfarenheter och lösningar för att möta olika samhällsutmaningar, exempelvis livsmedelssektorn.

Team Sweden fortsätter att växa både med tematiska undergrupper och lokala Team Sweden-kretsar. Den kommunikationsplan som tagits fram kommer att genomföras under 2017 och regelbundna dialogmöten med näringslivet kommer att fortsätta äga rum. Tillsammans med de regionala exportcentra som skapats i sex pilotlän och den digitala exportinformation som kunnat samlas på gemensamma hemsidor (verksam.se/utland) har Team Sweden skapat en samarbetsanda bland de aktörer som är viktiga för att främja den svenska exporten. Det utökade samarbetet är en god förutsättning för genomförandet av alla insatser i regeringens exportstrategi.

De sex regionala exportcentra som etablerades under 2016 har kommit igång med sitt arbete. Genom erfarenhetsutbyte kan de regioner som ligger längre fram nu fungera som draglok för de som ännu ligger i startgroparna. Regeringen föreslår att anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* under åren 2018–2023 tillförs medel för att stärka den regionala exportrådgivningen, t.ex. genom att öppna fler regionala exportcentra.

Näringslivet har visat stor uppskattning för de nya satsningar som görs för att vinna stora exportaffärer, liksom öppnandet av nya ambassader och handelskontor på tillväxtmarknader. Näringslivet har också tagit till sig att regeringens stöd för dess internationalisering är kopplat till

en förväntan att agera hållbart, för jämställdhet och att respektera mänskliga rättigheter. Genom de gemensamma insatserna kan fler svenska företag bli framgångsrika och världsledande, vilket i sin tur skapar jobb, tillväxt, välfärd och välfärd.

Internationella mötesplatser fyller en viktig funktion inte minst för små och medelstora företag för att skapa kontakter med leverantörer, distributörer och kunder. En världsutställning sanktionerad av Bureau International des Expositions kommer att hållas mellan 20 oktober 2020 och 10 april 2021. Ett svenskt deltagande förutsätter att svenska företag visar intresse för att delta och är med och samfinansierar den svenska närvaron. Näringslivets intresse förenas med ett stort svenskt intresse att finnas med på en världsutställning av denna omfattning och de handelsfrämjande och Sverige-främjande insatser som ett sådant deltagande genererar. För att möjliggöra det svenska deltagandet på Expo 2020 föreslår regeringen att sammanlagt 53,5 miljoner kronor tillförs anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* under åren 2018–2021.

Tillväxtekonomiernas behov av att investera i infrastruktur (it och telekom, transportsystem m.m.), hälso- och sjukvård samt energi och miljöteknik innebär möjligheter för ökad svensk projekt- och systemexport. Den ökning som Business Sweden, tack vare exportstrategin, har fått i antalet uppdrag för tillväxtmarknader, regional expertrådgivning och strategiska affärer väntas vidareutvecklas framöver.

På de nya tillväxtmarknaderna är företagens behov av stöd från svenska ambassader och statliga exportfrämjandeaktörer särskilt stor, inte minst för små och medelstora företag, eftersom trösklarna till marknaderna är högre än i EU och andra närliggande länder. Därför föreslår regeringen att anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* tillförs medel för att förstärka den svenska närvaron på viktiga tillväxtmarknader och i viktiga städer.

Omställningen till en grön och cirkulär ekonomi genom bl.a. innovativ miljöteknik och nya affärsmodeller möjliggör affärsutveckling och minskad klimat- och miljöpåverkan.

Måluppfyllelse inom Agenda 2030 kommer att kräva stora investeringar i modernisering och utbyggnad av olika typer av infrastruktur, en hållbar industrialisering och innovation (mål 9). Här har svenska leverantörer och konsulter med sitt goda systemkunnande, starka tradition av

innovation, hållbara lösningar och hållbart företagande mycket att bidra med. Kris- och katastrofhantering, grön logistik/transportsystem, energi, smarta elnät, smarta städer, hälsa och sjukvård är exempel på sektorer där svenska företag är starka. Modern it- och telekommunikation liksom miljötekniklösningar förekommer inom alla nämnda sektorer och kan bidra till måluppfyllelsen inom samtliga de 17 målen. Exportfrämjandet ska också bidra till den feministiska utrikespolitiken och till de uppsatta målen för politiken i enlighet med utrikesförvaltningens handlingsplan. Tillgång till grundläggande infrastruktur är avgörande för att stärka kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt och inflytande.

Svenska företags engagemang i den globala agendan och möjligheter att bidra till denna utveckling främjas genom en framgångsrik marknadsbearbetning inom projektexport och gentemot internationella upphandlingar inklusive FN-systemet. Att stimulera svenska näringslivets engagemang och sprida information om hållbara lösningar är ett viktigt bidrag till politiken för global utveckling.

Särskilda insatser förbereds för att bättre möta innovativa och tidigt internationaliserade företags ("Born Globals") särskilda behov tillgång till internationella nätverk för snabbare tillväxt.

Anslaget för exportfrämjande har ökat sedan 2015 för att möjliggöra genomförandet av satsningarna i exportstrategin. Regeringen föreslår att dessa ökningsar ligger fast fram till 2023 eftersom insatserna är långsiktiga.

Investeringsfrämjande

Utländska investeringar bidrar också till den svenska exporten och ger tillväxt och sysselsättning. Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera små och stora utländska företags direktinvesteringar som skapar sysselsättning eller tillför kapital, kompetens eller nya marknader till det svenska näringslivet. Därför fortsätter regeringen att öka anslaget till investeringsfrämjande i Business Sweden som är den aktör som med statligt stöd har i uppdrag att koppla ihop globala företag med investeringsmöjligheter i Sverige. Arbetet innebär även att brett stärka kunskapen om och bilden av Sverige samt riktade insatser mot företag för att attrahera dem att etablera sig i Sverige. Uppdraget omfattar bl.a.

rådgivning, analyser, samarbete och samverkan. Genom Team Sweden Invest bidrar betydligt fler aktörer till arbetet med att ta emot utländska företag med intresse för att investera här. Det finns också nya möjligheter att ta tillvara, t.ex. att locka investeringar och kompetens i ljuset av Storbritanniens EU-utträde. Likaså bör de satsningar som görs inom innovationsfrämjande, t.ex. inom ramen för strategin Smart industri, utnyttjas i arbetet med att locka utländska företagsetableringar.

Exportfinansiering

Ett väl fungerande och marknadskompletterande exportkreditsystem är betydelsefullt för svensk utrikeshandel. Svenska exportörer ska erbjudas exportfinansiering på motsvarande villkor som jämförbara konkurrerande länder. För att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov i enlighet med exportstrategin ska Exportkreditnämnden fortsätta att sänka trösklarna för små och medelstora företag i samband med export. I samarbete med Almi och aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) undersöker Exportkreditnämnden vägar att öka möjligheten till exportlån för lägre belopp. Garantigivningen ska bidra till hållbara investeringar och minskad klimatpåverkan.

Systemet med statsstödda exportkrediter som hanteras av SEK är centralt för möjligheten att kunna erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar.

Myndigheter och övriga aktörer

Exportkreditnämndens möjligheter att möta exportföretagens efterfrågan är avgörande för företagets möjligheter att täcka risker och behålla sin internationella konkurrenskraft. För att säkra efterfrågan lämnas ramarna för exportkreditgaranti och investeringsgarantier oförändrade.

Business Sweden är statens och näringslivets centrala serviceorgan för export- och investeringsfrämjande åtgärder. Inom ramen för sitt statliga uppdrag erbjuder Business Sweden goda möjligheter för internationell affärsutveckling genom att möta företagets behov.

SEK:s låneram ger en möjlighet att finansiera utlåning beviljad i CIR-systemet utan refinansieringsrisk och systemet kan därigenom löpan-

de finansieras med kortare, billigare, upplåning än om låneramen inte fanns. Det skapar förutsättningar för ett bättre finansiellt resultat i CIR-systemet, vilket är en del av statens finansiella resultat. Därför föreslås SEK en låneram om 125 miljarder kronor. Det finansiella resultatet för SEK:s verksamhet med statsstödda exportkrediter varierar mellan olika år. Ett anslag för CIR-krediter inrättas för att kunna hantera underskott i systemet.

Hållbart företagande

Hållbart företagande är en självklar hörnsten i ett modernt och konkurrenskraftigt näringsliv. Hållbarhet är också en bärande del i många svenska företags affärsmodeller och omfattar bl.a. mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och antikorruption, men också jämställdhet, barnrättsperspektiv, mångfald, affäretik och beskattning. Genom att agera ansvarsfullt, minimera risken för negativ påverkan men också ta tillvara nya affärmodeller och hållbara lösningar skapas bättre förutsättningar för tillväxt och jobbskapande. Företagen har också en nyckelroll i genomförandet av Agenda 2030.

Omställningen till ett hållbart samhälle innebär många möjligheter för företag. De har också det huvudsakliga ansvaret för att driva sina verksamheter på ett hållbart sätt. Det finns dock utmaningar, i synnerhet på utmanande marknader utomlands, t.ex. genom brister i arbetsvillkor och korruption. Regeringens ansvar är därför inte bara att ställa krav, utan också att stödja företagen. En satsning görs på att öka kunskapen på ambassaderna så att de bättre ska kunna stödja svenska företag i världen. Regeringen har också sedan tidigare gett i uppdrag till Business Sweden att stärka sitt stöd till företagen på detta område, t.ex. i samband med främjarresor.

Företagande och mänskliga rättigheter är en viktig del i regeringens mer ambitiösa politik för hållbart företagande. Genomförandet av regeringens handlingsplan på området fortsätter. Som ett led i detta fick Statskontoret i augusti 2017 i uppdrag att göra en bedömning av hur Sverige lever upp till FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter från 2011 (UD2017/13093/FH). Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2018 och även innehålla förslag på eventuella åtgärder för en förbättrad efterlevnad. Sverige driver också på för att fler

länder ska ta fram nationella handlingsplaner för företagande och mänskliga rättigheter och för att EU ska utveckla sitt arbete när det gäller hållbart företagande.

Arbetet för hållbart företagande är ett viktigt verktyg för att stärka kvinnors och flickors mänskliga rättigheter, både internationellt och nationellt. Sverige ska verka för att integrera jämställdhetsperspektivet i agendan för hållbart företagande. Svenska företag förväntas agera jämställt och kan utgöra goda förebilder. Genomförandet av utrikesförvaltningens handlingsplan för en feministisk utrikespolitik fortsätter och inte minst arbetet med målet om att stärka kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt och inflytande.

Handelspolitik och EU:s inre marknad

Sverige, som ett handelsberoende land, verkar för en öppen, fri och rättvis handel på både EU:s inre marknad och i handeln med länder utanför EU. I tider av ökade handelshinder och dämpad världshandel är målet att utveckla det multilaterala regelverket för handel inom WTO och främja utvecklingen av den fria rörligheten på EU:s inre marknad. Sveriges utrikeshandel står för en allt större andel av landets BNP-tillväxt och understödjer även 30 procent av landets sysselsatta. Mot bakgrund av att den globala handeln bromsade in efter den finansiella krisen och att den nu växer i betydligt långsammare takt, är målet att skapa förutsättningar för hållbar tillväxt och för ett moderniserat handelsregelverk. En allt mer tjänsteberoende och digitaliserad handel växer fram både globalt och på EU:s inre marknad. Regeringen prioriterar därför ett arbete som syftar till att underlätta handel med varor och tjänster samt skapar de rätta förutsättningarna för investeringar och en framtidsinriktad digital ekonomi. Inom ramen för förhandlingar om Storbritanniens utträde ur EU verkar regeringen för att handeln mellan EU27 och Storbritannien fortsätter så friktionsfritt som möjligt. I ett första stadium prioriteras utträdesavtalet som huvudsakligen berör den inre marknaden, tullfrågor och WTO-åtaganden. I ett andra skede ökar fokus på förhandlingarna om ett nytt handelsavtal mellan EU och Storbritannien.

EU:s inre marknad

Sveriges ekonomiska utveckling är beroende av företags deltagande i export och import på de internationella marknaderna. EU:s inre marknad fortsätter att öka i betydelse för såväl ökad utrikeshandel, direktinvesteringar liksom fler sysselsatta och företag. Regeringens politik för att effektivisera EU:s inre marknad fortsätter under 2018 i stor utsträckning kopplat till Europeiska kommissionens redan antagna strategier för den inre marknaden respektive för en digital inre marknad, vilka förväntas avslutas under året. Strategierna innehåller ett antal förslag till initiativ som nu omsätts till lagstiftning eller andra konkreta åtgärder. Regeringens arbete inriktas nu på att säkerställa att svenska intressen tillgodoses inom ramen för förhandlingar om lagstiftning och övriga processer där kommissionens förslag resulterar i konkreta åtgärder. För att säkerställa dessa intressen fortsätter regeringen arbetet med s.k. EU-sakråd med det civila samhällets organisationer. Det innebär att regeringen tidigt identifierar, planerar och informerar om hur processer ser ut. Detta är också viktigt för att bredda och fördjupa regeringens kunskap i olika sakfrågor. Om svenska och europeiska företag ska vara konkurrenskraftiga i förhållande till omvärlden måste regelverk anpassas i förhållande till bl.a. globaliseringen och digitaliseringen. För Inre marknadsstrategin för varor och tjänster är det särskilt prioriterat att modernisera regelverket för varor och att fortsätta avveckla hinder för tjänsteföretag. Regeringens fokus, inom ramen för Strategin för den digitala inre marknaden, är på den digitala ekonomin och en inre marknad som främjar digitala företag, nya innovativa tjänster och nya affärsmodeller. Mot bakgrund av att Sverige är ett av de mest digitaliserade länderna i världen har regeringen bl.a. tagit initiativ till en samarbetsgrupp, D9, med nio länder inom EU i syfte att driva det digitala utvecklingsarbetet framåt. D9 ska bl.a. möjliggöra en plattform för dialog med näringslivet. Regeringen fortsätter att prioritera och utveckla arbetet med D9 och de digitala frågorna inom EU under 2018.

Internationell handelspolitik

Sverige bidrar till utveckling av det internationella regelsamarbetet på både multilateral, regional och bilateral nivå.

Regeringen lägger i detta sammanhang stor vikt vid arbetet i Världshandelsorganisationen (WTO) och EU:s pågående frihandelsförhandlingar t.ex. mellan EU och Japan. Regeringen kommer att arbeta för progressiva internationella handelsavtal och riva handelshinder samtidigt som vi står upp för miljön, jämställdhet, löntagarnas intressen och människors hälsa. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

Sverige fortsätter att arbeta för en fri och rättvis handel som kan bidra till en bättre utveckling för människor som lever i fattigdom.

För att nå goda utvecklingseffekter stödjer regeringen länderna i Västafrika med genomförandet av de ekonomiska partnerskapsavtalen.

Regeringen driver fortsatt att EU ska ha en öppen och regelbaserad handelspolitik gentemot omvärlden. I linje med detta fortsätter regeringen att motverka EU:s användande av handelspolitiska skyddsåtgärder och förslag om att minska tillträdet till EU:s marknad för offentlig upphandling.

Myndigheter och övriga aktörer

Kommerskollegium och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) bidrar till regeringens arbete om handelspolitik och EU:s inre marknad. Myndigheterna innehar flera olika funktioner som bidrar till att upprätthålla och stärka EU:s inre marknad och den internationella handeln.

Under 2018 kommer anslagsposten för Kommerskollegiums handelsrelaterade utvecklingssamarbete att stärkas ytterligare.

Standardisering är ett viktigt verktyg för innovation och konkurrenskraft och därmed även för regeringen mål om internationell handel och EU:s inre marknad. Regeringen fortsätter att stärka svensk standardisering och följa upp de satsningar som påbörjats inom ramen för exportstrategin.

Insatser inom andra politik- och utgiftsområden

Handelspolitiken utgör ett viktigt instrument för att möta olika hållbarhetsmål. Under 2018 arbetar regeringen för ökad policysamverkan mellan handel och en ekonomisk, miljömässig och socialt hållbar utveckling, bl.a. genom ökad jämställdhetsintegrering. Därutöver verkar regeringen för att stärka genomförandet av frihandelsavtals hållbarhetskapitel och handelsrelaterat utvecklingssamarbete.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.14 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

2016	Utfall	24 528	Anslags-sparande	-8
2017	Anslag	24 612 ¹	Utgifts-prognos	24 350
2018	Förslag	25 042		
2019	Beräknat	25 442 ²		
2020	Beräknat	25 880 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 25 042 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 25 042 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.15 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – ackreditering m.m. samt internationellt utvecklingsarbete

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	138 628	143 133	-4 505
(varav tjänsteexport)	32 299	32 376	-77
Prognos 2017	157 000	156 200	800
(varav tjänsteexport)	48 800	46 300	2 500
Budget 2018	139 700	141 700	-2 000
(varav tjänsteexport)	29 700	28 700	1 000

Swedacs uppdragsverksamhet med ackreditering och liknande kompetensbedömning finansieras med avgifter. Swedac bedriver även tjänsteexport genom att medverka i projekt inom internationellt utvecklingsarbete finansierat av främst Sida och EU. Inga större förändringar förväntas när det gäller intäkter eller kostnader.

Tabell 4.16 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – metrologi

Tusental kronor

Metrologi	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	14 191	11 231	2 960
Prognos 2017	13 280	11 270	2 010
Budget 2018	13 280	10 420	2 860

Regeringens överväganden

Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	24 612	24 612	24 612
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	429	829	1 267
Beslut	1	1	1
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	25 042	25 442	25 880

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019 och 2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 25 042 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 25 442 000 kronor respektive 25 880 000 kronor.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Notering	Resultat
2016	Utfall	83 017	Anslags-sparande	3 357
2017	Anslag	86 091 ¹	Utgifts-prognos	86 488
2018	Förslag	87 474		
2019	Beräknat	88 871 ²		
2020	Beräknat	90 402 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 87 474 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 87 473 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 4.19 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	86 091	86 091	86 091
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 378	2 775	4 306
Beslut	5	5	5
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	87 474	88 871	90 402

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019 och 2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 87 474 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 88 871 000 kronor respektive 90 402 000 kronor.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.20 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2016	357 167	4 722	
2017	361 889 ¹		374 796
2018	Förslag	382 389	
2019	Beräknat	389 889	
2020	Beräknat	211 263	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska reg-

ioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder.

Regeringens överväganden

Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	361 889	361 889	361 889
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	20 500	28 000	-162 000
Varav BP18	20 500	28 000	48 000
Varav			
Investeringsfrämjande	-10 000	-5 000	
Regional exportrådsgivning	17 000	13 000	8 000
Ökad svensk närvaro på tillväxtmarknader	10 000	10 000	10 000
Sveriges deltagande i Expo 2020	3 500	10 000	30 000
Överföring till/från andra anslag			11 374
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	382 389	389 889	211 263

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Anslaget minskas med 10 000 000 kronor 2018 och beräknas minskas med 5 000 000 kronor 2019 då medel från regeringens exportoffensiv överförs till anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande*.

Anslaget ökas med 17 000 000 kronor 2018 och beräknas ökas med 13 000 000 kronor 2019 respektive 8 000 000 kronor 2020 med anledning av regeringens satsning för att stärka den regionala exportrådsgivningen.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor under 2017 och beräknas ökas med 10 000 000 kronor 2019 och 2020 för att kunna förstärka den svenska närvaron på viktiga tillväxtmarknader och i viktiga städer.

För att möjliggöra det svenska deltagandet på Expo 2020 ökas anslaget med 3 500 000 kronor 2018. Anslaget beräknas ökas med 10 000 000 kronor 2019 och 30 000 000 kronor 2020 för samma ändamål.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar

Anslaget beräknas minskas med 210 000 000 kronor fr.o.m. 2020 med anledning av att rege-

ringens nuvarande satsning på en exportoffensiv upphör.

Regeringen föreslår att 382 389 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 389 889 000 kronor respektive 211 263 000 kronor.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.22 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor				
2016	Utfall	62 266	Anslags-sparande	
2017	Anslag	62 266 ¹	Utgifts-prognos	61 623
2018	Förslag	72 772		
2019	Beräknat	67 772		
2020	Beräknat	57 772		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Regeringens överväganden

Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor			
	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	62 266	62 266	62 266
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	10 000	5 000	
Varav BP18	10 000	5 000	
Varav			
Investeringsfrämjande	10 000	5 000	
Överföring till/från andra anslag			-5 000
Varav BP18			
Övrigt	506	506	506
Förslag/beräknat anslag	72 772	67 772	57 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor 2018 och beräknas ökas 5 000 000 kronor 2019 då medel

från regeringens exportoffensiv överförs från anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet*.

Anslaget beräknas minska med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2020 med anledning av att regeringens nuvarande satsning på en exportoffensiv upphör.

Regeringen föreslår att 72 772 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 67 772 000 kronor respektive 57 772 000 kronor.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.24 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor				
2016	Utfall	20 428	Anslags-sparande	89
2017	Anslag	20 517 ¹	Utgifts-prognos	20 263
2018	Förslag	20 517		
2019	Beräknat	20 517		
2020	Beräknat	20 517		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringens överväganden

Tabell 4.25 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	20 517	20 517	20 517
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	20 517	20 517	20 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 20 517 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.26 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

			Anslags-sparande
2016	Utfall	30 986	
2017	Anslag	31 063 ¹	Utgifts-prognos
2018	Förslag	31 336	
2019	Beräknat	31 336	
2020	Beräknat	31 336	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges standardiseringsförbund.

Regeringens överväganden

Tabell 4.27 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	31 063	31 063	31 063
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	273	273	273
Förslag/beräknat anslag	31 336	31 336	31 336

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 31 336 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 31 336 000 kronor respektive 31 336 000 kronor.

4.6.7 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tabell 4.28 Anslagsutveckling 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor

			Anslags-sparande
2016	Utfall		
2017	Anslag		Utgifts-prognos
2018	Förslag	10 000	
2019	Beräknat	30 000	
2020	Beräknat	50 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIR-systemet (Commercial Interest Reference Rate).

Regeringens överväganden

Tabell 4.29 Härlledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹			
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	10 000	30 000	50 000
Varav BP18	10 000	30 000	50 000
Varav			
Statsstödda exportkrediter	10 000	30 000	50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 000	30 000	50 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 10 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 30 000 000 kronor respektive 50 000 000 kronor.

4.6.8 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2017 till 235,2 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier och till 2,0 miljarder kronor för investeringsgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.30 Uppdragsverksamhet

Miljoner kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	4 300	5 117	-816
Prognos 2017	1 801	802	999
Budget 2018	1 780	760	1 019

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet haft en avgörande betydelse för att motverka effekterna av den finansiella krisen 2008–2009 på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna är det fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Det är viktigt att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar även i fortsättningen snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning. Bedömningen är att en oförändrad nivå för ramen för exportkreditgarantier är av stor vikt.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är det fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. EKN har de senaste åren noterat en ökning av intresset från den svenska exportindustrin för strategiska investeringar genom investeringsgarantier. Det är viktigt att behålla ramen för investeringsgarantier för den svenska exportindustrins strategiska investeringar.

4.6.9 Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån för systemet med statsstödda exportkrediter i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efterfrågan på statsstödda exportkrediter, s.k. CIR-krediter, har ökat sedan hösten 2008 till följd av oron och osäkerheten på de finansiella marknaderna. Sådana krediter är fortsatt centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Då fler stora affärer har kommit in i systemet har behovet av en låneram ökat. En låneram på 125 miljarder kronor förväntas motsvara det behov som i nuläget finns i CIR-systemet för att säkerställa SEK:s upplåning på kapitalmarknaden i CIR-systemet och därmed kunna erbjuda företagen långfristiga lån.